

Nyheter

Riksrevisionens kris.

Tipset ledde till att Sveriges

På kort tid har Sveriges tre riksrevisorer avgått. Bakgrunden är Dagens Nyheters granskning av Riksrevisionen, som pågått i flera månader. Vänskapsrekryteringar, otillåtna kontakter och ett oberoende som ifrågasätts av de egna anställda. Här är berättelsen bakom Riksrevisionens kris.

● Den 9 oktober 2015. Fredagsmöte på Riksrevisionens huvudkontor.

Riksrevisor Margareta Åberg leder mötet med medarbetarna. De anställda på kontoren utanför Stockholm deltar via Skype. Margareta Åberg informerar om det förändringsarbete som hon och de två andra riksrevisorerna, Susanne Ackum och Ulf Bengtsson, genomför på myndigheten. Nya chefer ska rekryteras, revisionen ska förbättras.

Sedan byter hon ämne. Det är viktigt, säger Margareta Åberg, att Riksrevisionens anställda undviker jäv och intressekonflikter. Riksrevisionens uppdrag är att granska regeringen och alla andra myndigheter. Förtraendet för verksamheten måste vara högt.

Hon tittar på de samlade medarbetarna och berättar historien om hur Julius Caesar skilde sig från sin fru, bara på grund av ryktet att hon kan ha förförts av en annan man.

"Caesars hustru får inte misstänkas", säger Margareta Åberg.

Riksrevisionens förtröende får inte ifrågasättas.

Knappt ett år senare har alla de tre riksrevisorerna avgått. Politikerna överväger grundlagsändringar för att göra om hela Riksrevisionen. Myndigheten är i kris.

Vad var det som hände?

...

Under våren 2016 dyker det upp ett meddelande i Dagens Nyheters krypterade tipstjänst.

"Jag är oroad över Riksrevisionens oberoende."

Tipset handlar om rekryteringar och Riksrevisionens särskilda ställning som självständig granskare av staten. Uppgifterna blir liggande. Det är svårt att bedöma hur allvarliga de är. Riksrevisionen verkar inom andra lagar än de flesta andra myndigheter. Juridiken är komplicerad och ämnet är grått och byråkratiskt.

Men så kommer det ett nytt meddelande, från en annan tipsare.

"Ni borde titta närmare på Riksrevisionens ledning."

Den 14 juni begär DN att ta del av de första handlingarna från Riksrevisionen. Sedan dess har myndigheten lämnat ut hundratals sidor med mejl, telefon- och postloggar, granskningsrapporter och tjänsteanteckningar som en del av granskningen.

Tidigt är det ett ärende som sticker ut. Riksrevisor Ulf Bengtsson har lagt sig i granskningen av länsstyrelsen i Skåne, trots att det är hans kollega Margareta Åberg som ansvarar för granskningen.

Landshövdingen i Skåne har fått kritik från Riksrevisionen för att hon köpt ut en kollega. Hon har försvarat sig med att hon hade rådfrågat Arbetsgivarverket, under samma tid som Ulf Bengtsson var generaldirektör för myndigheten.

Sedan har Ulf Bengtsson, i sin nya roll som riksrevisor, gett den kritiserade landshövdingen sitt stöd när hon ringde honom.

– Det passade ju så bra att han på något sätt var två myndigheter i samma person, säger landshövdingen när DN frågar varför hon kontaktade riksrevisorn.

Hur allvarligt är Ulf Bengtssons agerande?

För att få hjälp att bedöma det ringer DN till Revisorsnämnden, myndigheten som har tillsyn över landets auktoriserade revisorer. Men chefen för myndigheten, Per Johansson, vill inte svara på några frågor.

– Jag har tidigare varit chef på Riksrevisionen så det är kanske inte så lämpligt att jag går in i det ärendet så att säga, av oberoendskäl, säger han och hänvisar till en kollega.

Men Per Johansson glömmar inte ärendet. Några dagar senare berättar han om samtalet från DN, och beklagar sig över granskningen, i ett mejl till sina tidigare kollegor på Riksrevisionen. Konversationen upptäcks när DN på nytt begär att ta del av mejl till och från chefer på Riksrevisionen.

– Det är ju olyckligt formulerat i det här meddelandet. Det är mer ett uttryck för en personlig omtanke, säger Per Johansson när DN ställer frågor om mejlen.

Kvällen den 29 juni publiceras den första artikeln om Ulf Bengtssons agerande. Uppgifterna får riksdagens konstitutionsutskott att reagera. Det är KU som har nominerat de tre riksrevisorerna till deras uppdrag, och det är också den enda instans som tillsammans med riksdagen kan tvinga bort dem.

– För mig är det självklart att man som riksrevisor inte befattar sig med ett ärende som man redan har hanterat på något sätt, till exempel på en annan myndighet, säger KU:s ordförande Andreas Norlén (M).

...

Några dagar efter publiceringen inleds Almedalsveckan i Visby. I den medeltida staden trängs politiker, lobbyister och journalister. Även Riksrevisionen är på plats. Myndigheten ska hålla ett seminarium med rubriken "Fullt förtröende för förvaltningen i staten?"

Riksrevisor Ulf Bengtsson ska vara med på seminariet men han dyker inte upp. Det förklaras med att han har varit allvarligt sjuk, och att det blivit för mycket med uppmärksamheten kring hans agerande i Skåneärendet.

En liten skara besökare sitter i det varma Almedalstältet och lyssnar på Ulf Bengtssons kollega Margareta Åberg som förklarar att riksrevisorerna måste arbeta bättre med jävsfrågor.

Statsvetaren Olof Peterson ingår i panelen och säger att det inte finns några generella svar på om en chef som tappat förtraendet bör avgå.

– Men i Sverige är det alldeles för få som avgår, säger han.

Riksrevisor Margareta Åberg är självkritisk och säger i en intervju med DN att man med facit i hand ska hålla fingrarna borta från ärenden man varit inblandad i.

– Det har vi väl lärt oss av detta, säger hon.

Det är mitt i sommaren, semestertiden. DN:s

Den 8 juli. Susanne Ackum avgår.

Den 31 augusti. Ulf Bengtsson avgår.

Den 15 september. Margareta Åberg avgår.

avslöjande väcker visserligen kritik från KU men få andra medier rapporterar om uppgifterna. Utifrån verkar lugnet återigen lägga sig över Riksrevisionens betonggrå huvudkontor på Nybrogatan i Stockholm. Men där inne har oron inte minskat utan i stället ökat.

En särskild grupp är tillsatt för att besvara och hantera DN:s granskning. Deras huvudfokus är inte längre Ulf Bengtsson.

...

"Hej,

Tack för all hjälp med vår begäran. Här kommer en till."

Under sommaren fortsätter DN att begära ut nya uppgifter om riksrevisorerna. Mejl- och telefonloggar som går ett halvår tillbaka gör det möjligt att kartlägga kontakter och begära ut enskilda mejl mellan riksrevisorerna och personer utanför myndigheten. De interna mejlen hålls däremot hemliga och loggas inte heller enligt Riksrevisionen, men DN kan ändå upptäcka en mängd nya uppgifter om riksrevisorernas agerande.

Fredagen den 8 juli har DN tagit fram nytt material som vi vill fråga riksrevisor Susanne Ackum om. Men riksrevisorerna har följt DN:s arbete, ett utlämnat dokument i taget. De vet vilka uppgifter som kan ligga och vänta på att publiceras.

Först kommer beskedet att Susanne Ackum sitter i möte. Det kan inte bli någon intervju förrän senare under eftermiddagen.

– De har suttit där ganska länge nu, så jag har inte någon aning, säger pressekreteraren.

Timmarna går. På Riksrevisionen har cheferna slutat att svara i telefon. Men strax före klockan 18 återkommer pressekreteraren.

– Jag ber om ursäkt för att jag inte ringt tillbaka. Du kan inte få någon intervju med Susanne, men vi kommer att skicka ut ett pressmeddelande inom kort.

Några minuter senare publiceras nyheten på Riksrevisionens hemsida. Susanne Ackum avgår omedelbart. Hon vägrar ställa upp på en intervju, men skriver i en kommentar:

"Jag har agerat på ett sätt som innebär att jag anser det omöjligt att utöva mitt uppdrag som riksrevisor med fortsatt förtröende för mig och Riksrevisionen."

Beskedet på fredagskvällen möts av förvåning och förvirring. I pressmeddelandet redogör riksrevisorn kortfattat men med precision för alla de uppgifter som DN tagit fram men ännu inte publicerat.

De följande dagarna rullas historien ut i flera artiklar. Susanne Ackum har under året rekryterat en mängd tidigare medarbetare från regeringskansliet till Riksrevisionen. I hennes mejl visar det sig hur en del av rekryteringarna har gått till.

"Efter sportlovet kommer en annons ut som då skräddarsys för honom", skriver hon om rekryteringen av en person.

Riksrevisorerna har även rekryterat en ny assistent till Margareta Åberg. Flera dagar innan tjänsten utlystes träffades de på restaurang för att diskutera anställningen. När det sedan blev dags att formellt hantera ansökan så var utgången klar på förhand.

"Jag har precis sökt tjänsten och har fått en bekräftelse att min ansökan är mottagen av er. Jag kommer gärna till er för att skriva under när allt är klart", skriver den blivande medarbetaren i ett mejl till Riksrevisionen.

Margareta Åberg har senare försvarat sig med

DN 26 juli.

DN 1 september.

DN 2 september.

DN 16 september.

Mattias Carlsson
mattias.carlsson@dn.se

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

Reportrarna bakom
granskningen av Riksrevisionen.

riksrevisorerna tvingades gå

att det var svårt att få fram lämpliga kandidater och att hennes assistent anställdes först efter att ansökningstiden gått ut.

De nyrekryterade får betydligt högre löner än kollegorna på Riksrevisionen. De ska i flera fall leda eller delta i granskningen av en politik som de själva varit med om att genomföra.

Mejlen avslöjar också hur utomstående har fått ta del av internt arbetsmaterial. Susanne Ackum har även på förhand skickat ett pressmeddelande till sin sambo för att få hans synpunkter innan en granskningsrapport publiceras.

Efter DN:s nya avslöjanden tillsätter Riksrevisionen en utredning ledd av juristen Hans-Gunnar Axberger som ska utreda vilka fel som begåtts.

Kritiken mot riksrevisorerna ökar. Inga-Britt Ahlenius, själv tidigare chef för dåvarande Riksrevisionsverket, säger att alla de tre riksrevisorerna borde avgå för att rädda myndighetens förtroende. Hon får medhåll från revisorernas branschorganisation FAR och antikorrupsionsorganisationen Transparency international.

Men Margareta Åberg, som är riksrevisor med administrativt ansvar, vill inte svara på kritiken eller några andra frågor. I stället kommer beskedet att hon inte tänker ge några kommentarer före mötet med KU, en månad senare.

Först efter att det parlamentariska insynsrådet uppmanat henne att svara på frågor från medier ändrar hon sig.

– Jag kommer lägga fram min berättelse i KU och låta KU ta ställning till den, säger hon.

Den 5 augusti sätter sig de tre riksrevisorerna inför ett extrainkallat konstitutionsutskott. Längs med en vägg sitter journalisterna från Sveriges största medieredaktioner. De tre riksrevisorerna har var sin liten bunt med papper, långa förskrivna anföranden om hur de själva ser på sitt agerande.

– Tack för inbjudan och för att vi fått möjlighet att ge vår beskrivning vid detta öppna möte, inleder Margareta Åberg.

Under veckorna som har lett fram till utfrågningen i KU har DN publicerat flera artiklar om riksrevisorerna och situationen på deras myndighet. Avslöjanden om hur biståndspengar har gått till pension åt riksrevisorerna och hur de har stoppat granskningar för flera miljoner kronor. Det har även framkommit att Margareta Åberg, precis innan hon tillträdde som riksrevisor, vittnade till förmån för sin vän finansmannen Tomas Fischer för att hjälpa honom undan en upp-taxering på 100 miljoner kronor. Samtidigt var hon med och utsåg hans advokat till justitieråd i högsta förvaltningsdomstolen, ett av landets högsta juridiska ämbeten.

Men i KU är riksrevisorerna inte särskilt självkritiska. I stället målar de upp en mycket mörk bild av den myndighet som mötte dem när de tillträdde som riksrevisor. Det är beklagligt om medarbetare har kommit i kläm, men Riksrevisionen måste förändras, är budskapet. De berättar också att både Margareta Åberg och Ulf Bengtsson varit sjuka under för allvarlig sjukdom under en stor del av året, och att Susanne Ackum därför ensam tvingats ta ett stort ansvar för myndigheten. Det som framkommit i DN är i några få fall olämpligt men sällan mer än misstag.

– Jag uppfyller kraven som ställs, säger Margareta Åberg när KU:s ordförande Andreas Norlén frågar om hon och Ulf Bengtsson själva tycker att de förtjänar att fortsätta sitt arbete.

På en pressträff två timmar efter utfrågningen meddelar KU att de delar den uppfattningen. Margareta Åberg och Ulf Bengtsson ska fortsätta sina uppdrag.

– Ifrågasättandet av mitt oberoende i kombination med mitt hälsotillstånd gör att jag nu drar slutsatsen att jag inte har den kraft, den ork och det engagemang som krävs för att jag ska kunna fullfölja mitt uppdrag som riksrevisor.

Fyra veckor efter mötet med KU avgår Ulf Bengtsson. Under tiden som gått sedan utfrågningen har DN undersökt hans agerande i Riksrevisionens pågående granskning av Statens servicecenter. En myndighet han själv var styrelseledamot i fram till det att han blev riksrevisor.

Direkt efter mötet i konstitutionsutskottet frågade DN Margareta Åberg, som är ansvarig för granskningen, om hennes kollega haft något med den att göra.

– Det är min granskning och Ulf Bengtsson är inte involverad i den. Om han läser en sammanfattning eller någonting sådant utan att så att säga involvera sig i granskningen, så kan väl inte jag se något problem med det. Men det vet jag inte om han gjort.

Men har ni haft kontakt med varandra kring den granskningen?

– Nej, nej.

Så han har inte haft någon synpunkt på någonting, eller haft några idéer?

– Nej, nej.

Men DN har fått nya uppgifter om att det inte stämmer. När vi frågar generaldirektören för Statens servicecenter säger han att Ulf Bengtsson ringde för att höra vad han tyckte om Riksrevisionens granskning av myndigheten. Ulf Bengtsson får på nytt frågor om sin inblandning och medger då att han kommit med synpunkter på en sammanfattning, även om det enligt honom bara rörde sig om språkliga anmärkningar. Samtalet med generaldirektören handlade bara om hans hälsa, hävdar riksrevisorn.

Trots det väljer Ulf Bengtsson att avgå. Precis som hans kollega Susanne Ackum gör han det innan några uppgifter publicerats.

DN:s granskning av Riksrevisionen fortsätter. Offentlighetsprincipen gör det möjligt att gå igenom riksrevisorernas kommunikation och agerande. Ändå är det svårt att få svar på frågor. Margareta Åberg som är den enda kvarstående riksrevisorn vill inte uttala sig om sina kollegers agerande. Konsulter från pr-byrån Gullers anlitas för att styra hela myndighetens kommunikation, eftersom både kommunikationschefen och presssekreteraren slutat före sommaren. Deras tjänster bemannas nu av anställda på Gullers. Men när DN vill intervjua den nya, inhyrda kommunikationschefen om hans uppdrag så får vi i stället beskedet att vi ska prata med pr-byråns vd.

– Det är han som skött kontakterna med Riksrevisionen och det är därför bättre att du pratar med honom, säger presssekreteraren, som även hon är inhyrd från Gullers.

Tre dagar efter att DN publicerat artikeln om pr-arbetet beslutar riksrevisor Margareta Åberg att flytta på pr-konsulterna och låta anställda på myndigheten ta över kommunikationsansvaret igen.

Ulf Bengtssons avgång och uppgifterna om hur Riksrevisionen sköter sitt kommunikations-

DN granskar.

Så tipsar du DN

1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är **dngranskar.dn.se**. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare **största möjliga säkerhet**. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset.

dngranskar.dn.se

arbete får på nytt riksdagens konstitutionsutskott att reagera. De har i debatten fått kritik för att ha varit för mjuka mot riksrevisorerna. KU har i sin tur hänvisat till att det som framkommit inte uppfyller de krav som lagen ställer för att riksdagen ska sparka en riksrevisor. Men politikerna i utskottet är påtagligt irriterade över att allt inte kom fram i den första utfrågningen.

– Vi vill att Margareta Åberg kommer till KU igen så att vi får alla kort på bordet. Det kan inte handla om att vi får information i bitar. Vi förut-satte nog alla att alla fakta hade kommit fram, säger Hans Ekström, socialdemokratisk ledamot i KU.

Mötet ska ske så snart som möjligt, kanske redan om tio dagar, den 15 september. Men så blir det inte.

Måndagen den 12 september har Margareta Åberg ett samtal med KU:s ordförande Andreas Norlén. Vad som sägs är okänt, men enligt Andreas Norlén är riksrevisorn redan då tydlig med vad hon vill göra. Dagen därpå träffar hon utredaren Hans-Gunnar Axberger. Hans utredning börjar bli klar, och nu vill han ha svar på sina frågor. Axberger vill inte kommentera vad som sägs under mötet.

– Den här utredningen liknar inte något annat uppdrag jag har haft, eftersom saker hela tiden rör på sig. Det är skott på rörligt mål. Och nu har det rört sig ännu en gång, säger Hans-Gunnar Axberger om sin granskning.

Två dagar efter mötet med utredaren kallar riksrevisor Margareta Åberg på nytt till sig medarbetarna på Riksrevisionen.

Den 15 september 2016. Extrainkallat morgonmöte på Riksrevisionens huvudkontor.

Riksrevisor Margareta Åberg leder mötet med medarbetarna. De anställda på kontoren utanför Stockholm deltar via Skype. Det har varit många sammankomster av det här slaget de senaste veckorna.

Mötet är väldigt kort. I sin hand håller Margareta Åberg ett kort, förskrivet meddelande.

Myndigheten är viktig, den behöver en ny-start, säger hon.

Riksrevisionens förtroende måste återupprättas.

– Jag kommer i dag att be riksdagen om att få lämna mitt uppdrag. Det ska ske så snart en ny riksrevisor tillträtt, säger Margareta Åberg och tackar personalen.

Senare på dagen gör hon intervjuer i ett stort sammanträdesrum inne på Riksrevisionen.

– Det här beslutet har vuxit fram hos mig och det har blivit tydligare sedan min kollega Ulf Bengtsson avgick och jag blev ensam riksrevisor kvar. Tittar man på de utmaningar som verksamheten står inför så behövs det en ny uppsättning riksrevisorerna, säger hon.

Margareta Åberg säger också att hon tycker att en del av kritiken varit överdriven, och att hon inte håller med om bilden av vänskapskorruption på Riksrevisionen.

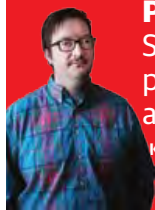
– Samtidigt är det så att en myndighet ska klara av att granskas, säger hon.

Hans-Gunnar Axbergers utredning ska vara klar senast den 31 oktober. Under hösten ska riksdagens konstitutionsutskott ta initiativ till en översyn av hela Riksrevisionen. Det handlar bland annat om hur myndigheten styrs, och kan kräva en ändring av grundlagen.

Mikael Delin

DAGENS NYHETER.

TORSDAG 30 JUNI 2016 • SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING • GRUNDAD 1864 • PRIS 35 KRONOR

Pristagare. Benjamin Staern är årets tonsättarprofil i Båstad: "Jag kände att jag var ett geni."

Kultur 4-5

Litteratur. Oförutsägbart med Gunnar Lundkvist och Nina Hemmingsson. Kultur 6

Ola Larsmo om Brexit.

Freden på Nordirland var en ickefråga för dem som kampanjade för att lämna EU.

Kultur 7

DN granskar.

Riksrevisor hjälpte statlig toppchef att komma undan kritik

● Hade själv hjälpt till i det kritiserade ärendet – gav landshövdingen sitt stöd

Riksrevisor Ulf Bengtsson hjälpte landshövdingen i Skåne att komma undan kritik från Riksrevisionen, visar DN:s granskning.

Ulf Bengtsson hade dessutom själv varit inblandad i det beslut som kritiserades under tiden som han var generaldirektör för Arbets-

givarverket. Men det talade han inte om för sin riksrevisorskollega Margareta Åberg, som nu anser att han borde ha gjort det. "Man ska se till att hålla fingrarna borta från något man varit inblandad i tidigare", säger hon till DN.

Ulf Bengtsson förnekar att han

skulle ha gjort något fel och poängterar att han inte personligen var inblandad i ärendet utan enbart fick information om det i efterhand.

Dokument som DN tagit del av visar att han också hade direktkontakt med den kritiserade landshöv-

dingen och gav henne sitt stöd över huvudet på Riksrevisionens tjänstemän.

"Man ska inte vara diskvalificerad från att ha en åsikt bara för att man har jobbat på en specifik myndighet tidigare", säger han.

Nyheter 8-9

Världen

Theresa May

Foto: AP

Hon kan ta över efter Cameron

Theresa May eller Boris Johnson? Nu börjar striden om vem som ska efterträda David Cameron som ledare för Torypartiet och bli Storbritanniens nästa premiärminister.

I dag, torsdag, måste kandidaterna som vill vara med och slåss om jobbet stiga fram. Cameron avgick direkt efter folkomröstningen om EU. Den tidigare Londonborgmästaren Boris Johnson räknas som favorit men inrikesminister Theresa May är mer populär bland konservativa väljare.

På EU-toppmötet i Bryssel drog medlemsländerna åt olika håll i diskussionen om vilken väg unionen ska gå efter britternas utträde.

Sidorna 16 och 20

Ekonomi

Ny tjänst jämför tjänstepensioner

Nu går det att jämföra hur bra olika bolag är med tjänstepensionen. Webbtjänsten Jämförpris räknar fram den totala kostnaden för olika bolag och avtalsområden. Det kan skilja så mycket som 50 000 kronor i avgifter mellan det dyraste och det billigaste alternativen. Sidan 23

Nyheter

Klimatlöftena räcker inte

Nya studier visar att även om alla länder uppfyller vad de lovade vid klimatmötet i Paris, kommer världens medeltemperatur att öka med mer än två grader till slutet av seklet. Sidan 10

Ledare

Redan nu går det att konstatera att Karolinska har agerat manipulativt, arrogant och regelvidrigt.

Hanne Kjoller Sidan 5

Foto: AFP

Den äldre kvinnan, som förlorade en anhörig i attacken mot Istanbul flygplats, leds bort från ett rättsmedicinskt center i närheten av flygplatsen.

Sorg och chock i Turkiet dagen efter terrorattacken

DN i Turkiet. Den blodiga attacken i Istanbul sände chockvågor genom Turkiet. De tre självmordsbombarna dödade minst 41 människor när de slog till på Atatürkflygplatsen.

Ingen har ännu tagit på sig ansvaret för dådet. Turkiets premiärminister Binali Yıldırım säger att terrorgruppen Islamiska staten är det främsta målet i landets kamp mot

terrorismen.

"Flygplatsen är skyltfönstret för Turkiets ekonomiska uppsving och president Recep Tayyip Erdogans speciella stolthet. För IS europeiska

jihadister, som nästan alla passerat flygplatsen på sin väg till Syrien, ligger platsens symbolvärde i öppen dag", skriver DN:s Nathan Shachar i en analys. Världen 14-15, Ledare 4

Nyheter

Nyhetsredaktionen

 Samhällschef: Pia Skagermark Planerande nyhetschef: Axel Björklund
 Printchef: Lars Axelsson Världen: Elisabeth Sjökvist Ekonomi: Mikael Bondesson
 Telefon: 08-738 10 00 E-post: nyhetstips@dn.se

DN granskar.

Så gjorde vi granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen hanterat ärendet med avgångsvederlaget från länsstyrelsen i Skåne. Myndigheten riktade först kritik mot länsstyrelsen, men backade senare.

● För att ta reda på vad som låg bakom det beslutet har vi via offentliga diarium tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 fram till och med i dag.

DN har tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

● Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi därefter kunnat kartlägga hur riksrevisor Ulf Bengtsson blandat sig i och påverkat gransk-

ningen av länsstyrelsen i Skåne. Trots att dokumenten visar att han själv varit ytterst ansvarig för de råd som landshövdingen grundade sina kritiserade beslut på.
DN

"Margareta Pålsson sökte mig genom min sekreterare, jag ringde upp henne och berättade om min tolkning. Det är min involvering i det här ärendet och ingenting mer", säger riksrevisor Ulf Bengtsson.

Foto: Christian Hagvard

❶ Ulf Bengtsson, 59, riksrevisor sedan 1 augusti 2015. Tidigare generaldirektör på Arbetsgivarverket. Var ansvarig för de råd som landshövdingen Margareta Pålsson fick av Arbetsgivarverket och som kom att kritiseras av Riksrevisionens revisor.

Riksrevisor på dubbla

Riksrevisionen ska vara en oberoende granskare av den offentliga makten. Men DN kan idag avslöja hur myndigheten backade från kritik mot ett beslut som riksrevisor Ulf Bengtsson själv varit inblandad i när han var generaldirektör på Arbetsgivarverket. Som nyutnämnd riksrevisor drev han sedan aktivt linjen att kritiken var fel.

– Med facit i hand så var det inget bra, säger riksrevisorskollegan Margareta Åberg.

● Hösten 2015 upptäckte den nyutträdde riksvisorn **Ulf Bengtsson** ❶ en rapport i myndighetens system. En av Riksrevisionens revisorer hade kritiserat landshövdingen i Skåne, **Margareta Pålsson** ❷, för att hon efter en infekterad konflikt med länsöverdirektören gett honom ett avgångsvederlag på över två miljoner kronor för att bli av med honom. Rapporten kritiserade avgångsvederlaget eftersom länsöverdirektören skulle få miljonerna även om han fick ett nytt jobb, vilket beskrevs som ofördelaktigt för staten. Dessutom slog rapporten fast att landshövdingen inte hade rätt att fatta beslutet eftersom det var regeringen som anställt länsöverdirektören.

Ulf Bengtsson reagerade på rapporten. Det var inte första gången han hörde talas om ärendet – i själ-

va verket hade han själv varit högst inblandad i det.

DN har under flera veckor granskat Riksrevisionens hantering av ärendet. Med hjälp av dokument, minnesanteckningar, telefonloggar och mejl har vi kartlagt hur Riksrevisionen agerat i vad som från början var ett helt vanligt revisionsärende, men som kom att utvecklas till en infekterad fråga som får hela Riksrevisionens trovärdighet att ifrågasättas.

Riksrevisionens särställning är reglerad i grundlagen. Myndigheten ska vara ett föredöme för den svenska statsförvaltningen och vara helt oberoende i sin granskning. Men DN kan idag avslöja hur riksrevisor Ulf Bengtsson engagerade sig personligen i en granskning av ett beslut som han själv medverkat till. När landshövdingen Margareta

Pålsson fattade beslutet att köpa ut länsöverdirektören grundade hon det på råd hon fått från regeringskansliet och Arbetsgivarverket. Att hon hade fått rådet från Arbetsgivarverket var också hennes svar mot Riksrevisionens kritik.

Dåvarande generaldirektör för Arbetsgivarverket: Ulf Bengtsson.

En kort tid senare bytte han jobb och utsågs till en av landets tre riksrevisorer. När Ulf Bengtsson i sin nya roll upptäckte den kritiska revisionsrapporten bestämde han sig snabbt för att den var felaktig. – Efter att ha jobbat på Arbetsgivarverket och med min kunskap på det här området så kom jag fram till att landshövdingen inte över-skridit sina befogenheter i det här ärendet, säger Ulf Bengtsson.

Ulf Bengtsson ringde också upp sin närmaste medarbetare från ti-

den på Arbetsgivarverket, rättschefen **Karl Pfeifer** ❸. Hos honom fick Ulf Bengtsson stöd för sin uppfattning om att inga fel hade begåtts.

Därefter kontaktade Bengtsson sin kollega, riksrevisor **Margareta Åberg** ❹. Hon är högsta chef för den oberoende revisor som är ansvarig för den årliga revisionen av länsstyrelsen i Skåne. Under samtalet argumenterade Ulf Bengtsson för att hennes revisor hade fel i sin kritik. Det han däremot inte berättade, enligt Margareta Åberg, var att hans tidigare myndighet bidragit med råd till beslutet.

– Jag hade ingen aning om att Arbetsgivarverket var inblandat på ett sätt som skulle uppfattas som att man tagit ställning tidigare. Absolut inte. Och inte att det hanterades på generaldirektörsnivå, säger Margareta Åberg.

Frågan är mycket känslig. Revisorer oberoende är tydligt reglerat i Riksrevisionens interna regelverk. Den revisor som har fått i uppdrag att granska en myndighet är självständig även gentemot sin egen riksrevisor. Men i det här fallet valde Margareta Åberg ändå att kontakta revisorn efter samtalet med Ulf Bengtsson.

Margareta Åberg är själv inte auktoriserad revisor utan jurist med en lång karriär inom domstolsväsendet bakom sig.

Enligt den ansvarige revisionsminnesanteckningar fick han och hans medarbetare besked från Åberg att de inte hade på fötterna för kritiken.

– Jag talade bara om för honom hur jag tyckte att han ska göra, eller hur jag skulle göra bedömningen, säger Margareta Åberg.

Hon förnekar ändå att samtalet med revisorn var en påtryckning.

– Beslutet är helt och hållet hans, hade han velat köra på hade han kunnat göra det, säger hon.

Men efter samtalet med riksrevisor Margareta Åberg beslutade den ansvarige revisionsnärmsta chef, **Gina Funnemark** ❺, att myndighetens interna rättsenhet skulle ompröva slutsatserna i den kritiska rapporten.

Telefonloggar och mejl som DN tagit del av visar också att Ulf Bengtsson fortsätter att engagera sig i ärendet. En vanlig, auktoriserad revisor ska i regel inte granska ett ärende som denne själv har lämnat råd i, enligt revisorslagen. Men Ulf Bengtsson är ingen auktoriserad revisor och omfattas inte av

Så tipsar du DN

1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset.

• dngranskar.dn.se

Tel: 08-738 10 00 Sms och mms: 724 44

Mail: nyhetstips@dn.se

Twitter: [@dagensnyheter](https://twitter.com/dagensnyheter)

Facebook: facebook.com/dagensnyheter

Instagram: instagram.com/dagens_nyheter

Mattias Carlsson

mattias.carlsson@dn.se

Mikael Delin

mikael.delin@dn.se

Foto: Eva-Karin Gyllenberg

Fakta. Riksrevisionen ska kontrollera att skatter används rätt

- Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen som granskar hur regeringen använder skattepengarna i den statliga verksamheten.
- Myndighetens mål är att bidra till att statens resurser används på ett bra sätt och att den statliga förvaltningen sköts effektivt.
- Den leds av tre riksrevisorer som själva bestämmer vad de ska granska. Riksrevisorerna utses av riksdagen och deras oberoende ställning är skyddad i grundlagen. Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt. Att kontrollera hur regeringen och myndigheterna sköter sitt arbete är en av riksdagens viktigaste uppgifter.
- En riksrevisor kan endast avsättas av riksdagen.

Källa: Riksdagen

Foto: TT, Catharina Biesert

2 Margareta Pålsson, 66, landshövding i Skåne län. Köpte ut länsöverdirektören efter råd från Arbetsgivarverket. Ett beslut som sedan kom att kritiseras av Riksrevisionen.

3 Margareta Åberg, 56, riksrevisor sedan 1 juni 2014. Högsta chef för den ansvarige revisorn som granskade länsstyrelsen i Skåne. Drev linjen att kritiken var felaktig.

4 Gina Funnemark, 51, granskningschef på Riksrevisionen. Närmaste chef för den ansvarige revisorn. Är i dag en av myndighetens högsta chefer, direkt underställd riksrevisorerna.

5 Karl Pfeifer, 61, rättschef på Arbetsgivarverket. Ulf Bengtssons tidigare kollega som gjorde en rättslig prövning av frågan och kom fram till att Arbetsgivarverkets råd varit korrekta.

stolar avfärdade kritik

revisorslagen. Han var inte heller formellt inblandad i ärendet, utan agerade vid sidan av den ansvarige revisorn.

"... Ulf Bengtsson har även stämt av med Arbetsgivarverket parallellt med att Rätts har utrett för frågan relevant rättsläge", skriver Gina Funnemark i ett mejl till den ansvarige revisorn.

Riksrevisor Ulf Bengtsson hade också direktkontakt med den granskade landshövdingen Margareta Pålsson. I ett telefonsamtal gav han henne sitt stöd.

Margareta Pålsson sökte mig genom min sekreterare, jag ringde upp henne och berättade om min tolkning. Det är min involvering i det här ärendet och ingenting mer, säger Ulf Bengtsson.

Drygt en vecka efter att Ulf Bengtsson och Margareta Åberg redan slagit fast att revisorns kritik var obefogad kom Riksrevisionens kritik fram till samma sak.

Det ledde till nya instruktioner till den ansvarige revisorn: "... sedan behöver du att formulera en ny rapport där du säger att vi tittat på frågan igen och gör en annan bedömning", skriver Gina Funnemark i ett mejl.

"Bara att hugga i." avslutar hon.

Påtryckningarna fick den ansvarige revisorn att avsäga sig uppdraget eftersom han ansåg att hans oberoende var hotat. Men efter samtal med flera chefer fortsatte han ändå arbetet.

Den kritiska rapporten fick vara kvar men i stället utfärdade Riksrevisionen en officiell tjänsteanteckning om att rättsenheten hade gjort en ny prövning av frågan och att kritiken inte skulle påverka den årliga revisionsberättelsen.

Gina Funnemark och rättsenheten kom till sin slutsats efter att ha konsulterat Arbetsgivarverkets rättschef Karl Pfeifer. DN kan visa hur Pfeifer och Ulf Bengtsson fortsatte att ha personliga kontakter om ärendet som fick sitt formella slut på våren 2016 när länsstyrelsen lämnade in sin årsredovisning.

Förutom frågor om familj och kommande luncher mejlar Karl Pfeifer bland annat och berättar för riksrevisorn om det han kallar "vårt gemensamma ärende". Han beskriver också sin kontakt med Riksrevisionens tjänstemän.

"Jag bör även nämna att jag träffat några från Riksrevisionen angående Länsstyrelsen Skåne; deras ut-

Jag hade ingen aning om att Arbetsgivarverket var inblandat på ett sätt som skulle uppfattas som att man tagit ställning tidigare. Absolut inte. Och inte att det hanterades på generaldirektörsnivå.

Margareta Åberg, riksrevisor

märkta chefsjurist som jag känner litegrann och även en revisionschef vid namn Gina Funnemark, hon verkade receptiv och kompetent, jag räknar med att den frågan har landat nu", skriver Pfeifer.

Trots att Gina Funnemark är granskningschef på Riksrevisionen och djupt involverad i ärendet påstår även hon att hon inte kände till hur inblandad Ulf Bengtsson var i frågan och att han gett landshövdingen sitt stöd på förhand.

Han är riksrevisor och han måste ha gjort en bedömning av detta. Men i hela denna saken så har det inte underlättat, det är det enda jag vill säga.

Ulf Bengtsson står fast vid att han inte har gjort något fel och att det inte fanns några skäl att ifrågasätta hans inblandning trots hans förflutna på Arbetsgivarverket.

Det var ett ärende som chefsjuristen på Arbetsgivarverket hanterade helt och hållet själv, säger Ulf Bengtsson. Jag fick information i efterhand om det råd som han hade lämnat, jag var inte involverad då, säger Ulf Bengtsson.

Tycker du att det var rätt av dig att över huvud taget röra den här frågan?

Det är väl inget konstigt att jag som en av riksrevisorerna tittar på de ärenden som finns inom vår myndighet. Även om delegationsbeslutet finns hos den ansvarige revisorn, jag tycker inte alls det är konstigt. Man ska inte vara diskvalificerad från att ha en åsikt bara för att man jobbat på en specifik myndighet tidigare.

Du var ju ansvarig för myndigheten som gav rådet?

Ja, det var jag. Jag har försökt bilda mig en egen uppfattning i min nya roll. Jag har inte på något sätt haft någon kontakt med ansvarig revisor för att bestämma eller utöva inflytande över honom med anledning av min egen uppfattning.

Riksrevisor Margareta Åberg säger dock att ärendet har fått dem att inse att de behöver se över hur de arbetar och förtydliga synen på oberoendet.

Med facit i hand och om man ser vad som hänt under resans gång så skulle man här se till att hålla fingrarna borta från någonting som man varit inblandad i tidigare, det har vi väl lärt oss av detta, säger hon.

Du tänker på Ulf Bengtsson?

Ja, just precis, med facit i hand så var det inget bra.

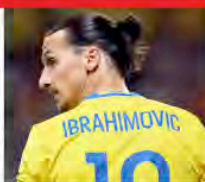
DAGENS NYHETER.

Efter DN:s avslöjande

RIKS- REVISORN KALLAS TILL KU

ZLATAN KLAR FÖR MANCHESTER UNITED

DAGENS NYHETER.

FREDAG 1 JULI 2016 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 40 KRONOR

Efter DN:s avslöjande

Riksrevisorerna kallas till KU

● **Utskottets ordförande:** "Som riksrevisor ska man inte befatta sig med ett ärende som man redan har hanterat på något sätt"

Efter DN:s granskning kallas nu de inblandade riksrevisorerna till Konstitutionsutskottet för att förklara sig.

DN har i flera artiklar avslöjat hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i en granskning av ett beslut som han själv varit inblandad i. Samtidigt har toppchefer på Riksrevisionen haft informella kontakter med en granskad landshövding. Riksrevisionen ska vara ett föredöme för all statlig förvaltning och deras obe-

Jag får fundera på hur jag ska agera i framtiden och vilka fel och brister som jag har haft i det här ärendet.

Riksdagsledamot Ulf Bengtsson.

roende är skyddat i grundlagen. KU är tillsammans med riksdagen de enda som har makt att avsätta riksrevisorerna.

– Jag ser allvarigt på det som har hänt och är mycket kritisk till det som rapporterats. För mig är det självklart att man som riksrevisor inte befattar sig med ett ärende som man redan har hanterat på något sätt, till exempel på en annan myndighet, säger KU:s ordförande Andreas Norlén (M). **Nyheter 8-9**

Många blev överraskade när favoriten Boris Johnson meddelade att han inte vill bli premiärminister. Foto: Reuters

Boris Johnson tackade för sig

DN i London. Ledaren för Brexit-kampanjen, Boris Johnson, meddelade i går överraskande att han inte ställer upp som kandidat till att efterträda den avgående premiärministern David Cameron.

I stället för en kamp mellan Boris Johnson och inrikesminister Theresa May ser det nu ut att bli May mot justitieministern och EU-skeptikern Michael Gove. Han meddelade i går att han ger sig in i striden.

"Theresa May är ingen sprudlande person, snarare stabil och målmedveten. Nu är hon plötsligt något av en favorit att bli ny premiärminister", skriver DN:s Pia Gripenberg. **Världen 14-15**

Världen

Putin till Finland för samtal

Rysslands president Vladimir Putin kommer i dag till Finland. Bönderna har drabbats av ryska sanktioner mot livsmedel från EU. Men mjölk och ost står inte högt på dagordningen under Putins samtal i Finland. **Sidan 16**

Sport

Zlatan är klar för Manchester U

Zlatan Ibrahimovic bekräftar nu det som många spekulerat om under lång tid: Den svenska fotbollsstjärnan spelar nästa säsong för Manchester United i Premier League. **Sidan 23**

Nyheter

Ny mätmetod för DN/Ipsos

Efter halva mandatperioden är opinionsläget stabilt. Ställningen mellan blocken är i stort sett densamma som för ett år sedan, visar DN/Ipsos, som nu genomför intervjuerna både digitalt och via telefon. **Sidorna 12-13**

Filmfredag

Foto: Folkets bio

Två starka premiärer

● "Sommaren 71" och "En vansinnig idé" lyfter biosommaren – men nya "Independence day" har dålig undergångskänsla. **Kultur 10-11**

Intervju. Catherine Corsini gör en "Brokeback mountain" med lesbisk kärlek. **Kultur 8-9**

Tryckfrihetsförordningen.

"I partiledartalen i Almedalen måste politikerna värna det fria ordet." **Kultur 7**
Sveriges radios vd Cilla Benkö.

Premiär i dag

Framtidens ansikten.

DN har träffat dem du behöver hålla reda på i höst.

Sommar 8-11

DN
Sommar

MAT

BOSTAD

PÅ STAN

Foto: Eva Tedsjö och Jonas Lindkvist

DN granskar.

Så gjorde vi granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen hanterat ärendet med avgångsvederlaget från länsstyrelsen i Skåne. Myndigheten riktade först kritik mot länsstyrelsen, men backade senare.

● För att ta reda på vad som låg bakom det beslutet har vi via offentliga diariet tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 fram till och med i dag.

● Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi därefter kunnat kartlägga hur riksrevisor Ulf Bengtsson blandat sig i och påverkat gransk-

ningen av länsstyrelsen i Skåne. Trots att dokumenten visar att han själv varit ytterst ansvarig för de råd som landshövdingen grundade sina kritiserade beslut på.

DN

Revisorer ska höras i KU i höst

Efter DN:s avslöjande kallas nu riksrevisorer na upp till Konstitutionsutskottet för att förklara sig. Granskningen visar hur riksrevisor Ulf Bengtsson har försökt få Riksrevisionen att backa från kritik mot ett beslut som han själv varit delaktig i.

– Jag ser allvarligt på det som har hänt och är mycket kritisk till det som rapporterats, säger KU:s ordförande Andreas Norlén.

● Riksrevisionen har en särställning i den svenska staten med ett oberoende som skyddas i grundlagen. Bara Konstitutionsutskottet (KU) har tillsammans med riksdagen makten att avsätta en riksrevisor.

Nu kallas riksrevisorerna till KU, efter att DN i flera artiklar avslöjat hur riksrevisor Ulf Bengtsson hjälpt landshövdingen i Skåne att komma undan kritik för ett beslut som han själv varit inblandad i.

– Jag ser allvarligt på det som har hänt och är mycket kritisk till det som rapporterats. För mig är det självklart att man som riksrevisor inte befattar sig med ett ärende som man redan har hanterat på något sätt, till exempel på en annan myndighet, säger KU:s ordförande Andreas Norlén (M).

Under torsdagen samrådde han med KU:s vice ordförande, socialdemokraten Björn von Sydow, och beslutade att begära att riksrevisorerna kommer till KU så snart som möjligt efter riksdagens öppnande. Preliminärt kommer mötet att ske de sista dagarna i september.

– Vi ska be revisorerna komma så fort KU börjar så att alla ledamöter från alla partier får orientering och möjlighet att ställa frågor, säger Björn von Sydow.

En av KU:s huvudpunkter kommer att handla om att Riksrevisionen ser till att liknande situationer inte ska uppträda igen.

I en intern revisionsrapport om Riksrevisionen från september 2015, som DN har tagit del av, framgår att myndigheten inte tillräckligt arbetat med jävsfrågor. Rapporten, som gjordes av externa revisorer från företaget Transcendent Group, slår bland annat fast att "risk för

otillbörlig påverkan och jäv" finns i delar av Riksrevisionens granskningsverksamhet.

Även Riksrevisionens parlamentariska råd kräver svar från riksrevisorerna. Rådet utgörs av ledamöter från alla riksdagspartier och ska verka för insyn i Riksrevisionens verksamhet.

– Detta är klart bekymmersamt. Det är så otroligt viktigt för Riksrevisionen att värna förtroendet. Både gentemot andra myndigheter och mot allmänheten, säger Christer Nylander, gruppleadare för Liberalerna och ledamot i rådet.

– Det är rimligt att vi har ett extra möte om den här frågan.

Det anser även Miljöpartiets ledamot i rådet, Agneta Börjesson, och det parlamentariska rådets ordförande, Jörgen Hellman (S).

Riksrevisionens oberoende är centralt för oss. Vi behöver säkerställa att det finns rutiner för att i framtiden undvika en sådan här situation, säger han.

Ulf Bengtssons agerande får även kritik från FAR, branschorganisation för bland annat revisorer. Generalsekreteraren Dan Brännström säger att det inte får finnas några frågetecken kring Riksrevisionens oberoende.

– Oberoendet ska aldrig kunna ifrågasättas. Det är tonen från toppen som är avgörande för kulturen också i en verksamhet som Riksrevisionen. Så det får inte ens misstänkas att en riksrevisor sitter på dubbla stolar. För förtroendets skull måste Riksrevisionen nu gå ut och lägga alla fakta på bordet.

Mattias Carlsson
Mikael Delin

"Det är väldigt olyckligt om det här uppfattas som att Riksrevisionens oberoende är ifrågasatt. Det beklagar jag

"Jag får fundera över

Landshövdingen i Skåne vände sig direkt till riksrevisor Ulf Bengtsson för att få hjälp att hantera Riksrevisionens kritik. Hon säger att hon såg honom som "två myndigheter i en person".

– Jag beklagar verkligen att det har uppfattats på det sättet, att jag har suttit på dubbla stolar, säger Ulf Bengtsson.

● DN har i flera artiklar avslöjat hur riksrevisor Ulf Bengtsson försökte hjälpa landshövdingen i Skåne att komma undan kritik. En revisor på Riksrevisionen hade i en rapport kritiserat landshövdingen Margareta Pålsson för att hon köpt ut en av sina medarbetare. Hennes försvar mot kritiken var att hon hade fått råd från Arbetsgivarverket, under samma tid som Ulf Bengtsson var generaldirektör över myndigheten.

I DN har han hela tiden förnekat att han var delaktig i råden till Margareta Åberg.

– Jag blev bara informerad i efterhand, sade Ulf Bengtsson när DN först frågade om hans inblandning.

Men landshövdingen Margareta Pålsson säger i en inspelad intervju med DN att hon hade direktkontakt med Ulf Bengtsson och att det var han som gav henne råden.

– Jag hade träffat honom tidigare på en arbetsgivar dag. Det är lättare att ringa till en person som man har ett ansikte på, än att ringa någon man aldrig har sett. Det var inte beroende på att jag tyckte att det var nödvändigt att gå högst upp i kedjan, utan det var för att det var den enda jag kände. Myndighetschefer emellan var det helt naturligt.

När hennes beslut flera månader senare fick kritik av en revisor på Riksrevisionen tyckte Margareta Pålsson att det föll sig naturligt att på nytt kontakta Ulf Bengtsson, som då bytt jobb och blivit riksrevisor.

– Jag ringde ju till honom på Riks-

revisionen i hans egenskap som tidigare generaldirektör. Det passade ju så bra att han på något sätt var två myndigheter i samma person, om jag uttrycker mig väldigt konkret.

På torsdagseftermiddagen, efter att Konstitutionsutskottet sagt att riksrevisorerna måste förklara sig, backade hon plötsligt från sitt tidigare uttalande. Nu är i stället Margareta Pålssons version att han inte gav henne några råd inför beslutet.

Varför sa du det då?
 – Ja, det kan man fråga sig. Det har varit en förvirring, säger hon.

När du sa att du ringde honom på Arbetsgivarverket, var inte det sant?
 – Nej, jag mindes fel.

Däremot står hon fast vid att hon kontaktade Ulf Bengtsson som riksrevisor därför att de hade träffats en gång tidigare och därför att han varit generaldirektör på Arbetsgivarverket.

– Därför passade det ju så bra. Riksrevisor Ulf Bengtsson har ti-

Så tipsar du DN

1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset.

• dngranskar.dn.se

Tel: 08-738 10 00 Sms och mms: 724 44
Mail: nyhetstips@dn.se
Twitter: @dagensnyheter
Facebook: facebook.com/dagensnyheter
Instagram: instagram.com/dagens_nyheter

Mattias Carlsson
mattias.carlsson@dn.se

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

Det passade ju så bra att han på något sätt var två myndigheter i samma person.

Margareta Pålsson, landshövding i Skåne län, om varför hon kontaktade riksrevisor Ulf Bengtsson när länsstyrelsen fick kritik av Riksrevisionen.

verkligen för det har inte alls varit min avsikt, säger riksrevisor Ulf Bengtsson.

Foto: Christian Hagward

mina fel och brister"

digare sagt att han inte minns att de hade ett samtal under hans tid på Arbetsgivarverket, men att han inte kan uteläsa det.

– Det är mycket möjligt att Margareta Pålsson ringde mig. Men rådet som hon fick i sakfrågan har jag inte gett, det måste någon i organisationen ha gett. I så fall har jag delegerat det till Karl Pfeifer, för det var inte mitt kompetensområde. Jag hade helt enkelt inte kompetens att själv svara på den frågan.

Vad blir nästa steg för dig efter det här?

– Det är väldigt olyckligt om det här uppfattas som att Riksrevisionens oberoende är ifrågasatt. Det beklagar jag verkligen för det har inte alls varit min avsikt att det ska vara på det sättet. Så jag får fundera på hur jag ska agera i framtiden och vilka fel och brister som jag har haft i det här ärendet.

– Jag beklagar verkligen att det har uppfattats på det sättet, att jag har suttit på dubbla stolar.

Vi riksrevisorerna är överens om vikten av att dra lärdom av det inträffade och se över vårt arbetssätt så att det inte råder några tvivel om att vi riksrevisorerna agerar korrekt.

Margareta Åberg, riksrevisor

Riksrevisor Margareta Åberg, som är högsta ansvariga för revisionen av länsstyrelsen i Skåne, säger att hela ärendet har fått dem att inse att de behöver se över hur de arbetar. Tidigare sade hon till DN:

– Med facit i hand och om man ser vad som hänt under resans gång så skulle man här se till att hålla fingrarna borta från någonting som man varit inblandad i tidigare, det har vi väl lärt oss av detta.

I går gick Riksrevisionen också ut med ett officiellt uttalande om granskningen.

– DN-artiklarna handlar ytterst om förtroendet för vår verksamhet, säger riksrevisor Margareta Åberg. Vi riksrevisorerna är överens om vikten av att dra lärdom av det inträffade och se över vårt arbetssätt så att det inte råder några tvivel om att vi riksrevisorerna agerar korrekt, såväl internt som externt.

Mattias Carlsson
Mikael Delin

Den svenska naiviteten skiner igenom

I DN:s avslöjande om Riksrevisionen blottläggs ett trist mönster. Än en gång har statliga toppchefer snärjt in sig i sina stora kontaktnät.

Analys

Karin Eriksson
Politikreporter

karin.eriksson@dn.se

Sverige kom på tredjeplatsen på listan över länder med låg korruption i Transparency Internationals senaste ranking. Endast de nordiska grannarna Danmark och Finland hamnade före oss. Vi lever i en del av världen där medborgarna oftast har goda skäl att lita på sina myndigheter. Desto värre, då, när det förtroendet missbrukas.

I början av april i år avslöjade SVT:s "Uppdrag granskning" hur toppcheferna på Skatteverket ville skydda en tidigare kollega. Det var överdirektören Helena Dyrssen, tidigare statssekreterare på samordningskansliet, som försökte ringa till Frank Belfrage, före detta kabinetssekreterare på utrikesdepartementet. Syftet var att berätta att redaktionen plockat ut uppgifter om Belfrages utländska skatteaffärer och begär om självrättelse. Hon hade förankrat samtalet hos sin chef, generaldirektören Ingemar Hansson, som också har ett förflutet som statssekreterare för alliansregeringen.

"I efterhand tycker jag att det vore bättre om hon inte hade ringt", sa han.

Några veckor senare kunde DN avslöja att den tidigare moderatledaren och statliga toppchefen Bo Lundgren fått ut drygt en halv miljon kronor för mycket i tjänstepension från Statens tjänstepensionsverk – samma myndighet som han tidigare varit styrelseordförande för. Redan 2014 upptäckte myndigheten att reglerna för samordningen mot riksdagspensionen hade tolkats felaktigt. Men myndighetens dåvarande generaldirektör Ann-Christin Nykvist

beslöt att de felaktiga utbetalningarna skulle fortsätta. Lundgren hade själv varit i kontakt med en enskild tjänsteman.

"Det kan ha varit ett felaktigt beslut, men vid den tidpunkten var det det rimligaste beslutet vad jag kommer ihåg", sa Nykvist till DN.

Nu riktas blickarna mot Riksrevisionen – en myndighet som ska fungera som ett föredöme för den svenska statsförvaltningen och vara helt oberoende i sin granskning. Riksrevisorn Ulf Bengtsson har alltså engagerat sig personligen i en granskning av ett beslut som han själv medverkat till.

"Med facit i hand så var det inget bra", summerar riksrevisorskollegan Margareta Åberg.

Många maktthavare har omfångsrika kontaktnät. Uppemot en tredjedel av alla nya myndighetschefer är politiskt tillsatta. Det behöver inte vara ett problem i sig – förutsatt att den som byter sida också byter perspektiv och tar till sig kraven på saklighet, opartiskhet, rättssäkerhet och allmänintresse. Men nu har vi på kort tid fått flera exempel där medborgarna kan misstänka att myndigheterna inte behandlar dem lika. Lägg till att fackförbundet Kom-

Det återstår att se om förtroendet för staten påverkas av affärerna.

munal har skakats av en klassisk pampskandal medan den tidigare S-toppen Mona Sahlin fått lämna posten som nationell samordnare mot våldsbejakande extremism på grund av ett felaktigt intyg.

Allt detta sker i en tid när folks tillit till viktiga samhällsinstitutioner svajar. Förtroendet för politiken har redan försvagats. Det återstår att se om förtroendet för staten påverkas av vårens affärer. Nu kommer riksdagen att granska Riksrevisionen. Konstitutionsutskottets ordförande Andreas Norlén (M) har redan gjort klart att han ser allvarligt på det som hänt.

Sveriges goda placeringar i internationella korruptionsrankningar har faktiskt sina nackdelar. Experterna brukar säga att vi svenskar är lite naiva. Just den naiviteten skiner igenom när de statliga toppcheferna försöker förklara sig.

Nyheter

DN granskar.

Så gjorde vi granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen hanterat ärendet med avgångsvederlaget från Länsstyrelsen i Skåne. Myndigheten riktade först kritik mot länsstyrelsen, men backade senare.

● För att ta reda på vad som låg bakom beslutet har vi via offentliga diariet tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 fram till och med i dag. Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar

från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi därefter kunnat kartlägga hur riksrevisor Ulf Bengtsson blandat sig i och påverkat granskningen av Länsstyrelsen i Skåne – trots att dokumenten visar att han själv

varit ytterst ansvarig för de råd som landshövdingen grundade sina kritiserade beslut på.

● Konstitutionsutskottet har efter DN:s artiklar kallat till sig riksrevisorerna för att få en förklaring. DN

Så tipsar du DN

1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om misshandlingar och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar dina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare **största möjliga säkerhet**. Därför krypteras ditt tips.
3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset.
dngranskar.dn.se

Tel: 08-73810 00 Sms och mms: 724 44
Mail: nyhetstips@dn.se
Twitter: @dagensnyheter
Facebook: [facebook.com/dagensnyheter](https://www.facebook.com/dagensnyheter)
Instagram: [instagram.com/dagens_nyheter](https://www.instagram.com/dagens_nyheter)

Mattias Carlsson
mattias.carlsson@dn.se

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

Riksrevisionen varnades: "DN har även jagat oss"

Riksrevisionen varnades i förvåg när DN började granska en riksrevisor som satt på dubbla stolar.

Den som varnade: Direktören för Revisorsnämnden – som ska vara en oberoende granskare av landets revisorer.

– Det är olämpligt, säger Per Johansson själv, när DN konfronterar honom med uppgifterna som han först förnekar.

● Den första februari utsåg regeringen Per Johansson till ny direktör över Revisorsnämnden. Hans uppdrag: att leda myndigheten som ska upprätthålla förtroendet för revisorernas verksamhet.

En av Revisorsnämndens huvuduppgifter är att ta emot och granska anmälningar mot auktoriserade revisorer. Under arbetet med DN:s granskning av Riksrevisionen tog vi därför kontakt med myndighetschefen Per Johansson för att få hjälp att reda ut vilka regler och etiska riktlinjer som gäller för revision. Som DN sedan kunde avslöja hade riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i Riksrevisionens granskning av ett beslut som han själv varit inblandad i, vilket strider mot god revisionsd.

Per Johansson sade att han kände till fallet med Länsstyrelsen i Skåne som DN granskade, men avböjde att svara på våra frågor och hänvisade i stället till sin rättschef.

– Jag har tidigare varit chef på Riksrevisionen så det är kanske inte så lämpligt att jag går in i det ärendet så att säga, av oberoendeskäl, sade han då.

Några dagar efter samtalet med DN har Per Johansson en mejlkonversation med Gina Funnemark som är granskningschef på Riksrevisionen. Det är då en vecka kvar till DN:s första publicering.

I den vänskapliga mejlkonversationen som DN tagit del av beklagar sig Gina Funnemark över att hon har mycket att göra.

"Norgebesök under 3 dagar förra veckan, rekrytering i stora doser samt fortsättning på Länsstyrelsen i Skåne. Det verkar inte ta slut...", skriver hon bland annat.

Per Johansson svarar henne efter en timme.

"Hej Gina, Jo det mycket! DN har även jagat oss i Skånefallet. Trist men det ebbat väl ut nu när [ansvarig revisor] slutar får vi hoppas."

Gina Funnemark är en av huvudpersonerna i DN:s granskning och direkt underställd riksrevisorerna.

När DN under fredagen på nytt kontaktar Per Johansson förnekar han först flera gånger att han har haft kontakt med Gina Funnemark om DN:s pågående granskning.

– Nej, nej, nej.

Så det har du inte haft?

– Nej, vi har kommunikation

kring ett utvecklingsprojekt helt enkelt, som vi diskuterat under en längre tid.

Vad tycker du om det fall som vi skrivit om?

– Som du förstår vill jag inte gå in i det eftersom jag jobbat på Riksrevisionen. I det specifika fallet känns det absolut inte bekvämt. Det handlar ju även er artikel om, att man ska hålla isär rollerna, säger han.

När DN läser upp för Per Johansson vad han skrivit till Gina Funnemark säger han att han inte minns mejlet. Sedan säger han:

– Nej, men det är ju olämpligt.

Kan vi lita på de uttalanden som kommer från er myndighet när du tar ställning och tycker att det är trist och hoppas det ska ebbat ut?

– Vad jag menar är att det är likasom en trist situation så att säga. Men det har inget med den professionella bedömningen att göra.

Varför är det en trist situation att det granskas av oberoende journalister?

– Nej, det är inte det som kritiserar så att säga. Utan det är väl att det blir en pressad situation och den situationen är ju inte rolig på det personliga planet, det är ju det jag menar, säger han.

Vad vill du säga nu om det här?

– Det är ju olyckligt formulerat i det här meddelandet. Det är mer ett uttryck för en personlig om-

Utdrag ur mejlkonversationen mellan Gina Funnemark, granskningschef på Riksrevisionen, och Per Johansson, direktör för Revisorsnämnden.

tanke. Det har inget att göra med det yrkesprofessionella kring revision och granskning, säger han.

Per Johansson intygar också att han inte har haft några andra kontakter med Riksrevisionen om DN:s granskningsarbete.

Nyligen väcktes debatt kring ett liknande fall, då Skatteverkets överdirektör försökt varna en bekant för SVT:s "Uppdrag granskning".

Det agerandet kritiserades senare i en extern utredning som tillsatts på uppdrag av Skatteverket.

"Internrevisionen har uppfattat att ledningens agerande har skadat många medarbetares förtroende för högsta ledningen", skrev utredarna.

Riksrevisor Ulf Bengtsson har efter DN:s avslöjanden beklagat att han uppfattats som om han suttit på dubbla stolar. Konstitutionsutskottet har beordrat Riksrevisorerna att förklara sig. Riksrevisor Margareta Åberg har i offentligt uttalande sagt att de nu måste dra lärdom av det inträffade.

"DN-artiklarna handlar ytterst om förtroendet för vår verksamhet, säger riksrevisor Margareta Åberg. Vi riksrevisorer är överens om vikten av att dra lärdom av det inträffade och se över vårt arbetssätt så att det inte råder några tvivel om att vi riksrevisorerna agerar korrekt, såväl internt som externt."

Polisen.

Nya riktlinjer ska göra det lättare att lämna kriminellt liv

Stöd till personer som vill lämna ett kriminellt liv varierar stort i landet. Vissa får stöd, andra inte. Polisen har därför tagit fram riktlinjer för att bättra sitt arbete.

● Kriminella gäng och organiserad brottslighet finns på flera håll i landet, men enbart i Stockholm, Malmö, Göteborg och Bergslagen finns det en avhoppbarverksamhet inom polisen och andra myndigheter som ger stöd och skydd till per-

soner som vill lämna kriminaliteten bakom sig.

Polisen har därför tagit fram nya riktlinjer för Polismyndigheten, som beslutades förra veckan. Dessa ska fungera som en grund för det fortsatta arbetet med att ge stöd till personer som vill lämna ett kriminellt gäng.

De nya riktlinjerna innebär att polisens avhoppbarverksamhet blir geografiskt täckande och att det ska finnas både en nationell och regionala samordnare, samt särskilda ut-

bildade poliser som arbetar med att hjälpa och stödja avhopparna.

Huvudsyftet är att det ska bli lättare för individer som vill lämna destruktiva miljöer att söka hjälp, säger Peder Englund, kommissarie vid Utvecklingscentrum Väst.

Avhoppbarverksamheten är från och med nu en del av brottsförer och personsäkerhetsverksamheten, BOPS, som finns i samtliga sju polisregioner. Genom riktlinjerna kan polisen nu även stödja, ge skydd

och hjälp individer, oavsett om det finns en brottsanmälan i grunden.

– Det ska räcka med ett latent hot för att en person ska få hjälp, säger Englund.

Avhopparen måste dock ge sitt samtycke till informationsutbyte, vilket innebär att relevanta myndigheter får möjlighet att utbyta information om personen utan hänsyn till sekretess. Ges inte ett sådant samtycke kan inte individen omfattas av polisens avhoppbarverksamhet. Om personen inte uppfyll-

ler kraven för att ingå i polisens avhoppbarverksamhet kan polisen lotsa personen vidare till en annan myndighet för stöd och hjälp.

Englund anser att samarbetet mellan myndigheter, bland annat kriminalvården och socialtjänsten, behöver bli tydligare och bättre.

– Det måste finnas en knutpunkt mellan inblandade myndigheter, vare sig du bor i en stor eller liten stad, säger han.

Ronja Mårtensson
ronja.martensson@dn.se

Riksrevisionen.

Krisgrupp hanterar DN:s avslöjande om jäv

En krisgrupp på Riksrevisionen ska hantera DN:s avslöjanden om hur en av riksrevisorerna suttit på dubbla stolar. Nu tar de fram dokument för att förebygga jäv. Men ett regelverk finns redan och varnar medarbetare från att arbeta med ärenden som de själva varit inblandade i.

Mattias Carlsson, text
Mikael Delin, text

● Granskningen av Riksrevisionen har väckt starka reaktioner, inte minst inom myndigheten där misshandlet med riksrevisorernas agerande är stort, enligt flera personer som DN talat med.

Ett internt mejl som gått ut till alla chefer på Riksrevisionen visar även att myndigheten tillsatt en särskild grupp som ska hantera DN:s granskning.

DN har avslöjat hur riksrevisor Ulf Bengtsson försökt påverka en revisorsgranskning av ett ärende

som han själv var inblandad i när han var chef för Arbetsgivarverket.

I tisdags skulle Ulf Bengtsson prata om förtroendet för statsförvaltningen under Riksrevisionens seminarium i Almedalen. Efter DN:s avslöjanden ställde han in sin medverkan, Riksrevisionen hänvisade bland annat till hälsoskäl.

På seminariet lovade istället Bengtssons riksrevisorskollega Margareta Åberg att Riksrevisionen ska ta fram dokument och diskutera jävsfrågor på en personaldag.

Men sådana riktlinjer finns redan. Så sent som för ett år sedan, i juni 2015, antog Riksrevisionen nya interna regler om etik.

I de interna etikreglerna, som DN tagit del av, pekar Riksrevisionen ut "risker eller hot som äventyrar vår opartiskhet och självständighet". Bland sådana hot mot självständigheten finns bland annat om en medarbetare gett råd i en fråga som rör granskningen eller tagit ställning för den granskade.

– Det är ju jättebra att det redan står. Det regelverket gäller för granskningsverksamheten till dess

Bakgrund. DN granskar Riksrevisionen

● DN har i flera artiklar avslöjat hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i granskningen av ett beslut som han själv varit inblandad i.

● I samma ärende har dessutom en av Riksrevisionens högsta chefer haft egna, informella kontakter med en granskad myndighetschef, över huvudet på ansvarig revisor.

● Mejl visar även hur myndighetschefen för Revisorsnämnden varnar Riksrevisionen under DN:s pågående granskning.

● Konstitutionsutskottet har efter DN:s artiklar kallat till sig riksrevisorerna för att få en förklaring.

att vi har uppdaterat med någonting annat, säger Riksrevisionens chefsjurist Ulrika Lindén, som leder arbetet med att ta fram det nya regelverket.

Som tidigare chef på Arbetsgivarverket var Ulf Bengtsson högst ansvarig för råd som gavs till landshövdingen i Skåne när hon köpte ut en medarbetare. När det beslutet sedan kritiserades av Riksrevisionen försökte Ulf Bengtsson påverka den egna myndighetens granskning. Han var delaktig i att initiera en överprövning av Riksrevisionens kritik, och gav då uttryckligen sitt stöd till den kritiserade landshövdingen.

Riksrevisor Margareta Åberg säger att hennes kollega Ulf Bengtsson inte berättade att hans tidigare myndighet gett råd i det kritiserade beslutet och att han redan kände till ärendet. Efter DN:s avslöjande har riksrevisorerna kallats till konstitutionsutskottet, som är den enda instans som tillsammans med riksdagen har makten att tillsätta och avsätta riksrevisor.

mattias.carlsson@dn.se
mikael.delin@dn.se

I korthet

Skärpt straff för mord med gitarr och sparkar

● Det började som en gitarrkväll med öl och musik. Men de båda männen hamnade i rejält olag med varandra och 31-åringen misshandlade brutalt sin 24-årige kamrat så illa att han avled. Bland annat med slag, sparkar, kokande vatten och en gitarr.

Blekinge hovrätt beskriver våldet som brutalt och besinningslöst och dömer 31-åringen till 18 års fängelse för mord, en skärpning med två år jämfört med den tidigare tingsrättsdomen, rapporterar lokala medier.

Han ska dessutom betala 200 000 kronor i skadestånd till 24-åringens familj. TT

Värmebölja i maj ger rekordår för blåbär

● Det kommer att slås blåbärsrekord i de svenska skogarna i år. I stora delar av landet väntas dubbelt så mycket bär som ett genomsnittsår. SLU:s prognoser tyder på det bästa blåbärsåret sedan mätningarna startade för 13 år sedan.

Förklaringarna är två, enligt Ola Langvall vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

– Det är en kombination av en riklig blomning och att den inträffade under den värmebölja som rådde i maj då de också klarade sig undan frostnätter, säger han.

TT

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

DET SÄKR VLEET.

Funderar du på att köpa ny bil under sommaren är ŠKODA ett säkert val, på flera olika sätt. Rymligheten, säkerheten och de många detaljerna är delar som bidrar till en körupplevelse utöver det vanliga. Och som gör ŠKODA till testvinnare i motorpressen. Gör ett säkert val och välj ŠKODA nästa gång du tittar på en ny bil. Boka provkörning på skoda.se. Välkommen!

Nr 13/2016

Nr 6/2015

Ord. pris 199 600 kr

ŠKODA Octavia Combi TSI 115 hk fr. 189 900 kr

+ Lägg till Komfortpaket Media Plus för 4 900 kr (Ord. pris 15 100 kr)

+ Lägg till Drag- & värmepaket för 9 900 kr (Ord. pris 17 800 kr)

Bil lån fr. 1340 kr/mån Leasing fr. 1070 kr/mån Förmånsvärde fr. 1371 kr/mån

Bränsleförbrukning blandad körning Octavia Combi 4.5 l/100 km, CO₂ 105 g/km, Fabia 4.7 l/100 km, CO₂ 107 g/km. Måtklass EU6. ŠKODA - Leasing 36 mån (exkl. moms): 30% särskild leasingavgift, 50% restvärde. ŠKODA - Bil lån 36 mån, 30% kontant, 50% restvärde. Rörig ränta baserad på VWFS basränta (bil lån eff. rta. 3,44-3,60% jun 2016). Samtliga erbjudanden gäller årsmodell 2017 t.o.m. 31/8 2016. Upplysnings- och administrationsavgift tillkommer. Förmånsvärde netto/mån vid 50% marginalskatt. Vi reserverar oss för eventuella ändringar och avvikelser. Bilderna på bilden kan vara extrautrustade.

skoda.se

DAGENS NYHETER.

Efter DN:s granskning

RIKS- REVISORN AVGÅR

Slutar hellre än att svara på DN:s frågor

Så skapade
Kinberg
Batra *nya hårda*
m

Nyheter

DN granskar.

Susanne Ackum beslutade sig för att avgå efter att DN velat konfrontera henne med uppgifter som framkommit i granskningen av Riksrevisionen.

Foto: Christian Hagward/Pressbild

Riksrevisor avgår efter DN:s granskning

Mitt under DN:s pågående granskning avgår riksrevisor Susanne Ackum. Bakgrunden är hittills opublicerade uppgifter om hur Susanne Ackum styr rekrytering av sina egna vänner och om hur hon låtit utomstående påverka Riksrevisionens granskningar.

Mattias Carlsson, text
Mikael Delin, text

● "Jag har agerat på ett sätt som innebär att jag anser det omöjligt att utöva mitt uppdrag som riksrevisor med fortsatt förtroende för mig och Riksrevisionen. Det handlar om hur jag använt externa källor i mitt nätverk för att få synpunkter på kvaliteten i några av mina granskningar. Jag har också uttryckt mig olämpligt i samband med rekryteringsärenden. Jag har även skickat ett par mejl rörande internt arbete till min sambo", säger Susanne Ackum i ett pressmeddelande på fredagskvällen.

Hennes beslut kommer efter att DN på fredagseftermiddagen velat konfrontera henne med uppgifter som kommit fram i granskningen.

Då väljer hon istället att avgå utan att svara på några frågor. Allt det hon tar upp i pressmeddelandet är sådant som framkommit i DN:s granskning.

Riksrevisionens ledord är öppenhet, professionalism och oberoende. Men DN:s granskning visar hur verksamheten istället kommit att präglas av vänskapsband och informella beslutsvägar som enligt flera anställda hotar hela verksamhetens oberoende.

– Personligen är jag djupt oroad över vad som kommer att hända med den oberoende revisionen framöver, säger en av de källor med god insyn i revisionen som DN talat med.

I augusti 2015 tillträdde den nya riksrevisorn Susanne Ackum, som kom direkt från sin tjänst på finansdepartementet vid regeringskansliet. Där har hon tidigare även varit politiskt tillsatt tjänsteman som statssekreterare under dåvarande finansminister Anders Borg (M).

DN har bland annat gått igenom telefonloggar, e-postlistor och flera hundratals mejl som riksrevisorerna skickat. Det är bland annat de mejlen som hon nu hänvisar till när hon avgår.

Riksrevisor Margareta Åberg är administrativt ansvarig på Riksre-

"Jag har agerat på ett sätt som innebär att jag anser det omöjligt att utöva mitt uppdrag som riksrevisor med fortsatt förtroende för mig och Riksrevisionen", säger Susanne Ackum i ett pressmeddelande.

visionen. Hon beklagar att hennes kollega valt att lämna sitt uppdrag.

– Det är hennes beslut. Den enda kommentar jag kan ge är att jag är jätteledsen över att det har blivit så här. Vi förklarar en fantastisk person med en enastående kompetens, säger hon.

Men Margareta Åberg vill under fredagskvällen inte svara på när hon själv blev medveten om de missförhållanden som ligger bakom hennes kollegas avgång.

– Nej, det enda jag vill säga nu är att Susanne har valt att avgå. Jag säger inte mer just nu.

Dagens Nyheter har under flera veckors tid granskat Riksrevisionen. Granskningen har även visat hur riksrevisor Ulf Bengtsson har lagt sig i revisionsgranskningen av ett beslut som han själv varit inblandad i. Efter DN:s tidigare avslöjanden har Konstitutionsutskottet kallat till sig riksrevisorerna för att få en förklaring.

Konstitutionsutskottet är den enda instans som tillsammans med riksdagen har mandat att avsätta de annars oberoende riksrevisorerna.

Dagens Nyheter kommer under de närmsta dagarna att publicera hela granskningen av Riksrevisionen.

I korthet.

Polisen förtegen om skjutna man

● Polisen är mycket förtegen om vad som hände natten till fredagen då en 40-årig man sköts ihjäl av polis i Viksjö, Järfälla. Enligt uppgifter till DN ska mannen, som själv var beväpnad, ha skjutits i huvudet.

– Vi kan inte gå in på några som helt detaljer kring händelsen eftersom det pågår en granskning av polisens agerande vid enheten för särskilda utredningar, säger Hesam Akbari, polisens presstalesperson.

Polisen har gått ut med att mannen var i 40-årsåldern. Han avled på sjukhus efter de skador han fått då polisen öppnade verkanseld mot honom. Mannen befann sig på en parkeringsplats i Viksjö och sågs enligt den som larmade polisen vita med ett vapen. Polisen har inlett en förundersökning om grovt olaga hot samtidigt som polisåklagare startat en förundersökning om polispatrullens agerande. **Ulrika By**

Svårsläckt brand på Värmdö

● En brand utbröt vid 20.30-tiden på fredagskvällen på Kvikstippen på Värmdö. Röken från branden syntes över ett stort område.

Enligt Storstockholms brandförsvär kunde man när räddningstjänsten anlände konstatera att ett 50 gånger 50 meter stort område eldhärjades.

25 brandmän bekämpade elden som bedömdes som svår att släcka. Räddningsinsatsen inriktades då på att rädda en intilliggande byggnad, som tillhör tippen. **Clas Svan**

17 miljoner kronor

blev den tavla som sedan 1967 hängt i entrén till Lunds tekniska högskola nyligen värderad till av Statens konstråd, skriver Sydsvenskan. Tavlan köptes in för 10 000 kronor. **TT**

Farligt med dålig livsmedelskoll

● Livsmedel kan innehålla ämnen som ger allergiska reaktioner utan att det redovisas på förpackningen. Livsmedelsverket är medvetet om faran men hinner inte kontrollera alla fall. **TT**

Svensk chef för OECD-kommitté

● Sidans generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka har utsetts till ordförande för OECD:s biståndskommitté. Det är första gången kommittén får en svensk ordförande och första gången den leds av en kvinna. **TT**

REA BÄDDSOFFOR
Passa på att handla under årets största reaveckor

RABATTSTEGE	Datum
15%	9-15 Juli
10%	16-22 Juli
5%	23-30 Juli

FRI FRAKT I HELA SVERIGE

Hilton
– Färs med divan
– Flera färger
– Begränsat antal

POCKETRESÄR

11.995:- ord. 21.230:-

Bädd: 140x200cm
14cm pocketresär

*Rabatten gäller på hela sortimentet

Ulivsundavägen 174
166 67 Bromma
www.baddsofflagret.com

Vard. 11-18
Lörd 11-15
08-33 83 00

Bäddsofflagret
Bäddsofflagret till enbart online

TEST
Nr 1/2016

ŠKODA OCT VI COMBI TSI 115 HK

Ord. pris 197 700 kr

Pris från 189 900 kr

SIGN&DRIVE
fr. 2095/mån inkl service

ŠKODA Stockholm
www.skodastockholm.se

Privatleasing
på alla våra nya bilar

Ingen kontant-insats!
Läs mer på jbil.se

J BIL
Kärlek | Energi | Dynamik

Sommarkampanj!
Inkl. fri service

Golf TSI 110 hk
Från **174 900 kr**

volkswagenstockholm.se
Volkswagen Stockholm

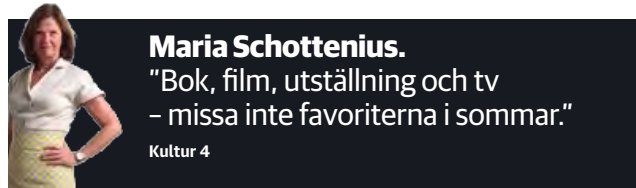
DAGENS NYHETER.

DN granskar

RIKS- REVISOR GAV TOPP- JOBB TILL GAMLA KOLLEGOR

DAGENS NYHETER.

SÖNDAG 10 JULI 2016 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 40 KRONOR

Maria Schottenius.

"Bok, film, utställning och tv – missa inte favoriterna i sommar."

Kultur 4

Formgivning.

Gustavsberg hyllar Stig Lindbergs bredd och lekfullhet.

Kultur 4-5

Johnny Weismuller 1932.

Alexander Skarsgård 2016.

Film. Tarzan är tillbaka – DN guidar till djungelns konung.

Kultur 8-11

DN granskar

Riksrevisor gav toppjobb till gamla kollegor

● Nyrekryterad fick högre lön än många generaldirektörer

DN har i flera artiklar granskat Riksrevisionen och i fredags valde riksrevisor Susanne Ackum att omedelbart lämna sitt uppdrag.

I dag publicerar DN några av de uppgifter som ligger bakom hennes avgång – uppgifter hon inte ville kommentera innan hon valde

att avgå. Granskningen visar hur verksamheten på Riksrevisionen präglats av vänskapsband och informella beslutsvägar. Enligt flera anställda hotas hela myndighetens oberoende.

Dessutom har Susanne Ackum och de andra riksrevisorerna re-

kryterat en stor mängd tidigare kollegor till tunga positioner på Riksrevisionen – ofta med höga löner och fina titlar.

"Jag är oroad över hur myndigheten handskas med skattebetalarnas pengar", skriver en anställd på Riksrevisionen. **Nyheter 8-9**

Nyheter

M: Hårdare krav på nyanlända

Anna Kinberg Batra och Moderaterna fortsätter att skärpa kraven på nyanlända. Partiet vill att alla måste delta i svenskundervisning för att kunna få permanent uppehållstillstånd.

– Man ska inte kunna skolkas sig in i Sverige, sade Moderatledaren Anna Kinberg Batra i Almedalen. **Sidan 10**

Världen

Polischef vill läka såren i Dallas

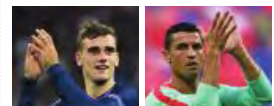
Dallas polischef David Brown har blivit stadens ansikte utåt efter veckans attentat, där fem poliser dog. Brown har bemött tragedin med en diplomatisk röst och ett försök att förstå båda sidor av konflikten.

– Allt jag vet är att det här måste få ett slut, denna splittring mellan vår polis och våra medborgare, säger han. **Sidorna 14-15**

Sport/EM-final i kväll

Giganterna ska slåss om guld

EM-finalen mellan Portugal och Frankrike handlar mest om duellen mellan världsstjärnan Cristiano Ronaldo och stjärnskottet Antoine Griezmann. Båda har tröja nummer 7, båda bor i Madrid och i maj möttes de i finalen i Champions League: då vann Ronaldos Real efter straffar. Nu vill fransmannen ha revansch. **Sidorna 29-31**

Griezmann Ronaldo

Johan Esk: Portugal hade inte varit i final om inte Ronaldo visat en ny sida av sig själv.

Foto: Jörgen Ulvegård

DN Resor

● Ålesund. Ett besök i Norges vackraste stad är som en tur upp i himlen. Kultur 16-18

7 388 101 004 008

DN granskar.

"Jag är djupt ångerfull", skrev Susanne Ackum till sina medarbetare på lördagen. Samtidigt vidhåller hon att inga fel begåtts i de kritiserade nyrekryteringarna. Foto: Christian Hagward/Riksrevisionen

Så raserades förtroendet

● Riksrevisor Susanne Ackum avgick på fredagskvällen, som en följd av DN:s pågående granskning. Nu publicerar DN några av de uppgifter som ligger bakom avgången.

● I det dolda har hon gett sina tidigare kollegor tjänster innan de ens har utlysts. De nya cheferna ska leda Riksrevisionens oberoende granskning av en politik som de själva varit med att genomföra. För det får de rekordhöga löner.

● Anställda slår larm om att hela Riksrevisionens oberoende är hotat. En rad personer har petats eller lämnat sina uppdrag i protest.

Riksrevisionens ledord är öppenhet, professionalism och oberoende. Men DN:s pågående granskning visar hur verksamheten i stället kommit att präglas av vänskapsband och informella beslutsvägar som enligt flera anställda hotar hela granskningens oberoende.

Som en konsekvens av det valde riksrevisor Susanne Ackum att på fredagskvällen lämna sitt uppdrag. Hon avgick direkt, utan att svara på några frågor. I ett pressmeddelande erkände hon flera fel som alla framkommit i DN:s granskning.

"Jag har agerat på ett sätt som innebär att jag anser det omöjligt att utöva mitt uppdrag som riksrevisor med fortsatt förtroende för mig och Riksrevisionen", skriver hon.

DN publicerar nu några av de uppgifter som ligger bakom hennes avgång.

I augusti 2015 tillträdde den nya riksrevisor Susanne Ackum, som kom direkt från sin tjänst på finansdepartementet vid regeringskansliet. Där har hon tidigare även varit politiskt tillsatt tjänsteman som statssekreterare under dåvarande finansminister Anders Borg (M).

Enligt ett stort antal källor som DN varit i kontakt med har Susanne Ackums tidigare arbetskamrater från regeringskansliet tagit över i stort sett hela Riksrevisionens effektivitetsgranskning, själva kärnan i myndighetens verksamhet.

Genom att granska de tre riksrevisorernas mejl och telefonloggar har DN kunnat kartlägga hur Susanne Ackum har detaljstyrt rekryteringarna. Det har skett med skräddarsydda platsannonser, rekordhöga löner och genom att köra över de egna rekryteringsexperterna.

Sedan januari 2016 har Riksrevisionen anställt 18 personer med ett förflutet på regeringskansliet. De flesta har fått höga positioner som enhetschefer, ämnessakkunniga och revisionsdirektörer. Några av dem är direkt underställda riksrevisorerna.

Flera av dem har fram tills nyligen varit direkt delaktiga i att genomdriva den politik som de nu ska granska.

– Personligen är jag djupt oroad över vad som kommer hända med den oberoende revisionen fram-

över, säger en av de källor med god insyn i revisionen som DN har talat med.

En av de senaste rekryteringarna är Daniel Sunesson, som i dag är biträdande enhetschef på Näringsdepartementets enhet för bolagsanalys och ägarstyrning. I sitt nuvarande uppdrag har han bland annat haft mandat att företräda staten på Vattenfalls årsstämma.

I Riksrevisionens pågående granskning av hur statliga bolag presterar är det Daniel Sunesson som företräder regeringskansliet och svarar på Riksrevisionens frågor.

Efter sommaren blir Daniel Sunesson chef för en ny enhet på Riksrevisionen, som ska ansvara för granskningen av statliga bolag.

– Han kommer alltså att vara ansvarig chef för granskningar av områden som han själv kan ha varit djupt involverad i, säger en källa.

Flera nuvarande och tidigare medarbetare på Riksrevisionen berättar för DN att många är upprörda över hur rekryteringarna gått till. Sedan

Så tipsar du DN

1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset.

📧 dngranskar.dn.se

Tel: 08-7381000

Sms och mms: 724 44

E-post: nyhetstips@dn.se

årsskiftet har 35 personer slutat, flera av dem som en direkt följd av missnöjet på Riksrevisionen. Ytterligare ett 30-tal har tagit tjänstledigt. Den tidigare granskningschefen har lämnat sitt uppdrag. HR-chefen, som vanligtvis skulle ha varit involverad i rekryteringarna, har petats.

Formellt är det riksrevisor Margareta Åberg som har det administrativa ansvaret på Riksrevisionen. Men mejl som DN tagit del av visar hur Susanne Ackum kontrollerat rekryteringsprocessen. Platsannonser specialanpassas för personer hon redan har bestämt ska få jobbet.

"Efter sportlovet kommer en annons ut som då skräddarsys för honom", skriver Ackum i ett mejl om rekryteringen av en person.

En dag senare mejlar hon igen:

"Har precis pratat med Margareta, om NN söker tjänsten kommer han få den!! Det kan du lova!!"

En annan person som valts ut av Susanne Ackum är så säker på att bli anställd att hon säger att hon gärna kommer förbi för att skriva på kontraktet, samtidigt som hon skickar in sin ansökan.

I ett MBL-protokoll från slutet av november 2015 anmärker de fackliga representanterna på rekryteringsprocessen.

"Vi konstaterar att rekryteringen av enhetschefer har skett med endast begränsad medverkan från HR-avdelningen", skriver företrädare för fackförbunden Saco och ST. Enligt DN:s källor sköttes intervjuerna personligen av riksrevisorerna.

En av de högsta chefer som rekryterats av Susanne Ackum är

DN:s avslöjanden om Riksrevisionen

● **Riksrevisor Ulf Bengtsson har lagt sig i en revisionsgranskning av ett beslut som han själv varit delaktig i.** Han gav också sitt uttryckliga stöd till den landshövding som granskades av Riksrevisionens revisorer.

● **En av Riksrevisionens högsta chefer hade sms-kontakt med den granskade landshövdingen,** över huvudet på den tjänsteman som ansvarade för granskningen. I sms:en lovade hon att hjälpa landshövdingen.

● **Chefen för myndigheten Revisorsnämnden varnade Riksrevisionen för DN:s granskning.** DN hade kontaktat honom för att få experthjälp i att bedöma då opublicerade uppgifter om riksrevisorernas agerande.

● **Riksrevisorerna kan ha brutit mot de egna etikreglerna** som säger att de anställda inte får ha tagit ställning i ett pågående ärende. Något som Ulf Bengtsson har gjort.

● **Riksrevisionen utlyser jobb som de redan har lovat bort.** Mejlen

avslöjar hur riksrevisor Susanne Ackum ger bort tjänster innan en regelriktig rekryteringsprocess ens har börjat.

● **Ackums tidigare kollegor får rekordhöga löner.** De rekryterade får i snitt 6 000 kronor mer än kollegor på motsvarande positioner. Hennes närmaste man får 114 000 kronor, i månaden mer än de flesta generaldirektörer. De som rekryterats ska leda revisionsgranskningar av politik de själva varit med om att genomföra på regeringskansliet.

Så gjorde vi granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kontaktnät har vi via offentliga diarium tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi bland annat kunnat visa hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i revisionskritik mot ett ärende han själv varit inblandad i. Vi har även avslöjat hur Susanne Ackum lovat tidigare kollegor att de ska få tjänster som ännu inte utlysts.

Mattias Carlsson Mikael Delin
mattias.carlsson@dn.se mikael.delin@dn.se

för riksrevisorn

Anna Pettersson Westerberg. Hon var likt Ackum statssekreterare under den förra borgerliga regeringen. Parallellt med hennes första halvår på Riksrevisionen var hon även styrelseledamot i Finansinspektionen, en myndighet som Riksrevisionen granskar.

De interna etikreglerna poängte- rar vikten av att Riksrevisionen är politiskt neutrala.

"Eftersom vi arbetar nära politiska organ som riksdagen och regeringen är det särskilt viktigt att värna myndighetens oberoende. Vi måste vara neutrala och vi måste också uppfattas som neutrala", skriver Riksrevisionen i myndighetens regler.

Men det senaste halvåret har många av Riksrevisionens egna medarbetare börjat tvivla på om myndigheten verkligen är neutral.

En annan person som Susanne Ackum rekryterat är Robert Boije. De arbetade i flera år tillsammans på finansdepartementet, men han kommer nu närmast från rollen som samhällspolitisk chef på Saco. Ett jobb han tog över efter Susanne Ackums sambo.

Under åren i den fackliga organisationen blev Robert Boije en profilerad debattör och drev på för en större skattereform och sänkt inkomstskatt för höginkomsttagare.

Det är nu han som får ansvar att leda hela effektivitetsrevisionen, direkt underställd riksrevisorerna.

Professor Olle Lundin är expert på förvaltningsrätt vid juridiska institutionen på Uppsala universitet. Han reagerar starkt på uppgifterna om hur Susanne Ackum

rekryterat tidigare kollegor till Riksrevisionen:

– Det låter helt bedrövt. Enligt lagen om offentlig anställning ska förtjänst och skicklighet ligga till grund för alla anställningar inom staten. Då räcker det inte att man arbetat ihop tidigare, säger Olle Lundin.

– Om Riksrevisionen fullständigt struntar i grundläggande principer så är vi ganska illa ute. De ska föregå med gott exempel och vara extremt välfungerande, eftersom ingen granskar dem, säger han.

Han säger att Riksrevisionens oberoende kan vara hotat även om det skulle vara så att de som nyanställda inte granskar exakt de områden som de själva arbetat med tidigare.

– Genom att ta in personer som arbetat med verkställighetsfrågor under regeringen så skadeskuter man Riksrevisionen. De bygger in ett strukturellt jävsproblem i myndigheten.

Konstitutionsutskottet har redan sedan tidigare kallat riksrevisorerna till sig för att få en förklaring till uppgifterna i DN:s granskning. Det skedde efter avslöjanden om hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i en granskning av ett beslut som han själv varit delaktig i.

Det blir även KU som nu inleder arbetet för att hitta en efterträdare till Susanne Ackum. Under tiden tar riksrevisor Margareta Åberg över hennes arbetsuppgifter.

– Vi förlorar en fantastisk person med en enastående kompetens, sade Margareta Åberg när hennes kollegas avgång blev känd.

Den tredje riksrevisorn, Ulf Bengtsson, ställde nyligen i sin medverkan på politikerveckan i Almedalen efter att DN publicerat uppgifterna om hans agerande. Då hänvisade Riksrevisionen bland annat till hälsoskäl.

På lördagseftermiddagen skickade Susanne Ackum ut ett brev till alla medarbetare där hon är djupt ängerfull över det som hänt. Hon skriver att syftet var att samla den bästa kompetensen till Riksrevisionen.

"Jag är djupt olycklig över den skada jag vållat Riksrevisionen och er som mina medarbetare."

Om rekryteringsarna skriver hon: "Mitt stora misstag är att jag i samtal med personliga kontakter gått längre än vad som är lämpligt och formellt korrekt. Jag har föregripit anställningsbeslut, vilket jag djupt ångrar."

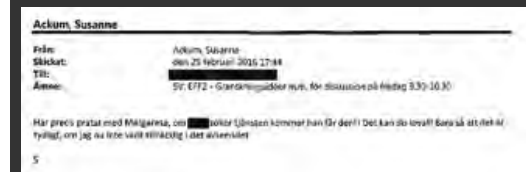
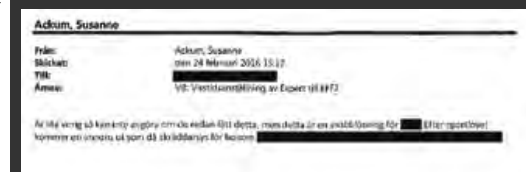
Men trots att hon lovade ut jobben innan de ens var utlysta tycker hon ändå att tjänsterna tillsatts enligt reglerna.

"Vid tillsättningen av chefstjänster har jag också avstått från att delta i intervjuer med de personer som jag tidigare haft som medarbetare. Ingen av tillsättningarna har överklagats."

DN har erbjudit Daniel Sunesson, Anna Pettersson Westerberg och Robert Boije att kommentera uppgifterna, men de har avböjt. Vi har även sökt Susanne Ackum och Margareta Åberg för en intervju.

DN kommer under de kommande dagarna att publicera fler uppgifter om Riksrevisionen.

Mattias Carlsson Mikael Delin

Utdrag ur den mejlkorrespondens som DN har tagit del av.

Handplockade fick topplöner

Susanne Ackums tidigare kollegor får rekordhöga löner för att börja på Riksrevisionen. En av de nya cheferna får 114 000 kronor i månaden, mer än vad många generaldirektörer har i lön.

"Jag är oroad över hur myndigheten handskas med skattebetalarnas pengar", skriver en anställd på Riksrevisionen.

● DN:s granskning visar hur Susanne Ackum och de andra riksrevisorerna har rekryterat en stor mängd av hennes tidigare kollegor till toppositioner på Riksrevisionen, sedan Ackum tillträdde i augusti 2015.

De som rekryterats av den nya riksrevisorn har inte bara fått fina titlar, utan också betydligt mer i lön än sina kollegor på Riksrevisionen.

En av dem som anställdts är Robert Boije. Precis som de flesta av Susanne Ackums rekryteringar har han ett förflutet på finansdepartementet, men kommer närmast från rollen som samhällspolitisk chef på Saco. Ett jobb han tog över efter Susanne Ackums sambo.

Som ny chef för Riksrevisionens effektivitetsrevision är han direkt underställd riksrevisorerna. Mejlkorrespondens visar hur Susanne Ackum ser honom som sin närmaste medarbetare. Det visar även hans lönekuvert. Robert Boije får 114 000 kronor i månaden. Det går att jämföra med de 96 000 kronor han fick när han tillträdde sin tjänst på Saco.

Robert Boijes nya lön placerar honom bland de högst betalda tjänstemännen i landet. Han får

till och med högre lön än ett stort antal generaldirektörer, mer än vad exempelvis chefen för Åklagarmyndigheten tjänar.

Det är också betydligt mer än vad de andra cheferna på hans nivå tjänar på Riksrevisionen. De får mellan 85 000 och 93 000 kronor i månaden.

Men Robert Boije är inte ensam om att få ett rejält lönelöft. De som anställdts av Susanne Ackum får generellt en betydligt högre lön än sina kollegor på Riksrevisionen.

DN:s genomgång av myndighetens lönelistor visar att de nyanställda enhetscheferna och ämnessakkunniga i snitt tjänar 6 000 kronor mer än deras kollegor som redan var anställda när Susanne Ackum tillträdde som riksrevisor.

En kontroll mot tidigare arbetsgivare visar att de nyanställda i flera fall får över 10 000 kronor mer i lön än vad de tjänade innan de kom till Riksrevisionen.

Bland medarbetarna på Riksrevisionen har flera reagerat på de höga lönerna. Inte minst ur perspektivet att Riksrevisionen har till uppdrag att se till att andra myndigheter inte slösar med skattepengar.

"Jag är oroad över hur myndigheten handskas med skattebetalarnas pengar när man ger tjänstemän (och tidigare kollegor/kompisar) högre lön än vad flera generaldirektörer inom staten har", skriver en av DN:s källor.

Riksrevisor Susanne Ackum har avgått till följd av DN:s granskning. **Mattias Carlsson Mikael Delin**

Fakta. Riksrevisionen

● Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen som granskar hur regeringen använder skattepengar i den statliga verksamheten.

Myndighetens mål är att bidra till att statens resurser används på ett bra sätt och att den statliga förvaltningen sköts effektivt.

Den leds av tre riksrevisorer som själva bestämmer vad de ska

granska. Riksrevisorerna utses av riksdagen och deras oberoende ställning är skyddad i grundlagen. Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt. Att kontrollera hur regeringen och myndigheterna sköter sitt arbete är en av riksdagens viktigaste uppgifter.

En riksrevisor kan endast avsättas av riksdagen. Källa: Riksdagen

DAGENS NYHETER.

DN granskar Riksrevisionen

AVHOPPADE CHEFEN

Susanne Ackum

LÄT FLERA OBEHÖRIGA PÅVERKA myndighetens granskningar

DAGENS NYHETER.

MÅNDAG 11 JULI 2016 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 35 KRONOR

Musik. Björn Skifs bjuder på nostalgitripp efter 30 år – Badrock återuppstår i Borgholms slottsruin.

Kultur 4-5

Foto: Alexander Mahmoud

Amerikansk rasism.

Stefan Jonsson skriver om landet där liv väger lättare än en kula.

Kultur 6-7

Foto: AFP

DN granskar

Obehöriga tilläts påverka granskningarna

● **Riksrevisorn Susanne Ackum** lämnade ut internt arbetsmaterial till anställda på regeringskansliet

Riksrevisor Susanne Ackum har avgått på grund av DN:s uppgifter om Riksrevisionen. Nu kan DN avslöja att hon har lämnat ut internt arbetsmaterial och låtit anställda på regeringskansliet och intresseorganisationer påverka Riksrevisionen.

Ätminstone en granskning har lagts ned efter kontakter med tjänstemän på regeringskansliet. Susanne Ackum har även låtit sin

sambo ta del av och komma med synpunkter på hur en granskning skulle presenteras.

Samtidigt avslöjar mejl hur Riksrevisionens chefsekonom Robert Boije under sin tid som samhälls-politisk chef på Saco fick påverka kommande granskningar av skattesystemet. Nu kan Konstitutionsutskottet komma att extrainkallas.

Nyheter 8-9

Susanne Ackum Foto: Christian Hagward

Nyheter/Almedalen

Svensk polititik går in i en ny fas – med nya strider.

Ewa Stenberg, politisk kommentator. Sidan 10

Ekonomi

Nordeachefen prövades direkt

Casper von Koskull, vd för Nordea, fick en tuff start som högste chef: böter från Finansinspektionen, Panamadokument och nu senast avslöjandet om att banken kan behöva mer kapital.

– Man blir alltid testad i början, säger han. Sidan 17

Stockholm

Krogvakten slog ned François

François, 25 år, ifrågasatte vaktens beslut att kasta ut hans flickvän från en restaurang på Södermalm i Stockholm. Kort därefter ligger han medvetslös på gatan, träffad av ett hårt slag i huvudet från den 40-åriga vakten.

Hela händelsen fångades på polisens övervakningsfilm och vakten fälldes i rätten.

– Utan filmen hade väl ingen trott på mig, säger François.

Sidorna 10-11

François slogs ned i Stockholm.

Foto: Roger Turesson

Foto: AFP

Mästerligt, Portugal

Sport 18-19

DN granskar.

Susanne Ackum (till höger) var tidigare statssekreterare under finansminister Anders Borg (M). Här ses hon 2012 tillsammans med Moderatledaren Anna Kinberg Batra, då ordförande i finansutskottet, och Olli Rehn, då EU-kommissionär.

Foto: Bertil Enevåg Ericson/TT

Expert: "Det här låter som

● Riksrevisor Susanne Ackum har avgått på grund av DN:s granskning. Nu avslöjar DN nya uppgifter om hennes agerande på Riksrevisionen.

● Hon har lämnat ut internt arbetsmaterial och låtit anställda på regeringskansliet och intresseorganisationer påverka Riksrevisionens granskningar. Åtminstone en granskning har lagts ned efter kontakter med tjänstemän på regeringskansliet.

● Susanne Ackum har även låtit sin sambo ta del av och komma med synpunkter på hur en granskning skulle presenteras.

● DN har i flera artiklar avslöjat hur Riksrevisionens oberoende satts åt sidan. Vänshipsband och informella beslut har påverkat både rekryteringar och granskningar på myndigheten. Riksrevisor Susanne Ackum har avgått till följd av granskningen.

DN kan nu också avslöja att hon har låtit personer utanför Riksrevisionen ta del av internt arbetsmaterial, granskningsplaner och resultatet av kommande granskningar.

Personer som Ackum rekryterat från regeringskansliet och den fackliga organisationen Saco har i flera fall suttit på dubbla stolar i månaderna. Riksrevisorns egna mejl avslö-

jar hur hon har utförliga kontakter med personer som ännu inte slutat sina gamla jobb. Gränserna mellan de inblandades roller suddas ut.

Susanne Ackum har själv jobbat på regeringskansliet i många år, bland annat som statssekreterare under den moderata finansministern Anders Borg.

I januari 2016 mejlar Susanne Ackum en tjänsteman på regeringskansliet som två månader senare ska börja på Riksrevisionen. Men riksrevisorn kan inte vänta, utan vill ha hjälp med en granskning som hon tycker är dålig.

"Denna rapport är ett möjligt

problem barn...", skriver hon bland annat och ber om synpunkter.

Tillsammans med mejlet skickar hon en rad filer med ett utkast på granskningen. Granskningen har pågått inom Riksrevisionen i nästan ett år och handlar om hur Sverige ska skyddas från översvämmningar.

"Inga problem. Jag tittar på rapporten så snart som möjligt", skriver tjänstemannen på regeringskansliet.

Riksrevisionen ska enligt lag vara helt oberoende från regeringen. Det var själva syftet när myndigheten placerades under riksdagen, istället för regeringskansliet, när

den skapades 2003. En riksrevisor kan endast avsättas efter omröstning i riksdagen.

Några dagar senare mejlar Susanne Ackum och tjänstemannen igen. Båda är överens om att rapporten är undermålig. Två veckor senare läggs den ned.

Ett annat exempel på hur gränserna suddas ut är en mejlkonversation mellan riksrevisor Ackum, en utredare på Saco och en tjänsteman som arbetar med utbildningsfrågor på regeringskansliet. Tillsammans diskuterar de hur Riksrevisionen ska granska Skolinspektionen.

"... jag tycker verkligen att skolinspektionen bör granskas utifrån perspektivet bidrar deras granskningar till att skolkvaliteten förbättras", skriver Sacoutredaren.

De två personerna ska senare börja på Riksrevisionen, men är fortfarande kvar hos sina gamla arbetsgivare och mejlar från sina tjänsteadresser.

DN:s granskning av Susanne Ackums kontakter visar att hon vid åtminstone ytterligare två tillfällen

låtit anställda på regeringskansliet ta del av internt arbetsmaterial.

Ytterligare en person som fått möjlighet att påverka Riksrevisionens oberoende arbete är Susanne Ackums sambo Gunnar Wetterberg, som är en känd opinionsbildare och debattör. I juni mejlar Susanne Ackum honom ett pm om en opulicerad rapport om kostnaderna för asylboenden. Sambon svarar och ger sina synpunkter på formuleringar och innehåll.

Riksrevisionens arbete ska vara helt oberoende från yttre påverkan. Förvaltningsexperten Olle Lundin, professor vid Uppsala universitet, blir förvånad över uppgifterna som DN tagit fram.

– I mina öron är det extremt oprofessionellt och häpnadsväckande. Det finns en regel som säger att man ska vara saklig och opartisk. Det här låter som en lekstuga. Det är allvarligt för en myndighet som Riksrevisionen. De är den yttersta granskaren av vår offentliga verksamhet. Om den myndigheten inte fungerar, då har vi ingen fungerande granskning.

Fakta. DN:s avslöjanden om Riksrevisionen

DN har hittills publicerat följande avslöjanden om Riksrevisionen.

- Riksrevisor Ulf Bengtsson har lagt sig i en revisionsgranskning av ett beslut som han själv varit delaktig i. Han gav också sitt uttryckliga stöd till den landshövding som granskades av Riksrevisionens revisorer.
- En av Riksrevisionens högsta

chefer hade sms-kontakt med den granskade landshövdingen, över huvudet på den tjänsteman som ansvarade för granskningen. I sms:en lovade hon att hjälpa landshövdingen.

- Chefen för myndigheten Revisorsnämnden varnade Riksrevisionen för DN:s granskning. DN hade kontaktat

honom för att få experthjälp i att bedöma då opulicerade uppgifter om riksrevisorernas agerande.

- Riksrevisorerna kan ha brutit mot de egna etikreglerna. De interna riktlinjerna säger att de anställda inte får ha tagit ställning i ett pågående ärende. Något som Ulf Bengtsson har gjort.
- Riksrevisionen utlyser jobb som de redan har lovat bort. Mejlerna avslöjar hur riksrevisor Susanne Ackum ger bort tjänster innan en regelrätt rekryteringsprocess ens har börjat.
- Susanne Ackums tidigare kollegor får rekordhöga löner. De som rekryterats av Ackum får i snitt 6500 kro-

nor mer än sina kollegor på motsvarande positioner. Hennes närmaste man får 114 000 kronor, mer än de flesta generaldirektörerna.

- De som rekryterats av Susanne Ackum ska leda revisionsgranskningar av politik som de själva varit med om att genomföra på regeringskansliet.

Saco-anställd påverkade riksrevisorn

Riksrevisionens chefsekonom Robert Boije var tidigare samhällspolitisk chef på Saco. I den rollen kämpade han för ett nytt skattesystem och sänkt skatter för höginkomsttagare. Samtidigt fick han vara med och bestämma över Riksrevisionens kommande granskning av skattesystemet. "Allt ska stämmas av med dig", skrev Susanne Ackum i ett mejl som DN tagit del av.

I april 2016 tillträdde Robert Boije sin nya tjänst som chefsekonom på Riksrevisionen. En tjänst som skapades särskilt för honom. Trots att Riksrevisionen ska vara politiskt neutral och opartisk blir den tidigare samhällsdebattören chef för hela myndighetens effektivitetsgranskning, direkt underställd riksrevisorerna.

Tillsättningen har väckt många frågor internt, inte bara för rekordlönen på 114 000 kronor i månaden. Det finns även en oro för att den nya chefen kan påverka bilden av Riksrevisionens oberoende.

"Chefsekonomens roll är högst oklar, och har dessutom gått i en riktning mer mot lobbyism vilket inte är något Riksrevisionen bör syssla med utan bör vara både oberoende och faktabaserade", skriver en anställd till DN.

DN:s omfattande granskning av riksrevisorernas kontakter visar att Robert Boije redan under sin tid på Saco fick vara med och bestämma över Riksrevisionens granskningar.

I februari 2016 vidarebefordrar riksrevisor Susanne Ackum en rad filer med Riksrevisionens granskningssidéer inom skatteområdet till Robert Boije. Han är då fortfarande samhällspolitisk chef på Saco, även om det var känt att han senare skulle börja på Riksrevisionen.

De har tidigare varit arbetskamrater på Finansdepartementet och Robert Boije efterträdde Susanne Ackums sambo som samhällspolitisk chef på Saco.

I mejlet ber Susanne Ackum honom om synpunkter på vilka granskningar som ska göras. Det är bråttom, eftersom hon dagen efter ska ha ett möte om vilka idéer som är värda att satsa på.

"Bra om du kan ge en hint om det som kan vara värt att jobba vidare med!", skriver hon, och fortsätter:

"...kommer också säga att allt ska stämmas av med dig."

Några timmar senare svarar Robert Boije och kommer med sina synpunkter. Han hänvisar då flera gånger till utredningar som han gjort på Saco: "Om vi ska göra en översyn av hela skattesystemet blir det bättre att göra detta samlat istället. Det gäller även frågan om progressiviteten i skattesystemet. (Allt detta tar jag upp i den skatterapport jag skrivit för Sacos räkning)", skriver han.

I Sacorapporten föreslår han en stor parlamentarisk skatteutredning och argumenterar bland annat för sänkt skatt på arbete och slopad värnskatt.

I svaret till riksrevisor Susanne Ackum avfärdar han även flera av granskningssidéerna, som ursprungligen kommer från Riksrevisionens enhet för granskningar av offentliga finanser.

"En granskning av regeringens reallöngångar är väl bra men här har ju regeringen efter Finanspolitiska rådets tidigare påstötningar ju faktiskt nu tagit fram en särskild bilaga om detta i vårpropositionen (den första var ju jag med och skrev). Känns inte jätteprioriterat", skriver han.

När mejlkonversationen mellan Susanne Ackum och Robert Boije pågår är han fortfarande aktiv i rollen som samhällspolitisk chef på Saco. Flera veckor senare undertecknar han fackorganisationens remissvar om en utvärdering av Riksbankens penningpolitik. Även den skickar han till Susanne Ackum, och lyfter ut några punkter med tydlig kritik mot Riksbanken.

"Håller med om allt :)", svarar riksrevisorn.

I sin nya roll som chefsekonom på Riksrevisionen har Robert Boije fortsatt att engagera sig i skattefrågan. I maj var han med och höll ett anförande på Liberala Ekonomklubben och Centerpartiets tanke-smedja Fores seminarium "Hur ser en skattereform för 2000-talet ut?"

Robert Boije har avböjt att kommentera uppgifterna i artikeln.

**Mattias Carlsson
Mikael Delin**

Så gjorde vi granskningen

DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kontaktnät har vi via offentliga diariar tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi bland annat kunnat visa hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i revisionskritik mot ett ärende han själv varit inblandad i. Vi har även avslöjat hur Susanne Ackum lovat tidigare kollegor att de ska få tjänster som ännu inte utlysts.

Ett par av artiklarna i DN:s granskning.

Mattias Carlsson
mattias.carlsson@dn.se

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

Robert Boije, tidigare samhällspolitisk chef på Saco, fick utöva inflytande över Riksrevisionens granskningar redan innan han anställdes på myndigheten.

en lekstuga"

Är det ett problem om de som riksrevisorn har kontakt med ändå ska börja på Riksrevisionen?

–Ja, formalia är nog så viktigt. Det är ju formalia som riksrevisorerna själva ska granska. Man måste vara anställd på Riksrevisionen innan man över huvud taget har synpunkter på deras granskningar, säger Olle Lundin.

DN har sökt Susanne Ackum för en intervju. I stället för att svara på frågor skickade hon i helgen ut ett mejl till alla medarbetare på Riksrevisionen. I brevet ber hon om ursäkt för att hon skadat myndighetens förtroende, och nämner också hur hon låtit utomstående påverka arbetet.

"Jag har bett tidigare medarbetare och andra specialister om synpunkter på verksamheten. Det är en vanlig ordning i akademiska miljöer. Man läser varandras arbeten, ger och tar kritik för att förbättra kvaliteten på det som till slut publiceras. Jag har även låtit min sambo läsa ett utkast till ett pressmeddelande. Mitt misstag är att jag inte

I mina öron är det extremt oprofessionellt och häpnadsväckande. Det finns en regel som säger att man ska vara saklig och opartisk.

Olle Lundin, förvaltningsexpert och professor vid Uppsala universitet

följt de gängse processerna för hur Riksrevisionen inhämtar synpunkter", skriver hon, och fortsätter:

"Mina misstag är så många att jag inte längre kan tillföra Riksrevisionen det jag skulle vilja. Trots det hoppas jag att det förändringsarbete som vi tre riksrevisorer inlett ska fullföljas."

Under söndagen sade Konstitutionsutskottets ordförande att KU kan komma att extrainkallas under sommaren för att kräva svar av riksrevisorerna. KU är det enda politiska organ som tillsammans med riksdagen kan avsätta en riksrevisor.

–Vi överväger det, säger KU:s ordförande Andreas Norlén (M) till TT.

På söndagseftermiddagen beslutade riksrevisorn Margareta Åberg att tillsätta en extern utredning till följd av DN:s granskning. Den leds av tidigare justitieombudsmannen Hans-Gunnar Axberger och ska vara klar den 31 oktober.

**Mattias Carlsson
Mikael Delin**

● Susanne Ackum har låtit personer utanför Riksrevisionen, bland annat på regeringskansliet, ta del av och påverka pågående granskningar.

● Åtminstone en granskning har lagts ned efter att Susanne Ackum diskuterat den med en tjänsteman på regeringskansliet.

● Även Susanne Ackums sambo har

fått läsa internt arbetsmaterial och komma med synpunkter på dokument som ännu inte publicerats.

● Riksrevisionens chefsekonom är en sedan tidigare profilerad debattör som tagit ställning i bland annat frågor om skatt och skattesystemet. Nu leder han Riksrevisionens opartiska granskning av skattesystemet.

Konstitutionsutskottet har kallat till sig riksrevisorerna för att få en förklaring efter DN:s granskning.

DN.se. Läs tidigare artiklar i granskningen på DN.se

Så tipsar du DN

- 1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.
- 2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.
- 3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset. dngranskar.dn.se

Tel: 08-7381000 Sms och mms: 724 44 E-post: nyhetstips@dn.se

DAGENS NYHETER.

TISDAG 12 JULI 2016 • SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING • GRUNDAD 1864 • PRIS 35 KRONOR

Leif Nylén 1939-2016. Han var en bevakare och kritiker av sin samtid, liksom en av dem som var med om att skapa sin tids svenska kulturklimat. Kultur 6-7

Johan Svedjedal minns en av våra ledande kulturradikaler.

En svensk Tarzan. Alexander Skarsgård om att ha blivit Hollywoods stora alfahanne. Kultur 4-5

Kultur 4-5

DN granskar

Riksrevisor:
Ulf Bengtsson

Riksrevisor:
Margareta Åberg

Avhoppad riksrevisor:
Susanne Ackum

Kravet: De måste avgå

● **Nya uppgifter:** Riksrevisionen lade ned granskningar som kostat 10 miljoner

I fredags avgick riksrevisor Susanne Ackum som en följd missförhållanden som avslöjats i DN:s pågående granskning. Nu höjs också kraven från en rad olika håll på att även de två återstående riksrevisorerna Ulf Bengtsson och Margareta Åberg måste lämna sina uppdrag.

– De är på intet sätt kapabla att återupprätta förtroendet för Riks-

revisionen, säger Inga-Britt Ahlenius, tidigare chef för Riksrevisionsverket.

Samtidigt visar DN:s fortsatta granskning att Riksrevisionen på ett drygt halvår har lagt ned granskningar för nästan tio miljoner kronor. Över 19 000 timmar med arbete har kastats i papperskorgen.

Nyheter 8-9, Ledare 4

Det finns ett namn på det som beskrivs i DN:s granskning: **Korruption.**

Ewa Stenberg, DN:s politiska kommentator.

Nyheter

Tandröntgen får bedöma ålder

Högsta domstolen har i en dom gjort klart att tandröntgen kan användas för att bedöma om en person är över 18 år. Domen, som rör en grov miss-handel, kan få stor betydelse även i asylprocessen. **Sidan 10**

Ledare

Jonas Sjöstedts EU-argument är samma som Jimmie Åkesson anför.

Ekonomi

Brexitoro bakom stora fonduttag

Svenskarna sparade mindre i fonder förra månaden. 10,9 miljarder togs ut, och mycket beror på oron under Brexit. Men sparexperter som DN talat med pekar på att nedgången är tillfällig. **Sidan 16**

Stockholm

"Sommarjobbare ska plocka skräp"

Stockholms stad har anställt unga sommarjobbare för att öka stockholmarnas kunskaper om feminism. Något som retar KD, partiet vill i stället att de unga ska "plocka upp skräp eller röja buskage". **Sidan 11**

Som minister var Theresa May en flitig gäst på 10 Downing street i London. Nu flyttar hon in.

Foto: REX

Theresa May ska leda briterne ut ur EU

En manlig partikamrat kallade henne nyligen för "en fruktansvärt besvärlig kvinna". En tidigare medarbetare säger att hon är "en bestämd kvinna, men som till skillnad från Margaret Thatcher, har ett

socialt samvete." I går blev det klart att inrikesministern och EU-vännen Theresa May blir Storbritanniens nästa premiärminister efter David Cameron.

"Hon är dotter till en kyrkoherde,

gillar Abba, dyra skor och jämförs med Margaret Thatcher. Det är Storbritanniens nya premiärminister Theresa May, som nu får svåra uppdraget att ta landet ur EU", skriver DN:s Pia Gripenberg. **Världen 12-13**

DAGENS NYHETER.

DN granskar.

RIKS- REVISORERNA STOPPADE granskningar som KOSTAT 10 MILJ

Nyheter

Nyhetsredaktionen

Samhällschef: Pia Skagermark Planerande nyhetschef: Axel Björklund
 Printchef: Jörgen Jonasson Vården: Elisabeth Sjökvist Ekonomi: Mikael Bondesson
 Telefon: 08-738 10 00 E-post: nyhetstips@dn.se

DN granskar.

”De bör avgå frivilligt”

DN:s granskning av Riksrevisionen fick riksrevisor Susanne Ackum att avgå. Nu höjs kraven på att även de två återstående riksrevisorerna ska lämna sina uppdrag.

– De är på intet sätt kapabla att återupprätta förtroendet för Riksrevisionen, säger Inga-Britt Ahlenius, tidigare chef för Riksrevisionsverket.

Mikael Delin, text
Mattias Carlsson, text

● DN har i en rad artiklar avslöjat hur vänskapsband och informella kontakter påverkat granskningar och rekryteringar på Riksrevisionen. Riksrevisor Susanne Ackum har avgått till följd av granskningen. Under måndagen kom krav på att även de två andra riksrevisorerna borde lämna sina uppdrag.

Inga-Britt Ahlenius var chef över Riksrevisionsverket under tio år och var 2003 med om att flytta inflytandet över den nya myndigheten Riksrevisionen från regeringen till riksdagen. Själv gick hon vidare till att bli chef för FN:s internrevision.

Inga-Britt Ahlenius

Hon har reagerat kraftigt på de uppgifter som framkommit i DN:s granskning.

– Jag kan inte hitta ord för vad jag tycker. Det är otroligt häpnadsväckande. Att ledningen på en svensk myndighet kan göra så här är illa nog. Att Riksrevisionen gör det är fullständigt skandalöst. Det är genant för riksrevisorerna, för

Riksrevisionen och för Sverige. Det här är något som kommer att ge eko internationellt.

Vad anser du bör hända nu?

– Jag menar att de bör avgå frivilligt och på eget bevåg. Då visar de att de inser att de har felat i sitt uppdrag och att de på intet sätt är kapabla att återupprätta förtroendet för Riksrevisionen.

Dan Brännström är generalsekreteraren i FAR, branschorganisation för bland annat revisorer. Han anser också att alla de tre riksrevisorerna ska avgå.

– Jag menar att hela ledarskapet måste bytas ut så att tonen från toppen blir rätt, och att man får en tydlig omstart. Och framför allt att det inte finns några kvardröjande frågetecken kring oberoende och integritet, säger han.

Han tycker att det allvarligaste i DN:s avslöjanden är att det rör sig om flera olika missförhållanden och som i olika grad berör alla tre riksrevisorerna. Han tycker inte de åtgärder som redan tagits räcker.

– Om det är någon organisation som måste åtnjuta hundraprocentigt förtroende så är det Riksrevisionen. Då räcker det inte med en extern utredning eller förhör hos KU. Jag menar att ledarskapet måste bytas ut, säger han.

På onsdag har Jörgen Hellman (S), ordförande i Riksrevisionens

parlamentariska råd, kallat till ett extrainsatt möte. Riksrevisor Margareta Åberg ska då svara på rådets frågor och informera om situationen. Hon är den riksrevisor som har administrativt ansvar över myndigheten.

– Mina infallsvinklar är att det mesta tas fram en plan så att Riksrevisionen kan återupprätta sitt rykte på något sätt, säger Jörgen Hellman.

Enligt konstitutionsutskottets ordförande Andreas Norlén är Susanne Ackum formellt fortfarande kvar som riksrevisor tills det att riksdagen godkänner hennes avskedsansökan. KU kommer eventuellt att extrainkallas i augusti för att behandla krisen på Riksrevisionen. Andreas Norlén säger att han inte vill kommentera avgångskraven på de två återstående riksrevisorerna.

– Det klart att det som har hänt och det som rapporterats har skadat förtroendet för Riksrevisionen och riksrevisorerna, det är alldeles uppenbart. Men jag tycker det är viktigt att vi har en ordnad process inom KU, säger han, och fortsätter:

– Jag vill att riksrevisorerna ska vara där och ge sin redovisning och jag vill att utskottet som helhet ska få möjlighet och diskutera det internt.

Även antikorrupsionsorganisationen Transparency International, där Inga-Britt Ahlenius sitter i styrelsen, har offentligt krävt att alla tre avgår.

– De bär gemensamt ansvaret för den bristande integriteten. Det rimliga är att de ställer sina platser till förfogande, säger TI:s ordförande Ulla Andrén.

DN har sökt riksrevisorerna Ulf Bengtsson och Margareta Åberg.

mikael.delin@dn.se
mattias.carlsson@dn.se

De tre riksrevisorerna Susanne Ackum, Margareta Åberg och Ulf Bengtsson.

Granskningar för

På sju månader har Riksrevisionen lagt ned granskningar för nästan tio miljoner kronor. Över 19 000 timmar med arbete har kastats i papperskorgen. Utredningar om översvämningar, ensamkommande barn och vård av de mest sjuka äldre har lagts ned av de tre riksrevisorerna.

● Riksrevisionen har i uppdrag att granska regeringen och Sveriges alla myndigheter. Granskningen ska vara helt oberoende. Riksrevisorernas viktigaste verktyg är effektivitetsrevisionen, som ska granska att myndigheterna hushåller med skattepengar och arbetar effektivt.

Men under det senaste året har Riksrevisionens egna medarbetare börjat tvivla på att myndigheten själv lever upp till effektivitetskraven. Sedan 2015 har de tre riksrevisorerna genomfört ett förändringsarbete på myndigheten och mellan oktober och maj 2016 har

nio utredningar stoppats innan de klara.

Det motsvarar, enligt Riksrevisionens egna siffror, 19 654 arbetstimmar och nästan 10 miljoner kronor i kostnader. En jämförelse med Riksrevisionens årsrapport visar att det är betydligt mer än vad nedlagda utredningar kostat föregående år.

– Att det läggs ned någon enstaka granskning varje år är inget konstigt. Men när det är så här många så skaver det i mig att man handskas med skattebetalarnas pengar på det här sättet. Det är allvarligt för en myndighet som ska värna en effektiv resursanvändning, säger en källa med god insyn i Riksrevisionen till DN.

Under loppet av drygt två veckor i februari 2016 avbröts fyra utredningar, på totalt 11 000 arbetstimmar. Det innefattar inte allt det arbete som krävs av de granskade myndigheterna.

Utredningarna som lagts ner spänner över ett brett fält, över-

Fakta. DN:s avslöjanden om Riksrevisionen

Så gjorde vi granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kontaktnät har vi via offentliga diarierna tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

● Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi bland annat kunnat visa hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i revisionskritik

Mattias Carlsson **Mikael Delin**
mattias.carlsson@dn.se **mikael.delin@dn.se**

mot ett ärende han själv varit inblandad i. Vi har även avslöjat hur Susanne Ackum lovat tidigare kollegor att de ska få tjänster som ännu inte utlysts.

Så tipsar du DN

1 På tjänsten ”DN granskar” kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är **dngranskar.dn.se**. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset. **dngranskar.dn.se**
Tel: 08-738 10 00 Sms och mms: 724 44 E-post: nyhetstips@dn.se

DN har hittills publicerat följande avslöjanden

● Riksrevisor Ulf Bengtsson har lagt sig i en revisionsgranskning av ett beslut som han själv varit delaktig i. Han gav också sitt uttryckliga stöd till den landshövding som granskades av Riksrevisionens revisorer.

● En av Riksrevisionens högsta chefer hade sms-kontakt med den granskade landshövdingen, över huvudet på den tjänsteman som ansvarade för granskningen. I sms:en lovade hon att hjälpa landshövdingen.

● Chefen för myndigheten Revisionsnämnden varnade Riksrevisionen för DN:s granskning. DN hade kontaktat honom för att få experthjälp i att

bedöma då opublicerade uppgifter om riksrevisorernas agerande.

● Riksrevisorerna kan ha brutit mot de egna etikreglerna. De interna riktlinjerna säger att de anställda inte får ha tagit ställning i ett pågående ärende. Något som Ulf Bengtsson har gjort.

● Riksrevisionen utlyser jobb som de redan har lovat bort. Mejlen avslöjar hur riksrevisor Susanne Ackum ger bort tjänster innan en regelrätt rekryteringsprocess ens har börjat.

● Susanne Ackums tidigare kollegor får rekordhöga löner. De som rekryterats av Ackum får i snitt 6500 kronor mer än sina kollegor på

Foto: Christian Hagward, Victor Lundberg/TT

miljoner i papperskorgen

svämningar, asylsökande barn i samhällets vård, statens ansvar för kompetensförsörjning till hälso- och sjukvården.

Som DN tidigare avslöjat lades åtminstone en av granskningarna ned efter att Susanne Ackum diskuterat ärendet med en tjänsteman på regeringskansliet.

"Rapporten är uppenbarligen långt från färdig. Jag upplever den som mkt fragmentarisk och har lite svårt att förstå", skriver tjänstemannen i ett mejl som DN tagit del av.

Granskningen lades ned två veckor senare. Efter ytterligare några veckor tillträdde tjänstemannen sin nya tjänst på Riksrevisionen. Vid det laget hade Riksrevisionen lagt 1745 arbetstimmar till en kostnad av nästan en miljon kronor på den stoppade rapporten.

Ett annat projekt som avbrutits är en granskning med det statliga bolaget Research Institute of Sweden holding (RISE) i fokus. Syftet var att

undersöka regeringens styrning av bolaget. Riksrevisionen hade i februari 2016 ägnat 1258 timmar åt granskningen.

I nedläggningsbeslutet som undertecknas av riksrevisor Margareta Åberg hänvisas endast till "ändrade prioriteringar".

Flera av besluten om att lägga ned granskningar har liknande korta motiveringar. En granskning av Riksbanken avbröts enbart med motiveringen att det ska "frigöra resurser". En granskning om avledning av vatten saknar helt motivering. Enligt Riksrevisionen finns inget annat skriftligt underlag.

Granskningen av det statliga bolaget RISE är ett av flera ärenden som har kopplingar till regeringskansliet, varifrån inte mindre än 18 personer rekryterats till Riksrevisionen det senaste halvåret.

En av dem är biträdande chefen för enheten för bolagsanalys och ägarstyrning på näringsdeparte-

mentet. I september tillträder han som chef på Riksrevisionens nya avdelning för granskningar av statens bolag. Ett av de bolag som han hanterar i sin nuvarande tjänst på regeringskansliet är just RISE. DN har granskat hans mejlloggar och så sent som i juni mejlar han om "Uppföljning strategidiskussion RISE" till en kollega från regeringskansliet som också sitter i RISE styrelse.

DN har begärt att få ta del av mejlet i sin helhet men regeringskansliet har avslagit begäran med hänvisning till att mejlet utgör internt arbetsmaterial.

Redan i april anmärkte finansutskottet på de många nedlagda granskningarna i Riksrevisionens årsrapport. De varnade då för att inte låta omorganisationen påverka granskningsverksamheten.

DN har också sökt riksrevisorerna Ulf Bengtsson och Margareta Åberg.

Mikael Delin
Mattias Carlsson

Det rätta namnet är korruption

Det finns ett namn på det som beskrivs i DN:s granskning av Riksrevisionen, och det är korruption.

Den avgångna riksrevisorn Susanne Ackum har utnyttjat sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för personer som hon känner. Det är mycket allvarligt, eftersom Riksrevisionen är en central myndighet för den svenska demokratin.

Analys

Ewa Stenberg
Politisk kommentator

ewa.stenberg@dn.se

Korruption är inte bara mutor. Enligt antikorrupsionsorganisationen Transparency International är det "att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egens eller annans vinning".

Inte konstigt att dess ordförande nu kräver alla riksrevisorsers avgång.

Enligt DN:s granskning har den nyss avgångna riksrevisorn Susanne Ackums tidigare arbetskamrater från regeringskansliet tagit över i stort sett hela Riksrevisionens effektivitetsgranskning, kärnan i myndighetens verksamhet.

Genom att granska de tre riksrevisorernas mejl och telefonloggar

Om viktiga samhällsinstitutioner upplevs som korrupta ökar troligen risken för att människor i andra myndigheter och branscher ska bete sig korrupt.

har DN:s Mikael Delin och Mattias Carlsson kartlagt hur Susanne Ackum har detaljstyrt rekryteringarna. Det har skett med skräddarsydda platsannonser, rekordhöga löner och genom att köra över de egna rekryteringsexperterna.

Sedan januari 2016 har Riksrevisionen anställt 18 personer med ett förflutet på regeringskansliet. De flesta har fått höga positioner som enhetschefer, ämnessakkunniga och revisionsdirektörer.

Det är en tydlig illustration till Transperancy internationals definition av korruption. Ackum har utnyttjat sin ställning som riksrevisor för att ge personer hon känner fördelen att inte provas på vanligt sätt i en rekryteringsprocess. De har också fått högre löner än andra.

Susanne Ackum är känd som mycket kompetent och de hon har rekryterat är troligen mycket skickliga de också. Men det är inte det centrala här. Det är i stället att hon har använt ett korrupt beteende för att anställa dem. Och resten av Riksrevisionen har låtit det ske.

Det är förödande för en myndighet som Riksrevisionen. Den har ju till uppgift att utföra oberoende granskningar med stor integritet.

Riksrevisionen har en särställning, eftersom den är central för att stärka den demokratiska insynen i statens verksamhet och se till att skattepengar och förvaltning används effektivt. Därför har den ett grundlagsskyddat oberoende. Och därför är de sammanlagda uppgifterna som kommit fram i DN:s granskning av Riksrevisionen mycket allvarliga.

Om viktiga samhällsinstitutioner upplevs som korrupta ökar troligen risken för att människor i andra myndigheter och branscher ska bete sig korrupt.

Enligt statsvetenskaplig forskning finns det ett också ett starkt samband mellan att uppleva korruption som utbredd och att ha lägre förtroende för samhällets institutioner och vara mindre nöjd med demokratin.

Fakta. Starka reaktioner på artiklarna

DN den 10 juli

motsvarande positioner. Hennes närmaste man får 114.000 kronor, mer än de flesta generaldirektörerna.

De som rekryterats av Susanne Ackum ska leda revisionsgranskningar av politik som de själva varit med om att genomföra på regeringskansliet.

- Susanne Ackum har låtit personer utanför Riksrevisionen, bland annat på regeringskansliet, ta del av och påverka pågående granskningar.
- Åtminstone en granskning har lagts ned efter att Susanne Ackum diskuterat den med en tjänsteman på regeringskansliet.

- Även Susanne Ackums sambo har fått läsa internt arbetsmaterial och komma med synpunkter på dokument som ännu inte publicerats.
- Riksrevisionens chefsekonom är en sedan tidigare profilerad debattör som tagit ställning i bland annat frågor om skatt och skattesystemet. Nu leder han Riksrevisionens opartiska granskning av skattesystemet. **DN**

- Sveriges advokatsamfundss ordförande Bengt Ivarsson skriver på Twitter: "Viktigt och bra grävjobb av Mikael Delin och Mattias Carlsson om vänskapskorruption med mera inom Riksrevisionen."

- Aftonbladets ledarkrönikör Daniel Swedin skriver: "DN:s avslöjande väcker misstankar om att vänskapspolitik, bristande integritet och oklara lojaliteter kan prägla fler myndigheter. Ytterst är det **förtroendet för vår demokrati som står på spel.**"

- Janerik Larsson, seniorrådgivare till Prime och stiftelsen Fritt näringsliv, skriver i Svenska Dagbladet: "Dagens Nyheters avslöjanden om

hur det går till bakom kulisserna på Riksrevisionen kan komma att framstå som **den största politiska skandalen i Sverige i modern tid.** Det beror på att Riksrevisionen är en så unikt känslig institution, att dess trovärdighet är av så fundamental betydelse för tilltron till hur vårt land styrs."

- Civilrättsprofessorn **Mårten Schultz** skriver på Twitter: "DN-granskningen av den viktiga, mäktiga och samtidigt lite anonyma Riksrevisionen är ett av de starkaste gräven på flera år". Även "granskningen av riksrevisorerna är **fantastisk och oerhört viktig journalistik.**"

- Rolf Stengård, tidigare redaktör för undersökande journalistik på Sveriges Radio som förra året mottog det prestigefulla priset Lifetime achievement award of prix Europa, skrev på Twitter att granskningen är "**ett jättebra grävjobb**" av Dagens Nyheter om Riksrevisionen."

- I Expressen skriver krönikören och debattören Lotta Gröning att "Vi är visserligen ett av de minst korrupta länderna i världen men nu är det **mycket som tyder på att vi är på väg i fel riktning.**" Dagens Nyheters granskning av riksrevisorn Susanne Ackum ser ut att ha gett oss en skandal i världsklass."

Annika Wilhelmson

Nyheter

Hälsa.

Könsdesign kan vara olaglig

Allt fler kvinnor och män opererar könet av estetiska skäl, så kallad könsdesign. Men det finns läkare som anser att vissa av ingreppen är olagliga.

● Penisförlängning för män, försnävnning av underlivet och borttagning av inre blygdläppar för kvinnor.

Det är några intymkirurgiska ingrepp som blir allt vanligare, enligt plastikkirurgerna Jan Jernbeck vid Akademikliniken och Gunnar Kratz vid Universitetssjukhuset i Linköping. Båda tar dagligen emot patienter, mest kvinnor, som vill genomgå så kallad könsdesign.

– Vi svenskar är måna om att se ut som alla andra och vara stöpta efter samma mall. De som känner att de sticker ut vill gärna göra något åt det, säger Jan Jernbeck.

Men enligt Lotti Helström, läkare och ordförande i Svensk förening för obstetrik och gynekologi, är det bilden av hur könen ska se ut som är snedvriden.

– Kvinnor ser sällan naturliga variationer av hur underliv ser ut, mer än på bilder från pornografin. Skådespelarna i de filmerna är ofta själva intymkirurgiskt opererade. Samma problematik gäller för män, säger Lotti Helström.

Hon hävdar att de ingrepp där kvinnans inre blygdläppar skärs bort är olagliga.

– Enligt den lag vi har i dag räknas det som könsstympning.

De inre blygdläpparna har en viktig funktion som lock över slidöppningen och skyddar mot bakterier och infektioner, enligt Lotti Helström.

– Det finns IVO-anmälningar om intymoperationer som misslyckats så att kvinnan spricker upp, säger hon.

Plastikkirurg Gunnar Kratz vänder sig mot beskrivningen av ingreppen som könsstympning.

– Ingen kvinna jag har mött som vill förminska blygdläpparna har sagt att det är männen som klagat på hur de ser ut. Men många kvinnor säger sig ha fysiska besvär med att springa eller cykla. När det gäller mäns intymkirurgi är det i högre grad utseendefixering som styr.

Men Gunnar Kratz medger att det finns risk för infektion och blödning vid intymkirurgi.

– Visst kan en kirurg skära sönder saker som man inte ska, säger han.

Fakta. Intymkirurgi

Intymkirurgi för kvinnor:

- Förminskning av de inre blygdläpparna där större delen skärs bort med kniv eller laser.
- Försnävnning av slidans muskler och öppning där delarna sys ihop.
- Fettsugning av vulva.
- Borttagning av klitoris kappa.

Intymkirurgi för män:

- Förlängning/förtjockning av penis genom fettinjektion.
- Ett intymkirurgiskt ingrepp kostar från 30 000 kronor.
- Inom urologin finns även operation vid Peyronis sjukdom, sned penis.

DN granskar.

Riksrevisor Margareta Åberg vill inte uttala sig om DN:s avslöjanden.

Foto: Beatrice Lundborg, Roger Turesson

Riksrevisionen: Inga svar på en månad

En riksrevisor har avgått, myndighetens förtroende är sargat och de återstående riksrevisorerna uppmanas att avgå. Trots det vägrar riksrevisor Margareta Åberg att svara på frågor. Riksrevisionen uppger att det kan ta en månad eller mer innan myndighetens ledning ger några svar.

Mikael Delin, text
Mattias Carlsson, text

● DN:s avslöjanden om Riksrevisionen har väckt stor uppmärksamhet. På måndagen riktades flera krav om att alla riksrevisorerna skulle lämna sina uppdrag. Inga Britt Ahlenius, tidigare chef för Riksrevisionsverket, revisorernas branschorganisation FAR, samt antikorrupsionsgruppen Transparency International har alla krävt deras avgång.

Men från Riksrevisionens högsta ledning är det tyst. Riksrevisor Margareta Åberg gav i söndags juristen Hans-Gunnar Axberger i uppdrag att utreda vilka fel som begåtts. Sedan dess har hon avböjt att lämna några kommentarer. Presskontakten Jonas Åblad säger att Margareta Åberg inte är tillgänglig.

– Nej, det är hon inte. Och hon har inget annat att säga än att hon kommer att ha ett möte med parlamentariska rådet i morgon. De

kommer även att ha ett möte med KU och sedan finns ju den externa utredningen. Hon har inte för avsikt att föregå de aktiviteterna på något som helst sätt, eller kommentera det. Det är så det ligger till.

Konstitutionsutskottets ordförande Andreas Norlén har sagt att KU kan ha ett extra sammanträde under sommaren för att fråga ut riksrevisorerna, men att det kan bli aktuellt först i augusti. Riksrevisorernas oberoende är reglerat i grundlagen och KU är den enda instans som tillsammans med riksdagen kan avsätta en riksrevisor. Rent formellt måste även riksdagen godkänna Susanne Ackums avskedsansökan.

Kommer Margareta Åberg inte att kommentera något förrän om en månad?

– Ja, så som det ser ut nu i alla fall. Det är tanken. Sedan får vi se om det kommer upp någonting på det parlamentariska rådet i morgon som ändrar på det, säger Jonas Åblad.

Internt inom Riksrevisionen har det bildats en grupp som ska hantera DN:s granskning. Jonas Åblad säger att de har pågående kommunikation inom myndigheten med medarbetarna om händelserna.

Har ni tagit in någon extern konsult för att hantera nyhetsuppgifterna?

– Vi arbetar kontinuerligt med externa aktörer i vår kommunikation.

På vilket sätt har de bidragit i det här ärendet?

DN den 10 juli

DN den 11 juli

DN i går.

– Jag kan inte i nuläget gå in på hur vi arbetar med dem.

DN har i flera artiklar kunnat avslöja hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i revisionskritik mot ett beslut som han själv varit delaktig i.

Riksrevisor Susanne Ackum har lovat bort tjänster som inte utlysts ännu, och låtit utomstående ta del av, och påverka, Riksrevisionens granskningsarbete.

I granskningen har det även framgått hur Revisionsnämndens myndighetschef varnade Riksrevisionen under DN:s pågående granskning.

Fackförbundet ST organiserar myndighetspersonal och har en lokalavdelning på Riksrevisionen. Även de riktar skarp kritik mot riksrevisorerna.

– Jag tycker att man ska utreda saker innan man kräver folks avgång. Men det är ändå så pass graverande saker som ni har kommit med. Jag har svårt att se att Susanne Ackum är den enda som kommer att behöva avgå för att återupprätta förtroendet för verksamheten, säger ordföranden Britta Lejon och fortsätter:

– Jag har svårt att se att den här ledningen klarar av det här, det är så pass flagrant misstag och sådant brist på omdöme som de har visat.

DN har även sökt Margareta Åberg och Ulf Bengtsson direkt men de har inte gått att nå.

mikael.delin@dn.se
mattias.carlsson@dn.se

Fakta. DN:s avslöjanden om Riksrevisionen

- Riksrevisor Ulf Bengtsson har lagt sig i en revisionsgranskning av ett beslut som han själv varit delaktig i. Han gav sitt uttryckliga stöd till den landshövding som granskades av Riksrevisionen.
- En av Riksrevisionens högsta chefer hade egen sms-kontakt med den granskade landshövdingen och lovade att hjälpa henne.
- Chefen för myndigheten Revisionsnämnden varnade Riksrevisionen för DN:s granskning. DN hade kontaktat honom för att få expert hjälp i att bedöma publicerade uppgifter.

- Riksrevisorerna kan ha brutit mot de egna etikreglerna. De interna riktlinjerna säger att de anställda inte får ha tagit ställning i ett pågående ärende.
- Riksrevisor Susanne Ackum har lovat bort jobb innan de utlysts. Mejlen avslöjar hur hon ger bort tjänster innan en regelriktig rekryteringsprocess ens har börjat.
- De som rekryterats av Ackum får i snitt 6 500 kronor mer än sina kollegor på motsvarande positioner. Hennes närmaste man får 114 000 kronor.

- De som rekryterats av Susanne Ackum ska leda revisionsgranskningar av politik som de själva varit med om att genomföra på regeringskansliet.
- Susanne Ackum har låtit personer utanför Riksrevisionen, bland annat på regeringskansliet, ta del av och påverka pågående granskningar.
- Åtminstone en granskning har lagts ned efter att Susanne Ackum diskuterat den med en tjänsteman på regeringskansliet.
- Även Susanne Ackums sambo har fått läsa internt arbetsmaterial och

komma med synpunkter på dokument som ännu inte publicerats.

- Riksrevisionens chefsekonom är en sedan tidigare profilerad debattör som tagit ställning i bland annat frågor om skatt och skattesystemet.
- Nu leder han Riksrevisionens opartiska granskning av skattesystemet.
- Riksrevisorerna har lagt ned ovanligt många granskningar. De avbrutna revisionsuppdragen har tagit 19 000 arbetstimmar i anspråk, till en kostnad av närmare tio miljoner kronor.

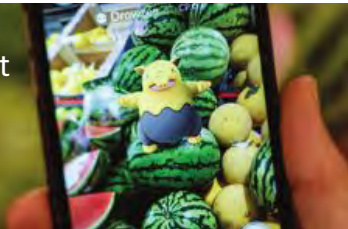
DN

DAGENS NYHETER.

TORSDAG 14 JULI 2016 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 35 KRONOR

Pokémon-hysteri. Jakt på virtuella monster i mobilen.

Kultur 4-5

Molly Sandén. Energin och närvaron lyfter konserten.

Kultur 9

Tv och radio. "Bombi Bitt" är tillbaka.

Foto: Alexander Hammond, Rockfoto

Vice riksbankschefen: Vi kan tvingas öka valutareserven

● Nordeas nya upplägg med dotterbolagen ökar riskerna för Sverige, säger Cecilia Skingsley.

Ekonomi 22-23

Foto: Emma Eriksson

DN:s granskning av Riksrevisionen

Åberg anmälde inte jäv när nytt justitieråd utsågs

- Margareta Åberg med och utsåg väns advokat till justitieråd
- Politiker uppmanar riksrevisorn att svara på frågor

Några veckor innan Margareta Åberg blev riksrevisor var hon i egenskap av ledamot i Domarnämnden med och utsåg en advokat till nytt justitieråd.

Samtidigt vittnade hon i ett stort skatteärende till förmån för advokatens klient, finansmannen Tomas Fischer.

Margareta Åberg berättade aldrig om sina kontakter med advokatens klient när advokaten skulle utses

till justitieråd. Frågan om Åberg skulle vara jävig i Domarnämnden fanns därmed aldrig på agendan.

Åberg får nu kritik av flera ledande jurister som anser

Margareta Åberg
Foto: Beatrice Lundborg

att hon skulle ha berättat om den pågående skatteprocessen för att låta nämnden ta ställning i jävsfrågan.

– Det ligger inte på personen själv att bedöma om jäv föreligger, säger Inga-Britt Ahlenius, tidigare chef för Riksrevisionsverket.

Riksrevisionens parlamentariska råd uppmanar nu riksrevisor Margareta Åberg att svara på frågor om DN:s granskning. **Nyheter 8-9**

Stockholm

Vakter får underkänt av polisen

Bara en mindre del av de ordningsvakter som utbildas av privata bolag klarar polisens tester.

Ordningsvakterna själva är kritiska till att utbildningen privatiserades i höstas.

– Det är för lätt att komma in, och utbildningen är ofta undermålig, säger en erfaren ordningsvakt som DN talat med.

Han tror att många som inte är lämpade tar sig igenom utbildningen och efter omprov blir godkända.

– Förtroendet för oss ordningsvakter urholkas, säger han.

Stockholm 12-13

Nyheter

Motstridiga signaler sprider osäkerhet om Sveriges säkerhetspolitik.

Mikael Holmström, DN:s säkerhetspolitiska reporter. **Nyheter 10**

Världen

Utnämningen av Johnson får kritik

Den största överraskningen i ny-utnämnda brittiska premiärministern Theresa Mays regering är att Brexitanhängaren Boris Johnson blir ny utrikesminister. Beslutet kritiserar av politiska motståndare, som tycker den frispråkige Johnson är olämplig på posten. **Världen 19**

Boris Johnson blir Storbritanniens utrikesminister. Foto: REX/Shutterstock

Nyheter

Stress ökar risk för våldsbrott

Personer med schizofreni eller bipolär sjukdom löper en ökad risk att begå våldsbrott om de utsätts för särskilt stressfyllda händelser, visar en ny svensk studie.

Nyheter 12

DN granskar.

Riksrevisorn med och utsåg väns advokat till justitieråd

Två veckor innan Margareta Åberg blev riksrevisor vittnade hon i domstol för en vän som anklagats för omfattande skattefusk. Samtidigt som rättsprocessen pågick var hon också med och utsåg vännens advokat till justitieråd, ett av de högsta juridiska ämbetena i Sverige.

Mikael Delin, text
Mattias Carlsson, text

● Våren 2014 var Margareta Åberg inblandad i flera helt olika ärenden samtidigt. Hon var på väg att utses till ny riksrevisor. Samtidigt var hon som ledamot i Domarnämnden i färd med att nominera tre nya justitieråd. En av toppkandidaterna var den välmeriterade advokaten Mahmut Baran.

Det Margareta Åberg inte berättade för sina kollegor i nämnden var att hon och Mahmut Baran redan hade kontakt i ett helt annat ärende.

Under samma tid var Margareta Åberg privat inblandad i ett mycket stort skatteärende i förvaltningsdomstolen i Stockholm. Där skulle hennes vittnesmål hjälpa finansmannen Tomas Fischer att undvika en upptaxering på 100 miljoner kronor. Tomas Fischers advokat var sedan flera år Mahmut Baran.

Med Margareta Åbergs hjälp skulle de övertala rätten att Fischer var permanent boende på den karibiska ön Saint Barthélemy och därför inte borde betala skatt i Sverige.

Åberg hade under åren varit en återkommande gäst hos Fischer på ön. Hon hade under en tid även varit styrelseordförande i hans bokförlag.

Margareta Åberg, som är en

mycket erfaren domare, var tidigt engagerad i målet och utfärdade redan 2010 ett skriftligt intyg till Mahmut Barans advokatbyrå som skulle användas i rättsprocessen.

Den 11 mars 2014 kallades hon som vittne till förvaltningsrätten i Stockholm. Vid den tiden var hon president i kammarrätten i Göteborg. Förhandlingen ägde rum i mitten av maj, drygt två veckor innan Åberg tillträdde som riksrevisor. Däremellan, den 16 april, var hon med och beslutade när Domarnämnden valde ut Mahmut Baran och två andra personer till justitieråd.

I protokollet från Domarnämndens möte finns ingen notering om att Margareta Åberg nämnde sina kontakter med Mahmut Baran eller den stundande domstolsförhandlingen. Nämndens ordförande Thomas Rolén minns inte heller att frågan någonsin togs upp.

En månad efter nomineringen av Mahmut Baran svarade Margareta Åberg på advokatens frågor i förvaltningsrätten.

– Kan du ge en kort beskrivning av din yrkesbakgrund, frågar Mahmut Baran på domstolens inspelning som DN tagit del av.

– Ja, jag är domare och jag har varit ordinarie domare sedan 2000 och för närvarande är jag president i Kammarrätten i Göteborg, svarar Åberg.

På inspelningen fortsätter hon sedan med att berätta hur väl hon känner Tomas Fischer och hur hon

Detta har hänt. Så utsågs Fischers advokat till posten

23 december 2010

Domaren Margareta Åberg skriver ett intyg för att hjälpa sin vän Tomas Fischer i ett stort skattemål.

11 mars 2014

Margareta Åberg kallas att vittna i förvaltningsrätten i Stockholm i ärendet mellan Tomas Fischer och Skatteverket.

25 mars 2014

Ett enigt konstitutionsutskott föreslår att Margareta Åberg blir ny riksrevisor.

16 april 2014

Margareta Åberg och resten av Domarnämnden föreslår till regeringen att advokaten Mahmut Baran och två andra personer ska bli justitieråd.

15 maj 2014

Margareta Åberg vittnar i förvaltningsrätten i Stockholm till förmån för sin vän, Tomas Fischer. Advokat är Mahmut Baran.

15 maj 2014

Samma dag som den muntliga förhandlingen i domstolen utnämner regeringen Mahmut Baran till justitieråd.

1 juni 2014

Margareta Åberg tillträder sitt nya jobb som riksrevisor.

18 juni 2014

Förvaltningsrätten i Stockholm beslutar att avslå Tomas Fischers överklagan. Ärendet är nu i Högsta förvaltningsdomstolen.

15 oktober 2014

Mahmut Baran tillträder sitt nya uppdrag som justitieråd i Högsta förvaltningsdomstolen.

DN

en eller två gånger per år, oftast i november, besöker honom på ön. Även i själva domen tog man stor hänsyn om hennes vittnesmål.

”Det är helt uppenbart att han är en mycket välgående och omtyckt figur på ön”, berättade hon enligt domstolsprotokollet.

Tomas Fischers gård i Sverige uppfattade hon däremot inte som ett riktigt hem.

”... det är mer likt ett hotell än ett hem.”

Den blivande riksrevisorn var inte ensam om att vittna till Tomas Fischers fördel. Det gjorde även tre andra framstående personer.

Men det räckte inte. Domstolen gick på Skatteverkets linje och han dömdes att betala skatt i Sverige. Beslutet har dock överklagats och ligger nu hos Högsta förvaltningsdomstolen som ännu inte beslutat om de ska pröva fallet.

Samma dag som förhandlingen pågick i förvaltningsrätten, den 15 maj 2014, utsåg regeringen Mahmut Baran till justitieråd på rekommendation av Margareta Åberg och resten av Domarnämnden.

Domarnämndens ordförande Thomas Rolén vill inte bedöma lämpligheten i att Åberg inte berättade om sin koppling till Mahmut Baran.

– Det har jag väldigt svårt att avge utifrån de här uppgifterna. Men jag skulle inte säga att hon som vittne har en relation till advokaten, säger Thomas Rolén.

DN har varit i kontakt med några av landets ledande jurister och experter på området. Flera av dem vill inte citeras i tidningen eftersom de har kopplingar till de berörda personerna och Domarnämnden.

Några säger dock att det är tveksamt om Margareta Åberg var jävig i Domarnämnden.

– Att det skulle vara direkt jäv har jag svårt att se, säger Olle Lundin,

professor i förvaltningsrätt som tidigare kritiserat riksrevisorerna.

Däremot anser flera av de tillfrågade att det är anmärkningsvärt att Margareta Åberg inte berättade om den pågående processen och lät resten av nämnden ta ställning till jävsfrågan.

Organisationen Transparency international har redan krävt alla riksrevisorernas avgång. Mårten Schultz, professor i civilrätt, sitter i organisationens styrelse.

– De här nya uppgifterna betonar att det behövs en ny ledning för Riksrevisionen om de ska kunna återupprätta förtroendet, säger han.

Margareta Åbergs agerande i Domarnämnden kritiserar även Inga-Britt Ahlenius, tidigare chef för Riksrevisionsverket.

– Det ligger inte på personen själv att bedöma om jäv föreligger. Min spontana bedömning är att hon borde ha talat om detta under processen, säger hon, och fortsätter:

– Jag hade aldrig deltagit i en sådan här diskussion utan att berätta om det först, eller rentav sagt att jag inte skulle delta på grund av jäv.

Margareta Åberg har avböjt intervju men svarar i en skriftlig kommentar till DN. I den bekräftar hon uppgifterna om hur hon varit delaktig i både utnämmandet av Mahmut Baran och i skatteprocessen.

”Jag skrev en redogörelse i målet och vittnade sedan i förvaltningsrätten. Mina kontakter med Mahmut Baran inskränkte sig till ett telefonsamtal där jag ombads lämna en skriftlig redogörelse och förhöret i förvaltningsrätten. Min bedömning inför handläggningen i Domarnämnden var att jäv enligt förvaltningslagens bestämmelser inte förelåg”, skriver riksrevisorn.

DN har sökt justitierådet Mahmut Baran för en kommentar.

mikael.delin@dn.se
mattias.carlsson@dn.se

I korthet.

Sänkta krav på poliser får kritik

Tusentals fler poliser behövs och antalet platser på polisutbildningen har ökat. Nu har begävningskraven sänkts för att fler ska kunna komma in.

● Utbildningens begävningsstest har en niogradig skala och en normal-begävd sökande får fyra-sex. Tidigare krävdes en fyra för att komma in, men nu har det kravet sänkts till en trea, rapporterar SR Ekot.

– Det var på rekommendation av rekryteringsmyndigheten att vi

skulle justera nivå fyra till nivå tre. Det som de byggde det här på är att nivå tre är inom normalspannet för begävnings och det är tillräckligt bra, säger Max Lutteman, polismästare vid polismyndigheten.

– Vi ser att det här är ett sätt att bredda urvalet på, så att vi förhoppningsvis får de allra bästa, som klarar hela processen.

Jerzy Sarnecki, professor i kriminologi vid Stockholms universitet, välkomnar sänkningen och vill att begävningskraven ska avskaffas

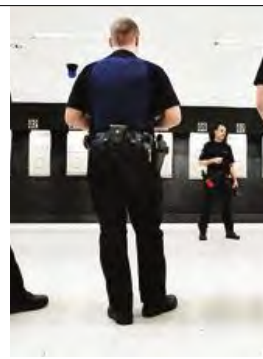
helt. Han hänvisar till andra utbildningar, där testet inte förekommer, och tycker att poliser ska behandlas som andra yrkesgrupper.

– Om man anser att man är tillräckligt intelligent för att kunna genomföra utbildningen ska man kunna arbeta som polis, säger han.

Polisförbundets ordförande Lena Nitz förkastar de nya kraven.

– Jag tolkar de sänkta kraven som en panikåtgärd för att fylla platserna på polisutbildningen.

TT

Polisutbildning i Växjö.

Foto: Hans Runesson/TT

Hårdare krav på asylsökande i EU

● Samarbeta med myndigheterna – annars blir det avslag. Det är EU-kommissionens nya bud till asylsökande i unionen.

Regelbundna kontroller ska göras om huruvida flyktingar fortfarande behöver skydd.

– Det här är inget race till boten, snarare tvärtom, hävdar EU:s asyl- och migrationskommissionär Dimitris Avramopoulos.

Migrationsminister Morgan Johansson (S) säger att regeringen vill ha flexibla regler, en möjlighet att ha mindre strikta regler.

TT

Margareta Åberg vittnade för att att övertyga rätten om att finansmannen Tomas Fischer var fast bosatt här på ön Saint Barthélemy. Då skulle han slippa betala skatt i Sverige. Hon har flera gånger besökt honom. Foto: Jörgen Jonasson

Foto: Magnus Hallgren

Tomas Fischers advokat var Mahmut Baran. Senare var Margareta Åberg med och utsåg honom till justitieråd.

Foto: Beatrice Lundborg

Margareta Åberg berättade inte för kollegorna i Domarnämnden om att hon vittnat till Fischers förmän.

Margareta Åberg krävs på plan för att återskapa förtroendet

Riksrevisor Margareta Åberg måste ta fram en plan för att återupprätta förtroendet. Och borde svara på frågor om DN:s granskning. Den uppmaningen fick hon från Riksrevisionens parlamentariska råd på ett extrainkallat sammanträde på onsdagen.

• DN:s granskning av Riksrevisionen fortsätter men riksrevisor Margareta Åberg har i flera dagar undvikit att svara på frågor. I stället har hon hänvisat till att hon inväntar möten med myndighetens parlamentariska insynsråd, konstitutionsutskottet och den utredning som görs av juristen Hans-Gunnar Axberger.

Men under onsdagens möte med det parlamentariska rådet så uppmanade flera av de närvarande politikerna henne att svara på frågor från medier.

– Det uppmanades från flera håll om att hon måste svara på frågor. Där var jag själv tydlig med att jag i min roll svarar på mediefrågor, säger rådets ordförande Jörgen Hellman (S).

Det parlamentariska insynsrådet består av ledamöter från alla riksdagspartier och ska verka för insyn i Riksrevisionen. Under mötet gick riksrevisor Margareta Åberg igenom uppgifterna i DN och svarade på frågor om granskningen.

– Vi har sagt till henne att vi vill se en plan för hur man ska återuppta förtroendet för Riksrevisionen, gärna med offensiva förslag. Presenterade hon någon sådan plan?

– Nej, hon måste jobba fram det. De senaste dagarna har det höjts

krav på att alla riksrevisorer borde lämna sina uppdrag. Men den frågan togs inte upp under telefonmötet.

– Nej, av den anledningen att det inte är vår roll, utan KU:s roll, säger Jörgen Hellman.

Margareta Åberg vill fortfarande inte ställa upp på någon intervju, men skriver i längre skriftlig kommentar:

”Det handlar inte om att jag vägrar att svara på frågor, som DN skriver i dag, utan om att jag vill svara när jag har något att säga. Jag ser allvarligt på det som framkommit och vill därför ha en fullständig genomlysning så att det går att göra en samlad bedömning av händelserna. Jag vill också understryka att det finns en tydlig ordnad process för de frågor som framkommit i Dagens Nyheters rapportering.”

I går eftermiddag skickade hon också ut ett mejl till personalen där hon informerade om situationen. Hon skriver att en arbetsgrupp hanterar konsekvenserna av granskningen och att hon tills vidare tagit över Susanne Ackums arbetsuppgifter. ”Det är viktigt att det finns en riksrevisor att vända sig till och Ulf arbetar ännu inte i sådan omfattning att han tagit på sig några granskningsområden”, står det i mejlet. Riksrevisor Ulf Bengtsson är sedan tidigare sjukskriven på deltid.

DN har i flera artiklar avslöjat hur informella beslut och vänskapsband påverkat Riksrevisionens arbete. Riksrevisor Susanne Ackum har lämnat sitt uppdrag till följd av granskningen.

Mikael Delin
Mattias Carlsson

Fakta. Så gjorde vi granskningen

• DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kontaktnät har vi via offentliga diaries tagit del av loggar

över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

• Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi bland annat kunnat visa hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt

sig i revisionskritik mot ett ärende från själv varit inblandad i. Vi har även avslöjat hur Susanne Ackum lovat tidigare kolleger att de ska få tjänster som ännu inte utlysts, och låtit utomstående ta del av internt arbetsmaterial. **DN**

Sverige fördubblar insatsen i Irak

• Regeringen tänker fördubbla Sveriges militära insatser i Irak. – Att bekämpa terrorismen är ett kollektivt ansvar, säger försvarsminister Peter Hultqvist (S).

Sverige har fått en förfrågan från den USA-ledda koalitionen mot terrorrörelsen IS att öka insatserna i norra Irak. I dag har Sverige 35 militära rådgivare som bistår kurdiska styrkor med utbildning och rådgivning. Från svensk sida har man gjort bedömningen att en fördubbling till 70 militära rådgivare är vad Sverige kan bidra med.

TT

200 flygfärdiga storkungar

har ringmärkts i Skåne i år, vilket är nytt rekord. ”Så här många ungar har vi aldrig tidigare ringmärkt. Det känns fantastiskt”, säger Petter Albinsson, projektledare för Storkprojektet. **TT**

Skogsutredare sparkas efter uttalande

• Regeringen sparkar Charlotta Riberdahl, utredare av skogsvårdslagstiftningen. Orsaken är att hon under Almedalsveckan ifrågasatte privat skogsägande. ”Ska man tillåta ett så stort privat ägande av en så viktig naturresurs som är av stort nationellt intresse men också globalt intresse ur miljösynpunkt?”, sade hon på ett seminarium.

Uttalandet ledde till skarpa protester från landets skogsägare, och landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S) konstaterar nu att förtroendet för Charlotta Riberdahl har brutit. **DN**

Klockan klämtar för flodkräftan

• Den svenska flodkräftan lever på gränsen till utrotning. Huvudskälet är människans olagliga utplantering av signalkräfter med kräftpest, larmar Länsstyrelsen i Örebro län. Under de senaste hundra åren har flodkräftan försvunnit från 97 procent av de svenska vattendragen.

– Det vore en stor förlust om vi skulle förlora vår enda svenska kräftart. Den har ju funnits här sedan istiden och övrigt djurliv i vattendragen har anpassat sig till

Foto: Alamy

flodkräftan, säger Cecilia Journath Pettersson, naturvårdsbiolog på Länsstyrelsen i Örebro län.

Flodkräftan är klassad som akut hotad i den svenska rödlistan. Risken finns att den helt försvinner från svenska vatten. Flodkräftan har ingen motståndskraft mot kräftpest.

Går det att vända utvecklingen?

– Absolut, genom att inte fortsätta att flytta på signalkräfter. Det är både dumt och olagligt, svarar Cecilia Journath Pettersson. **TT**

DAGENS NYHETER.

DN granskar

Riksrevisorn bryter tystnaden

VÅRDKÖN VÄXER efter att miljardstöd SKROTATS

Nyheter

DN granskar.

Fakta. Riksrevisor
Margareta Åberg

Ålder: 57 år.

Bakgrund:

- Riksrevisor sedan juni 2014.
- Tidigare president i Kammarrätten i Göteborg och lagman på Förvaltningsrätten i Göteborg.
- Ledamot i Domarnämnden 2008-2014.
- Juristexamen vid Stockholms universitet 1984.

DN i går.

Margareta Åberg

Foto: Victor Lundberg/TT

Åberg svarar på kritiken – tänker inte avgå före KU

Riksrevisor Margareta Åberg tänker inte bemöta kraven på hennes avgång. I stället vill hon att konstitutionsutskottet, KU, bestämma om hon ska sitta kvar. Hon vill inte heller kommentera orsakerna till hennes kollegas plötsliga avhopp.

– Varje riksrevisor svarar för sig och för sina åtgärder, säger hon.

● Det har snart gått en vecka sedan riksrevisor Susanne Ackum avgick. Hon gjorde det som en följd av DN:s pågående granskning, men innan publicering och innan DN hade fått möjlighet att ställa några frågor.

"Jag har agerat på ett sätt som innebär att jag anser det omöjligt att utöva mitt uppdrag som riksrevisor med fortsatt förtroende för mig och Riksrevisionen", skrev Susanne Ackum i en kommentar till sin avgång.

Riksrevisor Margareta Åberg, som har administrativt ansvar på myndigheten, har avböjt någon längre intervju och hänvisat till kommande möte med konstitutionsutskottet.

Hon och de andra riksrevisorerna har kallats dit för att svara på frågor till följd av DN:s granskning.

Men under torsdagen ringde hon ändå oannonserat upp till DN för att ge sin syn på saken. Hon vill inte träffa DN:s reportrar och kräver att först få redogöra ostört för sin bild innan några frågor får ställas.

DN har bland annat avslöjat hur riksrevisorerna har rekryterat en stor mängd chefer från Susanne Ackums tidigare arbetsplats på regeringskansliet. Flera av dem har lovat tjänster innan de ens har utannonserats.

Margareta Åberg säger att bakgrunden till rekryteringarna är ett förändringsarbete på Riksrevisionen som startade i höstas.

– Jag och mina två kolleger ansåg

att granskningsverksamheten måste förändras för att vi skulle kunna leverera granskningar i enlighet med de krav som ställs, säger Margareta Åberg.

Enligt henne ville de höja kvaliteten i granskningsarbetet, och få fram fler rapporter.

Margareta Åberg vill inte svara på frågor om hur hennes kollega Susanne Ackum lovat bort tjänster innan de utlysts. Ackum uppgav vid sin avgång att sättest som hon hanterat rekryteringar var ett av skälen till att hon slutade.

"Jag har också uttryckt mig olämpligt i samband med rekryteringsärenden" uppgav hon i pressmeddelande.

– Varje riksrevisor svarar för sig och för sina åtgärder. Men det är ett gemensamt ställningstagande att vi ska bedriva aktiv marknadsföring och i det ligger att man kan prata också om en kommande anställning, säger Margareta Åberg.

Hon uppger också att alla anställningar är utlysta i sedvanlig ordning. Men i Susanne Ackums mejl framgår att annonser "skräddarsydes" för personer som redan lovats jobbet.

DN har även avslöjat hur personer som rekryterats från regeringskansliet nu ska leda granskningen av den politik som de själva varit med om att genomföra. En ny enhetschef på Riksrevisionen ska leda granskningen av statliga bolag. Han kommer direkt från näringsdepartementets avdelning för bland annat ägarstyrning. I den rollen har han tidigare varit den person som svarat på Riksrevisionens frågor.

– Det får provas från granskning till granskning var han ska vara involverad. Det jäv som finns är inte evigt jäv, utan det får hanteras inom ramen för vår interna process, säger Margareta Åberg.

Ni ska uppfattas som neutrala. Har

ni reflekterat över hur det ser ut för allmänheten?

– Jag hänvisar till det jag sa alldeles nyss.

DN:s granskning har även visat hur flera av de som rekryterats av riksrevisorerna har fått mycket höga löner, betydligt högre än vad deras kolleger har och vad de själva hade tidigare. Margareta Åberg hänvisar till fri lönesättning samt de sökandes kompetens och erfarenhet.

– Vid nyanställning är lönen en förhandlingsfråga, och ingen som redan har en bra anställning vill gå ner i lön, säger Margareta Åberg.

En av de som anställts är Robert Boije, tidigare samhällspolitisk chef på Saco, som nu är Riksrevisionens chefsekonom. Han får 114 000 kronor i lön, betydligt högre än flera myndighetschefer. I sin tidigare roll har han drivit opinion i flera politiska frågor. Nu leder han hela Riksrevisionens arbete inom effektivitetsrevision.

DN har kunnat avslöja hur Robert Boije under sin tid på Saco fick ta del av internt arbetsmaterial från Riksrevisionen och komma med synpunkter på planerade granskningar av skattesystemet. Att utomstående fick ta del av internt arbetsmaterial var ytterligare ett av skälen som Susanne Ackum uppgav vid sin avgång.

De interna etikreglerna säger att det är viktigt att ni uppfattas som politiskt neutrala. När det gäller Robert Boije, och hans tidigare arbete, finns det en risk att den bilden hotas?

– Robert Boije har haft vissa arbetsuppgifter i sin tidigare befattning, och nu har han uppgiften att företräd Riksrevisionen i allt. Vi har alla haft tidigare arbetsplatser och gjort olika ställningstaganden. Men när man träder in i Riksrevisionen, då är det Riksrevisionen som gäller, säger Margareta Åberg. **Hur ser du på att han under tiden på Saco fick ha synpunkter på Riksrevisionens arbete?**

Fakta. Så gjorde vi granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kontaktnät har vi via offentliga diariar tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

● Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi bland annat kunnat visa hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i revisionskritik mot ett ärende han själv varit inblandad i. Vi har även avslöjat hur Susanne Ackum lovat tidigare kolleger att de ska få tjänster som ännu inte utlysts, och låtit utomstående ta del av internt arbetsmaterial.

DN 12 juli

DN 13 juli

Läs alla delar av granskningen på DN.se

dn.se/nyheter

Mattias Carlsson

Mikael Delin

mattias.carlsson@dn.se mikael.delin@dn.se

– Jag har redan sagt att varje riksrevisor får svara för sig, när det gäller saker som hänt under den här perioden, säger Margareta Åberg.

Efter DN:s avslöjanden har det höjts flera röster med krav på att alla riksrevisorerna ska lämna sina uppdrag. Det anser bland annat fackförbundet ST:s ordförande, ordföranden för revisorernas branschorganisation och Inga-Britt Ahlenius, tidigare chef för Riksrevisionsverket.

Hur ser du på avgångskraven?

– Jag är den riksrevisor med administrativt ansvar, så det självklara arbete som behöver bedrivas för att upprätta förtroendet ankommer på mig. Frågan om jag ska vara riksrevisor eller inte, den frågan finns det en demokratisk process för och det är KU som håller i den. Och jag kommer lägga fram min berättelse i KU och låta KU ta ställning till den.

Har du en plan för att återvinna förtroendet?

– Det vore att skjuta från höften att säga att det nu finns en plan. Jag arbetar på en sådan men att säga att den är färdig, det tycker jag är alldeles för tidigt. Först måste vi avvakta hanteringen i KU och sedan får vi se, säger hon.

Under DN:s granskning har många anställda på Riksrevisionen hört av sig. De har varit oroliga och sagt att de upplever att revisionens oberoende är hotat under de nya riksrevisorerna.

Margareta Åberg säger att hon inte vill peka ut vilka misstag hon själv har begått innan mötet med KU. Men uppger själv att hon inte varit tillräckligt lyhörd för personallens känslor.

– Vi gjorde ett aktivt val för att åstadkomma en förändring, och jag tror inte att alla var med på tåget. Mina personliga tillkortakommanden i övrigt, vill jag vänta med, på samma sätt som jag tycker ska gälla för mina kolleger, tills den ordinarie processen har sin gång.

DAGENS NYHETER.

DN granskar

BISTÅNDS- PENGAR GICK TILL PENSION åt riksrevisorer

DAGENS NYHETER.

MÅNDAG 25 JULI 2016 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 35 KRONOR

Människor som söker skydd i rangliga toalettbus, tränger ihop sig bakom tunna skärmar. De hör sina älskare dödas.

I dag startar Stockholm Pride – en dryg månad efter massakern på en gayklubb i Orlando. I en ny novell skriver författaren Kristoffer Folkhammar om hatet, våldet och kärleken. Kultur 6-7

Punken fyller 40. Musikens rebeller rör fortfarande upp känslor. Kultur 4-5

Foto: Ray Stevenson/REX

DN granskar

Bistånd gick till pension

- En tredjedel av Riksrevisionens biståndsmiljoner når aldrig projekt i utvecklingsländer
- Expert: Tveksamt om myndigheten har rätt att använda biståndspengar på det sättet

Riksrevisionen får varje år cirka 40 miljoner kronor från biståndsbudgeten i ett särskilt anslag som beslutas av riksdagen. Uppdraget är att hjälpa utvecklingsländer att få en effektiv och fungerande revisionsmyndighet.

Men när DN granskar bokföringen blir det tydligt att en stor del av pengarna aldrig når biståndsprjektet. Förra året gick istället en tredjedel av biståndsanslaget direkt in i myndighetens allmänna kassa. Pengarna användes till myndighetens ledningskostnader, hyror och

annan administration – de så kallade overheadkostnaderna.

Biståndspengar gick även till att betala tidigare riksrevisorers pensioner, visar DN:s granskning.

Curt Johansson är expert på statlig redovisning och finansiering på Ekonomistyrningsverket. Han säger att det är tveksamt om Riksrevisionen har rätt att ta medel från biståndsanslaget på det sättet:

– Normalt när det gäller allmänna overheadkostnader så bör dessa finansieras från myndighetens förvaltningsanslag. **Nyheter 8-9**

Sport

Ryssland kastas inte ut från OS

Internationella olympiska kommittén, IOK, stoppar inte dopningsanklagade Ryssland från att delta i sommar-OS i Rio. Men fritt fram för alla ryssar blir det ändå inte. IOK låter varje enskilt idrottsförbund avgöra frågan. **Sidan 20**

Debatt

Rättigheter stärks för transpersoner

I dag presenterar regeringen flera nya insatser för att stärka transpersoners rättigheter.

”Vi vill bland annat inkludera dem i brottet hets mot folkgrupp”, skriver tre ministrar på DN Debatt. **Sidan 6**

Demokraternas konvent

Sanders vägrar ge upp sina krav

Demokraternas partikonvent inleds i dag i Philadelphia. Hillary Clintons motståndare Bernie Sanders gav visserligen upp för några veckor sedan, men vare sig han eller hans anhängare har gett upp försöken att påverka. **Världen 14-15**

Hannah Smith och Mark Cohen är på plats i Philadelphia för att stödja Hillary Clinton. Foto: Roger Turesson

Thorbjörn Fälldin 1926-2016.

Centerledaren Thorbjörn Fälldin 1973. I riksdagsvalet samma år nådde partiet sitt bästa valresultat: 25,1 procent. Tre år senare blev Fälldin statsminister i den första borgerliga regeringen efter andra världskriget. Foto: TT

Han förändrade svensk politik

Den förra Centerledaren Thorbjörn Fälldin somnade in hemma på gården Ås i Ramvik, 90 år gammal.

– Under ett halvår var han riktigt trött och sjuk. Vår pappa hade haft problem med hjärtat. Men det var

älderns krämpor som han dog av, säger sonen Niklas Fälldin.

Thorbjörn Fälldin var statsminister i två omgångar under 1970- och 80-talen. Hans regeringsår blev kaotiska – men förändrade Sverige, skri-

ver DN:s Jens Kärman: ”Generationer av borgerliga politiker hade försökt men inte lyckats. Till sist blev det en lantbrukare från Ångermanland som bröt Socialdemokraternas makt-hegenomi”. **Nyheter 10-12, Ledare 4**

Nyheter

Nyhetsredaktionen

Samhällschef: Pia Skagermark Planerande nyhetschef: Mikael Bondesson
 Printchef: Jörgen Jonasson Världen: Lena Söder
 Telefon: 08-738 10 00 E-post: nyhetstips@dn.se

DN granskar.

Så mycket som en tredjedel av Riksrevisionsverkets biståndspengar används för interna kostnader.

Text: Mikael Delin
 Foto: TT

1 Riksdagen beslutar varje år om att ge Riksrevisionen ett särskilt anslag på mellan 40 och 50 miljoner kronor till biståndprojekt.

2 Riksrevisionen tar emot pengarna och fördelar dem på sina projekt i samarbetsländer. De går till utbildningsinsatser, kontantbidrag och att betala medarbetarnas löner.

42
miljoner

Fotnot. Ursprungsanslaget var på 40 miljoner kronor. Sedan tillkom 1,7 miljoner i sparade och lånade pengar.

Biståndspengar gick till pension åt riksrevisorerna

- Riksrevisionen har tagit pengar från biståndsbudgeten för att betala tidigare riksrevisorers pensioner, visar DN:s granskning.
- En tredjedel av hela Riksrevisionens budget för biståndprojekt gick förra året direkt in i myndighetens allmänna kassa.
- Interna dokument avslöjar missnöjet med biståndsanslaget. En "gisslanliknande" situation, skriver de.

Mattias Carlsson **Mikael Delin**
 mattias.carlsson@dn.se mikael.delin@dn.se

● Riksrevisionens ställning i statsapparaten är unik. Som enda instans har de rätt att granska hela den offentliga makten. Deras oberoende är reglerat i grundlag. Men DN har avslöjat hur de på en rad punkter själva agerat i strid mot de egna ledordens krav på öppenhet, professionalism och oberoende. En av riksrevisorerna har avgått till följd av DN:s granskning.

I Riksrevisionens uppdrag ingår att granska hur effektiva andra myndigheter är, och hur väl de använder skattepengarna i sin verksamhet. En av de viktiga frågor man har att granska är det svenska biståndet. Under åren har det svenska biståndsorganet Sida och utrikesdepartementet kritiserats flera gånger av Riksrevisionen för brister i biståndsarbetet.

Mindre känt är att även Riksrevisionen bedriver flera egna biståndprojekt.

Riksrevisionen får varje år cirka 40 miljoner kronor från biståndsbudgeten i ett särskilt anslag som beslutas av riksdagen. Uppdraget är att hjälpa utvecklingsländer att få en effektiv och fungerande revisionsmyndighet. Från och med i år har anslaget höjts till 50 miljoner kronor.

Men när DN granskar bokföringen för projekten blir det tydligt att en stor del av pengarna fastnar i Riksrevisionens svenska huvudkontor och aldrig når biståndprojektet. Av 2015 års planerade biståndsanslag på 40 miljoner kronor

avsatte Riksrevisionen redan vid årets början 13,5 miljoner kronor för att bidra till myndighetens allmänna ledningskostnader, hyror och andra administrationskostnader – de så kallade overheadkostnaderna, OH, motsvarar 33 procent av hela biståndsanslaget.

De pengar som återstod av anslaget gick till att betala de kostnader som var direkt kopplade till biståndprojektet, som löner, resor och utbildning.

I januari 2016 beslutade Riksrevisionen att ta ytterligare nästan 240 000 kronor från föregående års biståndsanslag för att betala chefspensioner till tidigare riksrevisorerna.

Trots det framgår det inte i myndighetens årsredovisning hur stor andel av biståndsanslaget som gått till myndighetens allmänna administrativa kostnader. I en tabell över de olika biståndsprojekten står det exempelvis att över fyra miljoner kronor gått till ett utvecklingsprojekt i Tanzania under 2015, trots att bokföringen visar att en tredjedel av de pengarna aldrig lämnade Sverige.

Curt Johansson är expert på statlig redovisning och finansiering på Ekonomistyrningsverket. Han säger att det är tveksamt om Riksrevisionen har rätt att ta medel från biståndsanslaget på det sättet.

– Normalt när det gäller allmänna overheadkostnader så bör dessa finansieras från myndighetens förvaltningsanslag, säger han.

Fakta. Så gjordes granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och

kontaktnät har vi via offentliga diarierna tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

● Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar

från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi bland annat kunnat visa hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i revisionskritik mot ett ärende han själv varit inblandad i. Vi har även avslöjat

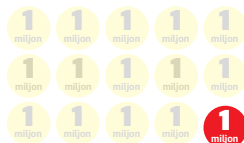
hur riksrevisor Susanne Ackum lovat tidigare kollegor att de ska få tjänster som ännu inte utlysts.

DN den 10, 11 och 12 juli.

3 En tredjedel av pengarna stannar dock kvar i myndighetens centrala kassa för administrativa kostnader. De går till att betala Riksrevisionens totala kostnader för lokalhyra, chefslöner och utrustning.

14 miljoner
Tas tillbaka av Riksrevisionen

28 miljoner
Används till bistånd

4 I Riksrevisionens årsredovisning framgår dock inte hur biståndprojektet i själva verket ger en tredjedel av sin budget direkt till myndighetens totala administrativa kostnader.

rande i riksdagens utrikesutskott, som är den instans som hanterar Riksrevisionens biståndprojekt. Han säger att en tredjedel i administrationskostnader låter mycket, men att det samtidigt är svårt att jämföra med ideella föreningar eftersom det är olika vad som räknas in i administrationskostnader.

– Inom folkrörelse och civilsamhället finns det tumregler för hur mycket pengar som de får använda för sin egen administration av projektet. Det är klart att det borde ge en viss inspiration till Riksrevisionen i brist på andra styrningar, säger han.

Kenneth G Forslund säger att de hittills varit mycket nöjda med Riksrevisionens biståndprojekt och att de har lett till att flera fall av fusk med bistånd- och skattepengar avslöjas i mottagarländerna.

– Att bygga institutioner är i ett medellångt perspektiv ett väldigt effektivt utvecklingsarbete. Jag har under en rad år önskat att Riksrevisionen hade haft resurser för att utöka antalet länder i projektet, säger Kenneth G Forslund.

Men han säger också att DN:s avslöjanden om Riksrevisionen nu kommer få konsekvenser.

– Jag tycker att den senaste tiden har visat att Riksrevisionen är en myndighet som vi får ägna lite större uppmärksamhet i riksdagen. Jag är också alldeles övertygad om att det kommer att ske, säger han.

”Vi håller på att se över den här frågan”

Riksrevisor Margareta Åberg medger att myndigheten lägger för mycket pengar på administration. Hon säger att de nu arbetar för att få ner kostnaderna. De ska också se över hur stor andel som ska tas från biståndsanslaget.

● Margareta Åberg är administrativt ansvarig för Riksrevisionen. Det är hon som undertecknat årsredovisningen för 2015 och redovisat den för riksdagens finansutskott. Men hon säger att det inte är hon som ligger bakom beslutet om att ta 13,7 miljoner kronor, en tredjedel av Riksrevisionens biståndsanslag, för att täcka myndighetens allmänna administrationskostnader, de så kallade OH-kostnaderna.

– Beslutet om den här fördelningen fattades 2014, det var före min tid och sedan har vi levt efter den. Båda våra verksamheter ska var för sig bära sina egna kostnader och de gemensamma kostnaderna ska fördelas, säger hon.

Hur mycket som ska tas från biståndet ska de se över.

– Det har aldrig framkommit att det skulle vara något fel på modellen för fördelningen av OH-kostnader men att vi ändå ska se över den. Efter översynen kan vi göra en bedömning om hur väl den fungerar.

Hon säger också att alla de tre riksrevisorerna tyckt att administrationskostnaderna för myndigheten varit för höga. Sedan hösten 2015 arbetar de med att få ner kostnaderna.

– Det har varit mycket fokus på att få ner de gemensamma kostnaderna, så att så mycket som möjligt används i kärnverksamheten. Och förhoppningen är att de ska sänkas till ett minimum, säger Margareta Åberg.

Riksrevisionens biståndprojekt handlar om att hjälpa revisionsmyndigheter i biståndsländer att få en fungerande revision. Projektet bedrivs bland annat i flera länder i Afrika och i Bosnien, Kosovo och Moldavien. När biståndsanslaget redovisas i årsredovisningen har de totala kostnaderna fördelats ut över projektet. Ingenstans nämns hur mycket som i själva verket gått till myndighetens allmänna kassa.

– Vi har följt de formella krav som finns i lagstiftningen när vi har upprättat årsredovisningen. Sedan får vi se när vi gör en översyn om vi ska göra en annan fördelning och om vi ska uttrycka oss annorlunda fram-

gent, säger Margareta Åberg.

I ett internt dokument från december 2014 argumenterar Riksrevisionens ledning om varför det är rätt att biståndsanslaget ska bära mer av kostnaderna för administration. I dokumentet förs ett resonemang om att myndigheten inte kan bygga om sina ”slitna lokaler på Nybrogatan” för att biståndsbudgetens administrationskostnader inte får öka.

Är det så ni resonerar om biståndsarbetet?

– Jag kan inte svara på det som skrevs 2014, det var innan jag var involverad i det här arbetet.

Men du var ju riksrevisor då?

– Ja, men jag var inte administrativt ansvarig riksrevisor och jag var inte med i det arbetet. Jag vet inte vilka resonemang som fördes då.

Man beskriver det som en ”gissanliknande” situation mellan förvaltningsanslag och biståndsanslag. Delar du den synen?

– Jag vill inte ge mig in på vad som står i det dokumentet. Men självklart ska det som ska gå till det internationella utvecklingsverksamheten användas där. Och de overheadkostnader som verksamheten ska bära får komma fram sedan, i översynen vi ska göra.

Chefspensionen till förre riksrevisorn har också belastat biståndsbudgeten. Hur ser du på det?

– Det får också vara en del av den översynen, det här har varit en del av den modell man har valt.

När DN granskat Riksrevisionens bokföring för 2015 har det även framkommit att bland annat flera julfester bokförts som extern representation, trots att de bara var för myndighetens personal. Därför har det sett ut som att Riksrevisionen har lagt betydligt mindre pengar på intern representation än vad som egentligen är fallet.

– Det verkar som att någon har gjort fel och det är också en sak att ta tag i. I övrigt är det inte något konstigt med julfesten som sådan, det är bara att den har hamnat på extern representation i stället för intern. Så ska det så klart inte vara, säger Margareta Åberg.

Hon säger att de har ”tagit ett grepp om ekonomihanteringen” och att de sedan i våras har en ny ekonomichef.

Hur känns det att ni som ska vara ett föredöme för all statlig förvaltning har den typen av enkla misstag i bokföringen?

– Så långt det någonsin går ska vi inte ha det, och det jobbar vi nu stenhårt på att det inte ska hända.

**Mattias Carlsson
Mikael Delin**

I Riksrevisionens interna dokument som DN tagit del av förs ett långt resonemang om hur biståndprojektet måste ge ett större ekonomiskt bidrag till myndigheten. Annars riskerar det att stå i vägen för resten av Riksrevisionens arbete, står det i dokumentet.

”Ska myndigheten underlåta att bygga om slitna lokaler på Nybrogatan 55 efter 11 år till ändamålsenliga lokaler för att biståndsverksamhetens andel av OH-kostnader inte får öka?”, står det i Riksrevisionens dokument från slutet på 2014.

”Om vi hårdar detta resonemang uppstår nästan en ’gissanliknande’ situation mellan förvaltningsanslaget och biståndsanslaget.”

Myndigheten har sedan dess beslutat att höja biståndprojektets OH-kostnader från 10 miljoner till 13,5 miljoner. I år beräknas totalt 15 miljoner kronor av det nya biståndsanslaget på 50 miljoner gå till administrativa kostnader.

Ekonomistyrningsverkets Curt Johansson har fått ta del av det dokumentet som Riksrevisionen grundar beslutet om administrationskostnader på.

Han ifrågasätter att Riksrevisionen över huvud taget har rätt att på

egen hand besluta att lägga så stor del av det särskilda anslaget till resten av myndighetens kostnader.

– Ligger det inom det mandat som riksdagen har gett Riksrevisionen, det är väl det som man kan fråga sig, säger Curt Johansson.

Det finns inga beslut eller regler som anger hur mycket av biståndsanslaget som får gå till administration. Finansutskottet är den instans i riksdagen som beslutar över Riksrevisionens budget. Ordföranden Fredrik Olovsson (S) säger till DN att det kan behöva förtydligas framöver.

– I den allmänna iveren som ju var för något decennium sedan att ge några myndigheter ett väldigt stort oberoende, vilket de i delar också ska ha, så har vi missat en del i att vara tydliga med mandat, styrning och ledning från riksdagens sida, säger han.

För ideella föreningar som är anslutna till så kallade 90-konton är reglerna mycket tydliga. Då får högst 25 procent av intäkterna gå till administrativa kostnader. Genomsnittet för de anslutna organisationerna har i flera år varit betydligt lägre, knappt 10 procent.

Kenneth G Forslund (S) är ordför-

Så tipsar du DN

1 På tjänsten ”DN granskar” kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

dngranskar.dn.se

Tel: 08-7381000 Sms och mms: 724 44 E-post: nyhetstips@dn.se

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset.

DAGENS NYHETER.

RIKS- REVISIONEN KAN GÖRAS OM EFTER Dagens Nyheters GRANSKNING

**Tomas Eneroth (S) riktar
kritik mot myndigheten.**

TISDAG 26 JULI 2016 • SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING • GRUNDAD 1864 • PRIS 35 KRONOR

Vad kulturpolitikerna skulle behöva diskutera är knappast teaterhus à la galleriamodell.

Johan Hilton • Kultur 4

Kastrationsångest. Två böcker om en grundlös – men likväl verklig – skräck.

Kultur 6-7

Beyoncéfeber. I kväll spelar världsstjärnan i Stockholm.

Kultur 5

Foto: Frank Nicolotta/AP

Riksrevisionen.

Myndigheten kan göras om efter DN:s granskning

● S tar initiativ till förändringar ● "Allvarliga brister blottlagda"

Dagens Nyheters granskning av Riksrevisionen kan nu leda till att styrningen av myndigheten, och grundlagen, görs om.

Socialdemokraterna i riksdagen tar initiativ till en översyn av hela

myndigheten, och säger sig ha ett brett politiskt stöd.

– DN:s granskning blottlägger allvarliga brister i riksrevisorernas agerande, säger Tomas Eneroth, gruppleddare för S.

"Det är viktigt att revisorerna står fria från politiken. Kraven på skärpta kontroller måste balanseras mot visionen om en stark, orädd och oberoende revision.", skriver DN:s Karin Eriksson. **Nyheter 8-9, Ledare 4**

Världen

Erdogan öppnar för dödsstraff

Turkiet bör återinföra dödsstraffet efter det misslyckade kuppförsöket. Det sade president Recep Tayyip Erdogan i en intervju i tysk tv på måndagskvällen.

– Folket vill ha dödsstraffet. Vi måste lyssna på dem, sade han.

Världen 14

Ekonomi

Det ser ut som om Hans Vestberg och styrelsen hastigt hamnat på kollisionskurs.

Birgitta Forsberg om Ericssons sparkade vd • Ekonomi 15

Nyheter

Män undviker att hiv-testa sig

Var fjärde man som regelbundet har sex med män, och som valt att svara i en studie gjord vid Karolinska institutet och folkhälsomyndigheten, undviker att hiv-testa sig.

En av anledningarna är de stigmat som fortfarande kopplas till sjukdomen aids. **Nyheter 10**

Sport

Svenska olympier utsätts för näthat

Näthat, sexism och nedlåtande kommentarer har fått några av Sveriges kvinnliga olympiska deltagare att vända bloggar och sociala medier ryggen. Nu får Sveriges olympiska kommitté, SOK, kritik för att frågan inte lyfts i något sammanhang. **Sport 20-21**

DN.

Hillary Clintons snedsteg, verkliga och inbillade, har rönt stor uppmärksamhet inför presidentvalet.

Foto: John Gurzinski/AFP

Partiet ska enas bakom smutskastad Clinton

DN i USA. På måndagen startade Demokraternas konvent i Philadelphia. Partiet ska nu enas bakom Hillary Clinton.

Det har blivit en vedertagen san-

ning i presidentvalet att Clinton är en skandalomsusad kandidat.

En gigantisk industri av böcker och filmer om hennes påstådda skandaler har vuxit fram inför

valet. Mycket är rena smutskastningskampanjer utan verklighetsförankring. Men i andra sammanhang har Clinton gjort verkliga snedsteg.

Under de senaste dagarna har Wikileaks publicerat nära 20 000 interna mejl från det demokratiska partiet. Amerikanska myndigheter uppger att det kan finnas

kopplingar till den ryska underretelstjänsten. Clintonkampanjen menar att publiceringarna har gjorts för att gynna Donald Trump. **Världen 12-13**

Nyheter

Nyhetsredaktionen

Samhällschef: Pia Skagermark Planerande nyhetschef: Mikael Bondesson
 Printchef: Maria Ringborg Världen: Elisabeth Sjökvist
 Telefon: 08-738 10 00 E-post: nyhetstips@dn.se

DN granskar.

Foto: Jonas Ekströmer/TT

Foto: Jessica Gow/TT

**Ackum gick
direkt från
politiken.**

Foto: Bertil Enevåg Ericson/TT

1

Brist på kontroll och styrning

● Riksrevisionen är en **myndighet under riksdagen** och ska vara helt oberoende. För att riksrevisorerna ska stå fria från påtryckningar har de ingen chef, det finns heller ingen styrelse som de är ansvariga inför. Förslaget är att införa mer styrning med möjligheter till kontroll och insyn.

2

Ansvars-utkrävande

● **Konstitutionsutskottet, KU**, är i dag den enda instans som tillsammans med riksdagen kan avsätta en riksrevisor. Socialdemokraterna i riksdagen vill att det ska finnas större möjlighet att utkräva ansvar av riksrevisorerna.

3

Karantäntid från politiken

● Avhopptade **riksrevisorn Susanne Ackum** kom från en tjänst som politisk tjänsteman i den borgerliga regeringen. Som riksrevisor rekryterade hon en rad tidigare kolleger från regeringskansliet. Nu föreslås karenstid för kommande riksrevisor.

Eneroth: Allvarliga felaktigheter har avslöjats

- **Dagens Nyheters granskning** av Riksrevisionen kan nu leda till att styrningen av myndigheten görs om.
- **Socialdemokraterna** i riksdagen tar initiativ till en bred översyn av hela Riksrevisionen, som kan sluta med att grundlagen måste göras om.
- **Krisen inom Riksrevisionen** visar att modellen med tredelat ledarskap har tydliga brister, säger Tomas Eneroth, gruppleddare för S.

● Dagens Nyheters granskning av Riksrevisionen har avslöjat en rad brister och felaktigheter inom myndigheten som har det unika uppdraget att granska alla statliga myndigheter i Sverige. En av de tre riksrevisorerna, Susanne Ackum har avgått som en följd av granskningen. Från flera håll har det ställts krav på att också de övriga två Riksrevisorerna ska avgå.

Nu ifrågasätts även själva systemet kring Riksrevisionen och riksrevisorerna.

– DN:s granskning blottlägger allvarliga brister i riksrevisorernas agerande, men den belyser faktiskt också brister när det gäller riksdagens insyn och ansvar för verksamheten. Det är naturligtvis allvarliga felaktigheter som skadat Riksrevisionens legitimitet och förtroende, säger Tomas Eneroth, gruppleddare för Socialdemokraterna i riksdagen.

Socialdemokraterna i riksdagen tar därför initiativ till vad man hoppas ska bli en bred översyn av Riksrevisionen och dess ledning.

– Slutsatsen som jag drar är att det behövs en bred översyn av Riksrevisionens uppdrag och styrning. I syfte att säkerställa både oberoende och transparens men också möjlighet till ansvarsutkrävande och kontroll, säger Tomas Eneroth.

Riksrevisionen är underställd riksdagen men ska vara fri från politiska påtryckningar och är därför särskilt skyddad i grundlagen. Endast Konstitutionsutskottet kan väcka frågan om att avsätta en riksrevisor.

Myndighetens drygt 350 anställda leds i dag gemensamt av tre riksrevisor, varav en har det administrativa ansvaret. I stället för en styrelse har Riksrevisionen ett rådgivande parlamentariskt råd – men det har ingen befogenhet över riksrevisorerna.

– Jag tycker att krisen inom Riksrevisionen visar att modellen med tredelat ledarskap har tydliga brister. När till exempel ansvarig riksrevisor inledningsvis avböjer att kommentera till media, mitt i en förtroendekris, så skapar det stora bekymmer. I en normal verksamhet hade man ju då haft en styrelse som hade kunnat agera, men just när det gäller Riksrevisionen så har vi ett parlamentariskt råd och de har inte mandat att tala för verksamheten, säger Tomas Eneroth.

Att det ska vara just tre riksrevisor är reglerat i grundlagen, regeringsformen. Ska Riksdagen ändra på antalet riksrevisorerna måste de alltså ändra på grundlagen.

En av de saker som framkommit i DN:s granskning är att den nu av-

Fakta. DN:s avslöjanden om Riksrevisionen

- **Riksrevisor Ulf Bengtsson** har lagt sig i en revisionsgranskning av ett beslut som han själv varit delaktig i. Han gav sitt uttryckliga stöd till den landshövding som granskades av Riksrevisionen.
- **En av Riksrevisionens** högsta chefer hade egen sms-kontakt med den granskade landshövdingen och lovade att hjälpa henne.
- **Chefen för myndigheten** Revisorsnämnden varnade Riksrevisionen för DN:s granskning. DN hade kon-

DN 1 juli.

taktat honom för att få experthjälp i att bedöma opublicerade uppgifter.

- **Riksrevisorerna** kan ha brutit mot de egna etikreglerna. De interna riktlinjerna säger att de anställda inte får ha tagit ställning i ett pågående ärende.

- **Riksrevisor Susanne Ackum** har lovat bort jobb innan de utlysts. Mejlen avslöjar hur hon ger bort tjänster innan en regelrätt rekryteringsprocess ens har börjat.

DN 9 juli.

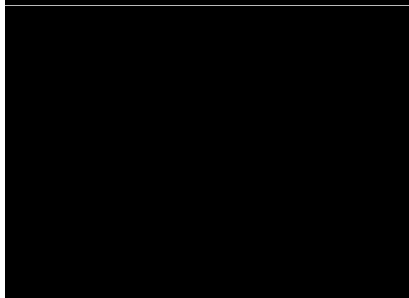
- **De som rekryterats** av Ackum får i snitt 6500 kronor mer än sina kollegor på motsvarande positioner. Hennes närmaste man får 114000 kronor.

- **Flera av dem** som rekryterats av Susanne Ackum ska leda revisionsgranskningar av politik som de själva varit med om att genomföra på regeringskansliet.

- **Susanne Ackum** har låtit personer utanför Riksrevisionen, bland annat på regeringskansliet, ta del av och påverka pågående granskningar.

DN 12 juli.

Rekryteringsprocess

● Trots den stora makten som läggs i händerna på riksrevisorer är de ganska anonyma. **Rekryteringsprocessen sker till stora delar i det dolda** med rekryteringsfirmor. Nu föreslås en öppen process som till och med kan innehålla offentliga utfrågningar av kandidater.

Ändra antalet revisorer

● Det finns i dag **tre riksrevisorer** som var och en är ansvarig för sitt men inte för varandra. Efter riksrevisor Susanne Ackums avhopp vägrar till exempel riksrevisor Margareta Åberg att kommentera frågor kring hennes agerande. Även det kan nu ses över - om antalet ska ändras måste grundlagen justeras.

gående riksrevisorin Susanne Ackum lovat bort tjänster till tidigare kolleger innan de ens har utlysts. Merparten av de nyrekryterade cheferna på Riksrevisionen kommer från hennes tidigare arbetsplats på regeringskansliet. Susanne Ackum kommer själv direkt från finansdepartementet och har bland annat varit statssekreterare under tidigare finansministern Anders Borg (M).

– Att gå direkt från en politisk befattning inom regeringskansliet och därtill rekrytera ett antal före detta medarbetare, det skapar inte den bästa grogrunden för den granskning som man ska göra, säger Tomas Eneroth.

Eneroth vill nu ha en bred uppgörelse över partigränserna för att få till den stora översynen av Riksrevisionen. Det kommer sedan att bli Konstitutionsutskottets ansvar att genomföra utredningen. En av de saker som han vill att de ska pröva är om det ska införas en karenstid för blivande Riksrevisorer.

– Så här i efterhand måste man inse att just kravet på Riksrevisorernas oförvitlighet och legitimitet ställer särskilda krav på vilken bakgrund de har haft tidigare. Det är en bra erfarenhet att ha arbetat i regeringskansliet, det är ingen tvekan om det, men den erfarenheten

kanske ska ligga lite längre bak i tiden innan man går in operativt och är riksrevisor.

Nästa fredag, den 5 augusti, är riksrevisorerna kallade till Konstitutionsutskottet för att svara på frågor om avslöjandena i DN:s granskning. KU ska också ta ställning till Susanne Ackums avskedsbegäran. Formellt måste riksdagen godkänna hennes avgång. Det är också upp till KU att nu leta efter hennes efterträdare. Just rekry-

Vi behöver överväga att ha en mycket mer transparent rekryteringsprocess.

Tomas Eneroth, gruppleddare för Socialdemokraterna i riksdagen.

teringen av nya riksrevisorer är ytterligare någonting som Tomas Eneroth vill se över.

– Vi behöver överväga att ha en mycket mer transparent rekryteringsprocess. Det har ju i debatten förekommit att man vill ha offentliga förhör av tillträdande riksrevisorer. Jag utesluter inte att man kan ha den modellen. Det är viktigt att man nu tittar på rekryteringen av riksrevisorer så att den blir mer öppen och transparent, säger Thomas Eneroth.

Hur ser du på kraven att samtliga riksrevisorer ska avgå?

– Det är inte min sak att uttala och jag väjer mig i grunden från en utveckling där politiker uttalar sig eller kräver revisorers avgång. De ska ha ett starkt oberoende. Här är det KU som har det samlade ansvaret, jag är nu mer angelägen om att vi ska få till en översyn som stärker Riksrevisionens uppdrag och roll framöver för Sverige behöver en stark riksrevision.

Tomas Eneroth bedömer att det finns ett brett stöd för en översyn och säger att han redan har haft inledande samtal med Moderaternas gruppleddare i riksdagen, Jessica Polfjärd. DN har sökt Jessica Polfjärd som är utomlands.

Mattias Carlsson
Mikael Delin

Ge oss mäktiga granskare – utan maktens arrogans

Politikerna måste göra mer för att granska granskarna. Det står klart efter DN:s avslöjanden om Riksrevisionen. Den svåra frågan blir hur riksdagen ska stärka styrningen utan att samtidigt inskränka oberoendet.

Analys

Karin Eriksson
Politisk reporter

karin.eriksson@dn.se

Många som var med 1999 minns de tragikomiska turerna i den så kallade Ahleniusaffären. Riksrevisionsverkets dåvarande generaldirektör Inga-Britt Ahlenius fick vänta länge på ett förnyat förordnande. Under tiden lät hon sig luras av ett skämt på en telefonsvarare, där en bekant imiterade finansminister Bosse Ringholm (S) och bad henne ljuga om deras kontakter - en inspelning som hon sedan offentliggjorde. Ringholm, som inte alls hade lämnat något telefonmeddelande, gav i stället namn åt papegojmetoden. Gång på gång gav han samma svar om Ahlenius på en synnerligen stel presskonferens.

Bakgrunden till kontroversen var inte skattretande. Det handlade om något så allvarligt som granskningen av statens verksamhet. Inga-Britt Ahlenius hörde till dem som slogs hårt för att Sverige skulle flytta ansvaret för revisionen från regeringen till riksdagen. Eller som det hette i mer högtidliga ordalag: Från överheten till medborgarna.

År 2003 inrättades Riksrevisionen genom en sammanslagning av Riksrevisionsverket och Riksdagens revisorer. Då skulle Sverige äntligen få en kraftfull och oförvägen granskare av statsmakten. Men oräddhet är en sak. Övermod en annan.

Det är tveksamt om ledningen för Riksrevisionen förstår skillnaden. Under den senaste månaden

har DN blottlagt en rad allvarliga brister i myndighetens arbete. En riksrevisor lade sig granskningen av ett beslut som han själv varit inblandad i, och en hög chef på myndigheten har lovat i sms att hjälpa Åberg är hårt ifrågasatta. En annan riksrevisor har lovat bort tjänster innan de utlysts. Och flera av de personer som rekryterats ska granska den politik som de varit med att genomföra.

Reaktionerna på artiklarna inskräpper allvaret: Riksrevisorin Susanne Ackum har avgått och hennes två kolleger Ulf Bengtsson och Margareta Åberg är hårt ifrågasatta. I början av augusti håller konstitutionsutskottet i riksdagen ett extrainkallat möte om uppgifterna i DN:s artiklar. På DN Debatt har två meriterade forskare konstaterat att Riksrevisionen "genomgår en större kris än någonsin" och att riksdagen måste axla ett större ansvar för att få myndigheten att fungera. För experterna är det ingen nyhet att det finns brister i ledarskapet på Riksrevisionen. Efter omorganisationen för tretton år sedan har det kommit åtskilliga larmrapporter. En svag myndighet med stor byråkrati, sammanfattade en kritiker år 2009. Ändå är det DN:s avslöjanden som får fart på politikerna. Socialdemokraterna tar nu initiativ till en bred översyn av Riksrevisionen, och gruppleddaren Tomas Eneroth öppnar för omfattande förändringar.

Det är uppenbart att politikerna måste göra mycket mer för att granska granskarna. Men de har svåra diskussioner framför sig.

Visserligen bygger revisionen av staten inte längre på ett system där makten granskar sig själv. Partier i riksdagen är fler än partierna i regeringen. Det borgar för en annan bredd i tillsynen.

Men det är lika viktigt i dag som för femton år sedan att revisorerna står fria från politikens nycker. Kraven på skärpt kontroll måste därför balanseras mot den lika aktuella visionen om en stark, orädd och oberoende revision.

På önskelistan står mäktiga granskare – utan maktens arrogans.

● **Åtminstone** en granskning har lagts ned efter att Susanne Ackum diskuterat den med en tjänsteman på regeringskansliet.

● **Även** Susanne Ackums sambo har fått läsa internt arbetsmaterial och komma med synpunkter på dokument som ännu inte publicerats.

● **Riksrevisionens** chefs-ekonom är en sedan tidigare profilerad debattör som tagit ställning i bland annat frågor om skatt och skattesystemet. Nu leder han Riksrevisionens

DN 25 juli.

opartiska granskning av skattesystemet.

● **Riksrevisorerna** har lagt ned ovanligt många granskningar. De avbrutna revisionsuppdragen har tagit 19 000 arbetstimmar i anspråk, till en kostnad av närmare tio miljoner kronor.

● **En tredjedel** av Riksrevisionens biståndsanslag på 40 miljoner kronor gick under 2015 till administrativa kostnader på huvudkontoret. Pengarna har bland annat gått till chefspensioner.

Mattias Carlsson
mattias.carlsson@dn.se

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

👉 Läs tidigare artiklar i granskningen på dn.se

Så tipsar du DN

1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om misshandlingar och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar@dn.se. DN skyddar dina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset.

📧 dngranskar@dn.se

📞 Tel: 08-7381000 Sms och mms: 724 44 E-post: nyhetstips@dn.se

DAGENS NYHETER.

Efter DN:s granskning

I DAG STÄLLS DE TILL SVARS INFÖR KU

Sommarmagasinet
drar till skogs

DAGENS NYHETER.

FREDAG 5 AUGUSTI 2016 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 40 KRONOR

Nu börjar OS-festen!

Foto: Charlie Riedel/AP

Rico de Souza med den olympiska facklan på Macumbastranden i Rio de Janeiro.

En del som ska tävla här i Rio kommer inte att vara dopade. De allra, allra flesta till och med. Det kanske inte verkar så när mycket av förhandspratet inför Rio-OS har handlat om Ryssland och dopning.

DN:s sportkrönikör Johan Esk. Sport 23

Min dotter missade chansen att vara med och göra en av de mest fantastiska invigningsceremonierna i OS historia.

DN:s korrespondent Henrik Brandão Jönsson. Sport 27

Simlandslaget tävlar i lagkamp. Foto: Thomas Karlsson

Första medaljchansen redan i morgon

Sport 24-25

Dystra utsikter för Norge

Sport 27

Hon ska leda Sveriges trupp

Sport 24

Nyheter

Unika förhör i KU efter DN:s artiklar om Riksrevisionen

- **Extrainkallat möte i dag.** "Ovanligt under sommaruppehållet"
- **Medger fel.** Tidigare riksrevisorn Susanne Ackum på DN Debatt

I dag, fredag, ställs riksrevisorerna till svars i konstitutionsutskottet efter Dagens Nyheters avslöjanden tidigare i sommar.

Artiklarna har bland annat visat hur utomstående har fått påverka Riksrevisionens granskningar.

En av de tre revisorerna har redan avgått och krav på att de övriga två ska avgå har också ställts.

Fredagens möte i konstitutionsutskottet är extrainsatt och unikt.

– Vi har haft extrainkallade KU-

Riksrevisor Susanne Ackum har avgått.

Foto: Christian Hagward

sammanträden tidigare när riksdagen ändå är samlad. Men det här är mycket ovanligt eftersom det sker under sommaruppehållet, säger KU:s kanslichef Peder Nielsen.

Nyheter 8-9

Susanne Ackum, som har avgått som riksrevisor, skriver på DN Debatt att flera formella fel har begåtts, men att hennes syfte har varit att stärka myndigheten.

Debatt 6

Världen

ANC backar i Sydafrikaval

Sydafrikas styrande parti ANC går mot ett bakslag i veckans lokalval. Partiet såg på torsdagen ut att förlora i flera stora städer.

Världen 12

Nyheter

En riktig getingsommar

Det är en rekordsommar för getingar på flera håll i landet, främst i södra Sverige. Anticimex har haft mer än fyra gånger så många saneringar som förra året.

Nyheter 10

Nyheter

Sjukskrivningar väntas minska

Trenden verkar vara bruten när det gäller ökningen av antalet sjukskrivningar. Försäkringskassan skriver ned sin prognos för nästa år.

Nyheter 10

Ekonomi

Villapriserna fortsätter uppåt

Priserna på småhus har hittills i år stigit med 10 procent, visar SCB:s småhusbarometer. Mest steg de i Jämtland och på Gotland.

Ekonomi 18

Filmsommar

Excentrisk sexbarnspappa. Viggo Mortensen om sin senaste film "Captain Fantastic".

Kultur 8-9

Foto: AP

7 388 101 004 008

Nr 218

•A5

Nyheter

I korthet.

TV4-journalister i drama i Rio

Journalisterna Rolf Porseryd, Staffan Ahlström och Helene Wintzell från TV4 hamnade i onsdags eftermiddag i ett drama i Rio de Janeiro. De tre kollegorna befann sig i en taxi i en kåkstad (favela) i Complexo do Lins för att ta bilder till ett inslag när de konfronterades av ett gäng påtända ungdomar. Ungdomarna sköt flera skott i luften och taxichauffören blev då så rädd att han åkte därifrån utan passagerare. Situationen redde dock ut sig och journalisterna kunde ta sig från kåkstaden på egen hand med buss.

– Det är klart att man tycker att en sådan här situation är obehaglig, säger Rolf Porseryd till TV4-nyheterna.

Händelsen beskrevs i medierna som ett kidnappningsdrama men de uppgifterna är felaktiga, enligt Rolf Porseryd. Caroline Englund

"Råden om alkohol bör ses över"

Rekommendationen hur mycket alkohol män och kvinnor maximalt bör dricka, 14 standarddrinkar i veckan för män och 9 för kvinnor, har inte tagits fram på ett vetenskapligt eller genomtänkt sätt, anser professor Peter Allebeck. Han vill nu att riktlinjerna ses över.

– Det som är nytt är ökad risk för cancer. Även ett lägre intag av alkohol, ett till två glas om dagen, ökar risken betydligt för framför allt bröstcancer, säger Allebeck till SVT. TT

Nilfegersmyggan hittad i Sverige

Ett exemplar av nilfegersmyggan har hittats i Smirishamn i sommar. Därmed har Sverige nu 50 olika arter av stickmyggor.

– Nilfegersmyggan har jag väntat på och hållit utkik efter sedan den återfanns i Storbritannien för några år sedan och sedan påträffades i Danmark bara häromåret, säger forskaren Anders Lindström vid Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) i ett pressmeddelande.

Myggarten spelar en viktig roll vid utbrott av sjukdomen West Nile fever som orsakas av ett virus med samma namn, men den sjukdomen finns enligt SVA inte i Sverige. TT

Vi kan inte se att de är kriminella, utan det är vanliga Svenssons som kanske passar på att utnyttja systemet lite grann. ●●

Cecilia Nyqvist, förundersökningsledare, till Ekot om att i sex av tio fall där Försäkringskassan anmält bidragsfusk är den misstänkta en mamma.

237 000

personer har antagits till universitet och högskolor i höst. Det är en minskning med 3 000, enligt Universitets- och högskolerådet. DN

Hoten ökar mot Migrationsverket

Personalen på Migrationsverket hotas allt oftare av asylsökande. De första sju månaderna 2015 hotades personalen vid 62 tillfällen – i år har nästan tre gånger så många hot anmälts, visar myndighetens incidentrapport. TT

Salmonellalarm – fårs återkallas

Axfood återkallar Garant blandfärs och Garant kalvfärs efter att analyser visat på misstänkt salmonella. Färsen har sålts i hela landet i samtliga Axfoods butiker (Willys, Hemköp, Tempo och Axfood Snabbgross). TT

DN granskar.

Efter granskningen: Riksrevisorerna i KU-förhör i dag

Riksrevisionen är i kris efter DN:s granskning. En av de tre riksrevisorerna har redan avgått och krav har ställts på att även de andra ska sluta. I dag ska de förklara sig under ett unikt och extrainsatt sammanträde i konstitutionsutskottet med anledning av avslöjandena.

Riksrevisionens oberoende är skyddat i grundlagen. Endast konstitutionsutskottet (KU) och riksdagen kan avsätta en riksrevisor. Riksdagen har semesterstängt men DN:s avslöjanden om Riksrevisionen har fått KU att kalla till ett extra sammanträde.

På dagens möte med KU ska de tre riksrevisorerna först ge sin bild av vad som hänt, och sedan svara på ledamöternas frågor.

Riksrevisorerna bestämmer själva vad de vill lyfta fram, men man kan anta att utskottet vill höra vad de har att säga om det som stått i framför allt DN. Det är kärnan i det hela, säger Peder Nielsen, kanslichef på konstitutionsutskottet.

Dagens Nyheters granskning har visat hur utomstående, bland annat anställda på regeringskansliet, har fått påverka Riksrevisionens granskningar. Riksrevisorerna har även rekryterat tidigare kollegor, skräddarsytt annonser och lovat bort tjänster redan innan de utlysts.

Ett exempel är när en anställd på regeringskansliet rekryterades till det fasta heltidsjobbet som planerings-samordnare åt riksrevisor Margareta Åberg. Flera mejl avslöjar hur Margareta Åberg möter personen på en restaurang för att diskutera anställningen, flera dagar innan tjänsten ens utlysts. När personen sedan formellt söker jobbet efter att det utannonserats blir det tydligt att utgången redan är klar.

"Jag har precis sökt tjänsten och har fått en bekräftelse att min ansökan är mottagen av er. Jag kommer gärna till er för att skriva under när allt är klart", skriver Margareta Åbergs blivande medarbetare i ett mejl till Riksrevisionen.

I ett annat fall skriver riksrevisor

Susanne Ackum i ett mejl att en person kommer att få ett jobb om han söker det, och att hon stämt av detta med Margareta Åberg.

Riksrevisor Susanne Ackum lämnade in sin avskedsbegäran när hon insåg vilka uppgifter DN tagit fram. Vid det laget var riksrevisorerna redan kallade till KU, efter att DN avslöjat hur riksrevisor Ulf Bengtsson påverkat granskningen av ett beslut som han själv varit delaktig i.

Avslöjandena har orsakat en kris inom Riksrevisionen och från flera håll har röster höjts om att alla riksrevisorer borde avgå för att rädda myndighetens förtroende. Bakom kraven står bland annat antikorrup-tionsorganisationen Transparency international och revisorernas branschorganisation FAR.

Fredagens extrainsatta utfrågning av riksrevisorerna är något mycket ovanligt. KU hade först tänkt träffa riksrevisorerna när riksdagen öppnat efter sommaren, men efter Susanne Ackums avgång beslutade man att mötet måste ske tidigare.

– Vi har haft extrainkallade KU-sammanträden tidigare när riksdagen ändå är samlad. Men det här är mycket ovanligt eftersom det sker under sommaruppehållet, säger kanslichefen Peder Nielsen, och fortsätter:

– Att man har det för att diskutera Riksrevisionen, som KU har ett särskilt ansvar för, det har mig veterligen inte hänt förut.

Inför fredagens sammanträde har konstitutionsutskottets ledamöter gått igenom interna promemorior, Riksrevisionens årsredovisning och DN:s artiklar. Utskottet har däremot inte tagit fram ytterligare

DN 12 juli.

DN 25 juli.

Så tipsar du DN

1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset. dngranskar.dn.se Tel: 08-738 10 00 Sms och mms: 724 44 E-post: nyhetstips@dn.se

information om exempelvis de rekryteringar som DN skrivit om.

– Om det ska vidtas sådana åtgärder måste det ha sin grund i ett utskottsbeslut, säger Peder Nielsen.

Efter att riksrevisor Susanne Ackum erkänt felaktigheter och meddelat att hon avgår tillsatte riksrevisor Margareta Åberg en extern utredning som leds av Hans-Gunnar Axberger, professor i konstitutionell rätt. Hans uppdrag är att oberoende granska vad som gått fel i Riksrevisionens förändringsarbete.

– Jag har jobbat ett par veckor med planering av granskningen och med att ta fram så mycket fakta och bakgrundsmaterial som möjligt, säger han.

DN har kunnat avslöja riksrevisorernas agerande genom att granska deras externa telefon- och mejlkontakter. Men Riksrevisionen har nekat till att lämna ut riksrevisorernas interna kommunikation med hänvisning till att det inte är allmän handling. Hans-Gunnar Axberger kan, om han anser det relevant, granska den interna kommunikationen som DN inte fått ta del av.

– Det finns ingenting i utredningsuppdraget som begränsar mig på det sättet att det bara skulle handla om offentliga handlingar. Och uppdraget kommer ju från riksrevisorn med administrativt ansvar så om jag skulle stöta på invändningar om att saker och ting är hemliga så skulle jag bli förvånad över det, säger Hans-Gunnar Axberger.

Hans-Gunnar Axbergers granskning ska vara klar senast den 31 oktober.

DN:s granskning har också fått till följd att Socialdemokraterna i riksdagen föreslår en bred översyn av hela ledningen för Riksrevisionen, något som i slutändan skulle kunna innebära en ändring av grundlagen.

Mattias Carlsson
Mikael Delin

DN.TV. Följ KU-förhören som startar kl 11.00 i dag.

Fakta. Konstitutionsutskottet

Riksdagens konstitutionsutskott, KU, är mest känt för sitt uppdrag att granska att regeringen följer reglerna. Riksdagsledamöter kan anmäla regeringens ministrar till KU. Men utskottet har även tillsyn över Riksrevisionen och Justitieombudsmannen, myndigheter som ligger under riksdagen. Det är bara KU som tillsammans med

riksdagen kan tillsätta eller avsätta en riksrevisor. Andra områden som KU har hand om är grundlagarna, frågor om radio och tv och stödet till dagspressen. KU utgörs av ledamöter från alla riksdagens partier.

● Utfrågning av riksrevisorerna i dag, fredag, sker i Skandiasalen i riksdagen. DN

Dagens utfrågning sker i Skandiasalen. Foto: Lubbe Garell

Ulf Bengtsson
Riksrävisör sedan augusti 2015.

Foto: Christian Hagward

Margareta Åberg
Riksrävisör med administrativt ansvar.
Tillträdde i juni 2014.

Foto: Beatrice Lundborg

Susanne Ackum
Riksrävisör sedan augusti 2015.
Avgick i juli 2016.

Foto: Christian Hagward

Detta har avslöjats i DN:s artiklar om Riksrävisionen

1 Påverkade granskning

Riksrävisör Ulf Bengtsson har lagt sig i en revisionsgranskning av ett beslut som han själv varit delaktig i. Han gav sitt uttryckliga stöd till en landshövding som granskades av Riksrävisionen. En av Riksrävisionens högsta chefer hade egen sms-kontakt med den granskade landshövdingen och lovade att hjälpa henne. Riksrävisörerna kan ha brutit mot de egna etikreglerna som säger att de anställda inte får vara delaktiga i ett ärende de redan tagit ställning i.

2 Utomstående fick påverka

Susanne Ackum har låtit personer utanför Riksrävisionen, bland annat på regeringskansliet, ta del av och påverka pågående granskningar.

Ätminstone en granskning har lagts ned efter att Susanne Ackum diskuterat den med en tjänsteman på regeringskansliet. Även Susanne Ackums sambo har fått läsa internt arbetsmaterial och komma med synpunkter på dokument som ännu inte publicerats.

Riksrävisionens chefsekonom är en sedan tidigare profilerad debattör som tagit ställning i bland annat frågor om skatt och skattesystemet. Redan innan han började på Riksrävisionen fick han vara med och påverka kommande granskningar. Nu leder han Riksrävisionens opartiska granskning av skattesystemet.

3 Gav bort jobb

Riksrävisörerna har lovat bort jobb innan de har utlysts. Mejlen avslöjar hur Susanne Ackum ger bort tjänster innan en regelriktig rekryteringsprocess ens har börjat. Även Margareta Åbergs assistent lovades tjänsten innan den utannonserades. Flera av dem som rekryterats kommer från regeringskansliet och ska leda revisionsgranskningar av politik som de själva varit med om att genomföra.

De som rekryterats av Ackum får i snitt 6 500 kronor mer än sina kollegor på motsvarande positioner. Hennes närmaste man får 114 000 kronor.

4 Varnades av myndighetschef

Chefen för myndigheten Revisorsnämnden varnade Riksrävisionen för DN:s granskning. DN hade kontaktat honom för att få experthjälp i att bedöma publicerade uppgifter.

5 Granskningar lades ned

Riksrävisörerna har lagt ned ovanligt många granskningar. De avbrutna revisionsuppdragen har tagit 19 000 arbetstimmar i anspråk, till en kostnad av närmare tio miljoner kronor.

6 Biståndspengar till chefspension

En tredjedel av Riksrävisionens biståndsanslag på 40 miljoner kronor gick under 2015 till administrativa kostnader på huvudkontoret. Pengarna har bland annat gått till chefspensioner.

Mattias Carlsson
mattias.carlsson@dn.se

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

Läs tidigare artiklar på dn.se

Fakta. Så gjorde vi granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrävisionen och riksrävisörerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrävisörernas

agerande och kontaktnät har vi via offentliga diarium tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

● Utifrån den dokumenterade

kommunikationen och anteckningar från Riksrävisionens egna revisionsakter har vi bland annat kunnat visa hur riksrävisör Ulf Bengtsson lagt sig i revisionskritik mot ett ärende

han själv varit inblandad i. Vi har även avslöjat hur riksrävisör Susanne Ackum lovat tidigare kollegor att de ska få tjänster som ännu inte utlysts.

DN

DAGENS NYHETER.

KU efter utfrågningen:

FÖR- TROENDET FÖR RIKS- revisorerna ÄRSKADAT

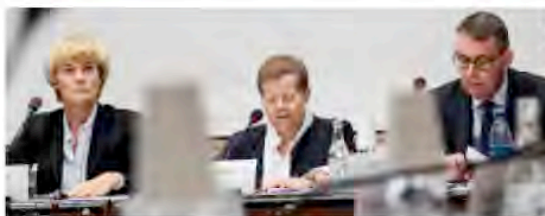

Foto: La Mattsson

Extra OS-magasin varje morgon
– logga in från klockan 06.30

DAGENS NYHETER.

LÖRDAG 6 AUGUSTI 2016 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 40 KRONOR

Boksommar

Lotta Olsson. "En god författare får läsaren att tro på omöjligheter."

Kultur 8

Nobelpristagare?

Ny bok listar åtta skäl till att ge Bob Dylan priset.

Kultur 9

Lina Wolff. Hon vill avvärja kulturmännen och prata om kött.

Kultur 4-5

Foto: AP/Anna Wahlgren

DN granskar.

KU: Förtroendet för riksrevisorerna är skadat

● Får sitta kvar – trots misstagen ● "Kraven för att de ska avgå är inte uppfyllda"

Riksrevisorerna erkände felaktigheter och målade upp en mörk bild av den egna myndigheten. Men det extrainkallade konstitu-

tionsutskottet beslutade i går att de två återstående riksrevisorerna får sitta kvar. Samtidigt konstaterade KU att förtroendet för Riks-

revisionen och riksrevisorerna är skadat.

– Det kommer att krävas ett betydande arbete från riksreviso-

rernas sida för att kunna återupp-
rätta det, säger KU:s ordförande
Andreas Norlén (M).

Nu ska KU tillsätta en utredning

för att se över hela Riksrevisionen,
hur myndigheten styrs och dess
relation till riksdagen.

Sidorna 8-9

Konstitutionsutskottet, KU, frågade på fredagen ut riksrevisorerna Susanne Ackum, Margareta Åberg och Ulf Bengtsson under ett extrainkallat möte.

Foto: Lisa Mattisson

Nyheter

Lärarbrist kan ge kraftiga löneflytt

Med två veckor kvar till skolstart är lärarbristen akut och många kommuner köpslår om personalen. Helena Bladh fick nytt jobb i grannkommunen – och 5 000 mer i lön.

– Det känns bra att markera att jag är värd lite mer, säger hon. **Sidan 10**

Matilda Gustavsson:

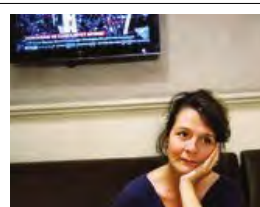
Ser man inte en stigande panik? Visst föraktar hon sin far i smyg?

Donald Trumps feministiska dotter Ivanka kampanjar för sin far. **Kultur 2**

Världen

Erdogan hotar Gülenrörelsen

Turkiets president aviserar hårdare tag mot alla med band till Gülenrörelsen, som han anser låg bakom kuppöversöket i juli. Efter kuppen har många journalister gripits, bland andra Sahin Alpay. DN träffade hans dotter i Istanbul. **Sidorna 17-18**

Elvan Alpay är orolig för sin fängslade far Sahin Alpay. Foto: Eva Tedesjö

Ekonomi

Pensionspengar frysta efter tvist

Pensionsmyndigheten anser att pengar flyttats på fel sätt i premiepensionssystemet. Rådgivare ska ha använt kundernas elektroniska id för att byta fonder. Myndigheten har därför låst 22 000 sparares pengar – i fonder som halkar efter. **Sidan 27**

7 388 101 004 008

DN granskar. Riksrevisorerna i KU-förhör

Mörk bild av myndigheten målades upp

Riksrevisorerna erkände felaktigheter och målade upp en mörk bild av den egna myndigheten. Vid ett extrainsatt möte konstaterade konstitutionsutskottet att förtroendet för Riksrevisionen är skadat – men att det inte räcker för att avsätta de två återstående riksrevisorerna. I stället ska hela myndigheten nu utredas.

● På fredagen frågade konstitutionsutskottet ut riksrevisorerna om det som framkommit i DN:s granskning. Under det över två timmar långa mötet erkände riksrevisorerna flera fel. En av dem, Susanne Ackum, meddelade redan i början av juli att hon avgår till följd av de uppgifter som DN tagit fram.

– Det är med sorg jag inser att de formella fel jag begått riskerar ligga revisionen till last. Jag har därför bedömt att jag inte fortsättningsvis kan vara med på denna resa, sade hon under mötet.

Hon har bland annat lovat bort tjänster som inte utannonserats och låtit utomstående ta del av internt material.

Även riksrevisor Ulf Bengtsson erkände att han begått fel och agerat olämpligt. DN har tidigare avslöjat hur han agerat i en granskning av ett beslut som han själv varit delaktig i. Han hade direktkontakt med en granskad landshövding och gav också henne stöd, trots att ärendet låg under riksrevisor Margareta Åberg.

– Jag är helt klar över att det inte bara är olämpligt, utan att det också går utanför mitt mandat som riksrevisor, sade han i KU.

Både Ulf Bengtsson och riksrevisor Margareta Åberg berättade att de under perioder varit sjuskrivna och därför inte fullt ut deltagit i myndighetens arbete. Man framhöll vilken stor arbetsbörda som lagts på Susanne Ackum under de andras frånvaro. Ackum menade att flera av de fel som hon begick skedde under den perioden.

Riksrevisorerna målade tillsammans upp en mycket mörk bild av den egna myndigheten. Den be-

skrevs bitvis som ineffektiv, med höga kostnader, låg kompetens och med ett mycket dåligt rykte. Det i sin tur var, enligt riksrevisorerna, grunden till det stora förändringsarbete som de påbörjat. Det är också under det förändringsarbetet som flera av felen har begåtts.

Den negativa bilden av myndigheten förvånade flera av KU-ledamöterna som inte kände igen beskrivningen från tidigare möten med Riksrevisionen.

– Jag kände inte till den här ganska breda och mörka bilden, säger KU:s vice ordförande Björn von Sydow (S), och fortsätter:

– Det blev faktiskt en överraskning för mig. Jag hade inte det klart för mig, det är möjligt att jag borde ha haft det men det hade jag inte.

Han tillägger att det från riksdagens sida är flera olika instanser som har kontakter med Riksrevisionen och att det kan ha lett till att det inte funnits någon samlad bild av problemen på myndigheten.

Efter utfrågningen höll konstitutionsutskottet en pressträff där de meddelade att de två återstående riksrevisorerna, Margareta Åberg och Ulf Bengtsson, inte skulle avskedas.

– Kraven för att avsätta en riksrevisor är mycket höga, och bör

Kraven för att avsätta en riksrevisor är mycket höga, och bör vara mycket höga, och vi gör i dag bedömningen att de inte är uppfyllda.

KU:s ordförande **Andreas Norlén** (M).

vara mycket höga, och vi gör i dag bedömningen att de inte är uppfyllda, säger KU:s ordförande Andreas Norlén (M) som konstaterade att det på andra myndigheter räcker med bristande förtroende för att avskeda en myndighetschef men att så inte är fallet på Riksrevisionen.

– Däremot är det uppenbart att förtroendet för Riksrevisionen och riksrevisorerna är skadat av det som har hänt, och att det kommer att krävas ett betydande arbete från riksrevisorernas sida för att kunna återupprätta det.

Riksrevisor Margareta Åberg säger att hon är glad över konstitutionsutskottets besked.

– Vi blev glatt överraskade att KU kom med ett besked så snabbt. Det betyder ju att vi kan fortsätta att bedriva verksamheten och att vi kan sätta i gång med det förtroendeskapande arbete som kommer att behövas nu under hösten och säkert längre fram än så, säger Margareta Åberg.

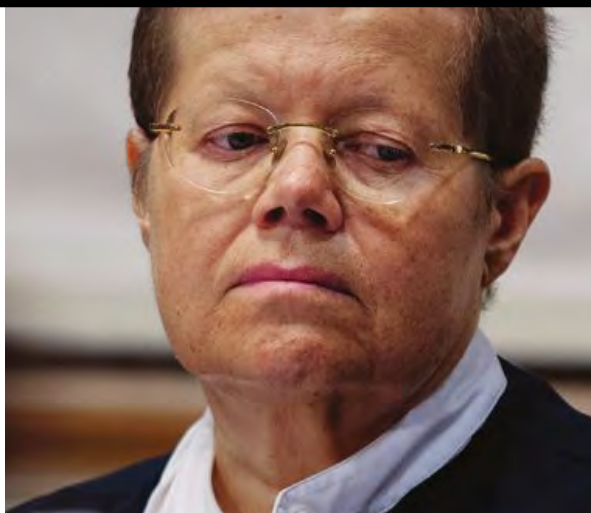
Det har tidigare höjts krav från flera håll om att alla de tre riksrevisorerna borde lämna sina uppdrag. Antikorrupsionsorganisationen Transparency International är en av de grupper som varit kritiska.

– KU:s besked var inte så förvånande i sig. Men vad som förvånade mig var bristen på självkritik. De hade oerhört långa försvarstal om att de inte gjort något fel alls. Om de nu inte gjort några fel är det anmärkningsvärt att en av dem avgått och att de inte svarar på DN:s frågor direkt, säger organisationens ordförande Ulla André.

Konstitutionsutskottet har även beslutat att tillsätta en ny utredning av Riksrevisionen. Utredningen kan komma att omfatta frågor som rekryteringen av riksrevisorerna och relationen mellan riksdagen och myndigheten.

Redan den 30 augusti har KU ett nytt extra sammanträde. Då ska de träffa Riksrevisionens externa utredare för att få en bild av hans arbete.

Mattias Carlsson
Mikael Delin

Det är med sorg jag inser att de formella fel jag begått riskerar ligga revisionen till last. Det är därför jag beslutat att jag inte fortsättningsvis kan vara med på denna resa.

Riksrevisor **Susanne Ackum** erkände under mötet med KU flera fel som hon begått och beklagade att hennes agerande drabbat Riksrevisionen.

Fakta. Konstitutionsutskottet

● Riksdagens konstitutionsutskott, KU, är mest känt för sitt uppdrag att granska att regeringen följer reglerna.

● Riksdagsledamöter kan anmäla regeringens ministrar till KU. Men utskottet har även

tillsyn över Riksrevisionen och Justitieombudsmannen, myndigheter som ligger under riksdagen.

● Det är bara KU som tillsammans med riksdagen kan tillsätta eller avsätta en riksrevisor.

● Andra områden som KU har hand om är grundlagarna, frågor om radio och tv och stödet till dagspressen.

● KU utgörs av ledamöter från alla riksdagens partier.

Fredagens utfrågning hölls i Skandiasalen.

Foto: Lubbe Garell

Så tipsar du DN

1 På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset. dngranskar.dn.se
Tel: 08-7381000
Sms och mms: 724 44 E-post: nyhetstips@dn.se

Jag uppfyller kraven som ställs.

Riksrevisor **Margareta Åberg** svarar KU:s ordförande Andreas Norlén (M) när han avslutar utfrågningen med att fråga om hon själv anser att hon förtjänar att få sitta kvar på sin post.

Det är svårt att förstå varför de vill stanna

Riksrevisorerna Margareta Åberg och Ulf Bengtsson hade i alla fall ett klart besked till riksdagen: De vill fortsätta. Efter eländesrapporterna i utfrågningen i konstitutionsutskottet kan man undra varför de så gärna stannar. Det blev uppenbart att Riksrevisionen är i kris.

Analys

Karin Eriksson
Politikreporter

karin.eriksson@dn.se

Det var som om alla augustis åskmoln hade skockats över Skandiasalen i riksdagen när de tre riksrevisorerna mötte konstitutionsutskottet (KU) för att redogöra för läget på Riksrevisionen. Gång på gång mullrade det till i chefernas beskrivning av myndigheten. Den genomför ineffektiva och dyra granskningar som ibland håller så låg kvalitet att de måste läggas ned. Kompetensen bland de anställda brister. Viktiga uppgifter blir inte utförda. Ryktet är inte bra.

Längst i eländesrapporten gick Susanne Ackum, som lämnade sitt uppdrag i juli, mitt under DN:s granskning.

Sällan har en svensk myndighet framställts som så på deks. Det skulle väl vara i debatten om dåvarande Riksrevisionsverket, när kritikerna hävdade att staten kunde styra och ställa med sina granskare.

Efterföljaren Riksrevisionen som inrättades 2003 har en särställning bland svenska myndigheter. Den är riksdagens ansvar. Det var därför som KU:s ledamöter tog det ovanliga beslutet att bryta sammanledigheten för en utfrågning av riksrevisorerna. Det blev uppenbart att politikerna tagit Dagens Nyheters uppgifter på stort allvar. Frågorna var flera gånger vassare än svaren.

På slutet frågade KU:s ordförande Andreas Norlén (M) rent ut om Margareta Åberg och Ulf Bengtsson förtjänade att behålla sina jobb.

Jo, de gjorde båda bedömningen att de var lämpliga i ledningen för Riksrevisionen.

Efter att ha tagit del av eländesrapporterna om läget på myndigheten kan man möjligen undra varför de så gärna vill stanna.

Frågan är också om de förstått allvaret i de brister som framkommit.

Ledningen för Riksrevisionen har en stor frihet. På det följer ett stort ansvar. Då duger det inte att sitta i konstitutionsutskottet och bagatellisera de fel som begåtts. Under utfrågningen blev det ibland svårt att förstå varför en riksrevisor tagit det dramatiska beslutet att avgå. Susanne Ackum bedömde ju DN:s avslöjanden som så allvarliga att hon lämnade sitt uppdrag innan uppgifterna ens publicerats. Ändå talade hon i KU om hur citat ryckts ur sitt sammanhang.

Övriga två riksrevisor hade också svårt att få ihop budskapet när de å ena sidan tonade ned sina miss-tag, och å andra sidan betonade att de planerar ett stort antal åtgärder för att återupprätta förtroendet för myndigheten – internt och externt. Det är svårt med jäv. Reglerna kan vara glasklara, men verkligheten är det sällan.

När Susanne Ackum talar om hur medierna citerat lösräckta meningar ur hennes epostkonversationer om olika tjänsteställningar, riktar hon naturligtvis udden mot DN:s reportrar. Då kan en kommentar som denna också uppfattas som en partsinlaga.

Därför är det värt att notera att forskaren Louise Bringselius framförde svidande kritik i Ekot direkt efter utfrågningen. Hon efterlyste mer klädsam ödmjukhet från riksrevisorerna, och påpekade att ledningen för myndigheten har en tradition av att agera självsvaldigt.

För experterna är det ingen nyhet att Riksrevisionen har problem. Genom DN:s avslöjanden har kritiken blivit känd för en bredare publik. Politikernas vilja att agera likaså.

Susanne Ackum, Margareta Åberg och Ulf Bengtsson var säkert något på spåren när de inledde sitt stora förändringsarbete förra året. Det är inte svårt att föreställa sig att de skaffat sig fiender internt. Men det är ingen ursäkt för de misstag som begåtts.

På pressträffen efter utfrågningen konstaterade utskottets ledning att det krävs allvarliga brister för att en enskild riksrevisor ska få sparken. Margareta Åberg och Ulf Bengtsson kan behålla sina jobb. Men förtroendet för myndigheten har skadats. Därför tar KU steget till en bredare utredning om styrningen.

Ingen som lyssnade på utfrågningen i Skandiasalen kan tvivla på att Riksrevisionen behöver stöd och hjälp.

Jag är helt klar över att det inte bara är olämpligt, utan att det också går utanför mitt mandat som riksrevisor.

Riksrevisor **Ulf Bengtsson** förklarade att det var olämpligt av honom att blanda sig i granskningen av ett beslut som han själv i förlängningen hade varit inblandad i under sin tid på Arbetsgivarverket.

Foto: Lisa Mattisson

Fakta. Så gjorde vi granskningen

● DN har i flera veckor granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kon-taktnät har vi via offentliga

diarier tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.
● Utifrån den dokumenterade kommunikationen och anteckningar från Riksrevisionens egna revisionsakter har vi bland annat kunnat

visa hur riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i revisionskritik mot ett ärende han själv varit inblandad i. Vi har även avslöjat hur riksrevisor Susanne Ackum lovat tidigare kollegor att de ska få tjänster som ännu inte utlysts. DN

Mattias Carlsson
mattias.carlsson@dn.se

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

👉 Läs tidigare artiklar på **dn.se**

DAGENS NYHETER.

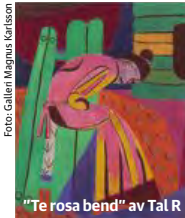
Riksrevisorn AVGÅR EFTER DN:S NYA UPPGIFTER

Ulf Bengtsson

DAGENS NYHETER.

TORSDAG 1 SEPTEMBER 2016 • SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING • GRUNDAD 1864 • PRIS 35 KRONOR

Ovanligt möte.
Mamma Andersson
och Tal R visar två
helt olika konstnär-
temperament. Kultur 18

Claudio Magris.
Passionerad patriot
med blick för
begravda minnen.
Kultur 4-5

Ännu en riksrevisor avgår efter DN:s nya avslöjande

- **Ulf Bengtsson** agerade i Riksrevisionens granskning av en myndighet där han själv suttit i styrelsen
- **DN:s Ewa Stenberg:** Nu måste förtroendekrisen få en snabb och blocköverskridande lösning

Riksrevisor Ulf Bengtsson har beslutat att avgå efter att ha konfronterats med Dagens Nyheters nya avslöjanden.

Trots att Bengtsson och hans kollega Margareta Åberg tidigare sagt att han inte haft något med gransk-

ningen av Statens servicecenter att göra har han lagt sig i ärendet. Ulf Bengtsson var tidigare styrelseledamot i myndigheten.

Tidigare har riksrevisor Susanne Ackum avgått efter DN:s avslöjanden om missförhållanden vid

Ulf Bengtsson

Riksrevisionen. Två parallella utredningar pågår nu om myndigheten. De tre riksrevisorerna hördes

i början av augusti av Konstitutionsutskottet, KU.

Ulf Bengtsson medgav då att han agerat olämpligt, men att han ville fortsätta sitt uppdrag.

"Nu ökar kraven på riksdagens konstitutionsutskott att snabbt

och blocköverskridande lösa förtroendekrisen för Riksrevisionen. Två av tre riksrevisorerna har nu avgått, vilket visar hur kritisk situationen är", skriver DN:s politiska kommentator Ewa Stenberg. **Nyheter 8-9**

DN granskar polisen

"Inträffar det ett bostadsinbrott så åker vi alltid ut och gör en brottsplatsundersökning. På vissa håll i landet gör man det kanske bara vid vart fjärde inbrott", säger Conny Kjellberg. Tillsammans med Roger Björklund, till vänster, är han seriebrottsamordnare vid Uppsalapolisen. Foto: Magnus Hallgren

Usla siffror – utom för Uppsalapolisen

- Stora skillnader i brottsupplärning i landet trots omorganisationen

Polisens omorganisation förra året skulle minska problemen med stora skillnader i brottsupplärning mellan olika delar av landet.

Men skillnaderna i effektivitet är enorma. I Uppsala löser polisen mångdubbelt fler inbrott än i övriga Sverige.

En del av förklaringen är att polisen i Uppsala ser på inbrott som seriebrottslighet. Om ett villainbrott klaras upp kan skickligt utrednings-

arbete leda till att gärningsmännen kan knytas till och åtalas för en lång rad andra brott.

Nyheter 10

Nyheter

Karolinska har redan vidtagit en del åtgärder, men mycket mer kommer att krävas.

DN:s medicin-reporter **Amina Manzoor** om den svidande kritiken i utredningen om Paolo Macchiarini. **Nyheter 11**

Världen

Ökad oro bland fattiga i Brasilien

Vänsterpresidenten Dilma Rousseff förlorade maktkampen i Brasilien. När konservativa Michel Temer tar över ökar oron för framtiden bland landets många fattiga invånare.

Världen 14-15

DN Debatt

Statens ansvar för posten ifrågasätts

"Konkurrensen mellan paketdistributörerna är välutvecklad. Sverige skulle därför i framtiden kunna avstå från en samhällsomfattande paket tjänst", skriver regeringens utredare Kristina Jonäng. **Debatt 6**

Nyheter

Nyhetsredaktionen

Samhällschef: Pia Skagermark Planerande nyhetschef: Axel Björklund
Printchef: Lars Axelsson Världen: Elisabeth Sjökvist Ekonomi: Mikael Bondesson
Telefon: 08-738 10 00 E-post: nyhetstips@dn.se

DN granskar.

Riksrevisor Ulf Bengtsson nekar först till att han kontaktat Statens servicecenter om en granskning, men ändrar sig sedan när han konfronteras med DN:s uppgifter.

Foto: Lisa Mattisson

Bengtsson förnekade –

- **Riksrevisor Ulf Bengtsson avgår.** Beslutet kommer efter att DN konfronterat honom med helt nya uppgifter om hur han lagt sig i en granskning.
- **Han har agerat** i den pågående granskningen av myndigheten Statens servicecenter – trots att han så sent som förra året ingick i myndighetens styrelse.
- **Ulf Bengtsson och hans kollega** riksrevisor Margareta Åberg har tidigare sagt att han inte har haft något med granskningen att göra.

Mikael Delin, text
Mattias Carlsson, text

● På onsdagseftermiddagen valde Ulf Bengtsson plötsligt att lämna sin tjänst som riksrevisor. Beslutet kom efter att DN konfronterat honom med nya uppgifter om hans agerande.

– Ifrågasättandet av mitt oberoende i kombination med mitt hälso-tillstånd gör att jag nu drar slutsatsen att jag inte har den kraft, den ork och det engagemang som krävs för att jag ska kunna fullfölja mitt uppdrag som riksrevisor, säger Ulf Bengtsson i ett pressmeddelande.

Riksrevisionen ska vara en oberoende och opartisk granskare av staten. Men DN har tidigare avslöjat flera missförhållanden på myndigheten. Riksrevisor Susanne Ackum

har redan tidigare avgått som en följd av granskningen. Precis som Ulf Bengtsson valde hon att lämna sitt uppdrag innan DN publicerat uppgifterna om hennes agerande.

Två parallella utredningar pågår nu om Riksrevisionen och alla de tre riksrevisorerna har fått förklara sig inför Konstitutionsutskottet.

Riksrevisorerna kallades till KU när DN avslöjade att riksrevisor Ulf Bengtsson lagt sig i ett ärende som rört hans tidigare roll som generaldirektör för Arbetsgivarverket. Ulf Bengtsson erkände då att han hade agerat olämpligt, men sade samtidigt att han ville fortsätta sitt uppdrag.

DN kan nu avslöja nya uppgifter om ytterligare ett ärende på Riksrevisionen som väcker frågor om myndighetens oberoende. Det är efter att Ulf Bengtsson konfronterats med dessa uppgifter som han valt att avgå.

Riksrevisor Ulf Bengtsson var innan han tillträdde i augusti 2015 styrelseledamot för myndigheten Statens servicecenter. Den myndigheten granskas just nu av Riksrevisionen. En rapport ska publiceras de närmsta veckorna.

Trots sin tidigare roll i styrelsen för myndigheten har Ulf Bengtsson agerat i ärendet, något han bekräftar när DN ställer frågor om saken. Enligt honom själv handlar det dock bara om språkliga synpunkter på Riksrevisionens arbete.

– Jag läste en översiktlig sammanfattning och lämnade några språkliga synpunkter på den.

Vem lämnade du dem till?

– Jag tror att jag lämnade dem till Margareta Åberg som sedan, utgår jag ifrån, vidarebefordrade dem till projektet.

Enligt uppgifter till DN vidarebefordrades också Ulf Bengtssons synpunkter till den grupp som granskar Statens servicecenter.

Det är riksrevisor Margareta Åberg som leder granskningen. Redan i samband med förhören i KU den 5 augusti frågade DN henne om Ulf Bengtsson på något sätt varit inblandad i granskningen. Då förnekade hon det.

När DN under onsdagen konfronterade Margareta Åberg med Ulf Bengtssons egna uppgifter medger hon att han lämnade synpunkter. Hon säger att hon inte nämnde det tidigare eftersom hon inte minns det.

– Efter att ha kontrollerat det hela så vet jag ju nu att han har lämnat språkliga synpunkter på sammanfattningen, säger Margareta Åberg.

Men Ulf Bengtssons inblandning är mer omfattande än så. Enligt uppgift till DN tog han i våras kontakt med generaldirektören för Statens servicecenter, Thomas Pålsson, och ställde frågor om den pågående granskningen.

När DN frågar generaldirektören om hans kontakter med Riksrevisionen bekräftar han samtalet med riksrevisorerna.

Har du haft kontakt med någon av riksrevisorerna?

– Ja, jag har haft kontakt med en av riksrevisorerna. Ulf Bengtsson kontaktade mig i våras i samband

med det första granskningsutskattet, säger generaldirektör Thomas Pålsson.

Varför då?

– Hans ärende gällde min syn på granskningsrapporten som Riksrevisionen hade skickat till oss och regeringskansliet för faktagranskning.

Thomas Pålsson informerade också sin ledningsgrupp om samtalet med riksrevisorerna. Men Riksrevisionens egen granskningsgrupp fick inget veta om riksrevisorernas kontakter.

Enligt Riksrevisionens interna etiska regler ska alla anställda undvika intressekonflikter och alltid agera så att Riksrevisionens oberoende inte kan ifrågasättas.

Dan Brännström, generalsekreterare i revisorernas branschorganisation FAR, säger att Ulf Bengtssons agerande strider mot revisorsetiken.

– Som revisor ska du överhuvudtaget inte befatta dig med granskningen om du har haft ett engagemang i den verksamhet som är föremål för revision. Det strider mot grundläggande revisorsetik och skapar misstänksamhet om huruvida granskningen har varit oberoende, säger han.

– Ett tidigare styrelseuppdrag innebär definitivt att du måste hålla

Detta har hänt. DN:s avslöjanden om Riksrevisionen

● Riksrevisor Ulf Bengtsson har lagt sig i en revisionsgranskning av två ärenden som han själv varit delaktig i. Han gav sitt uttryckliga stöd till den landshövding som granskades av Riksrevisionen.

● En av Riksrevisionens högsta chefer hade egen sms-

kontakt med den granskade landshövdingen och lovade att hjälpa henne.

● Chefen för myndigheten Revisorsnämnden varnade Riksrevisionen för DN:s granskning. DN hade kontaktat honom för att få experthjälp i att bedöma opublicerade uppgifter.

DN den 1 juli

● Riksrevisor Susanne Ackum har lovat bort jobbet innan de utlysts. Mejlen avslöjar hur hon ger bort tjänster innan en regelbunden rekryteringsprocess ens har börjat.

● De som rekryterats av Ackum får i snitt 6500 kronor mer än sina kollegor på mot-

DN den 9 juli

svarande positioner. Hennes närmaste man får 114 000 kronor.

● Flera av de som rekryterats av Susanne Ackum ska leda revisionsgranskningar av politik som de själva varit med om att genomföra på regeringskansliet.

● Susanne Ackum har låtit

Fakta. Riksrevisionen

- Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen som granskar hur regeringen använder skattepengarna i den statliga verksamheten.
- Myndighetens mål är att bidra till att statens resurser används på ett bra sätt och att

Margareta Åberg

den statliga förvaltningen sköts effektivt.

- Den leds av tre riksrevisorer som själva bestämmer vad de ska granska. Riksrevisorerna utses av riksdagen och deras oberoende ställning är skyddad i grundlagen. Riksrevisionen är en

del av riksdagens kontrollmakt. Att kontrollera hur regeringen och myndigheterna sköter sitt arbete är en av riksdagens viktigaste uppgifter.

- En riksrevisor kan endast avsättas av riksdagen.

Källa: Riksdagen

Riksdagen måste lösa tillitskrisen

Nu ökar kraven på riksdagens Konstitutionsutskott att snabbt och blocköverskridande lösa förtroendekrisen för Riksrevisionen. Två av tre riksrevisorer har nu avgått, vilket visar hur kritisk situationen är.

Analys

Ewa Stenberg
Politisk kommentator

ewa.stenberg@dn.se

Förtroende är en viktig byggsten i en demokrati. Medborgarna behöver tro på att myndigheter och skattefinansierad verksamhet styrs sakligt och opartiskt. Att människor behandlas lika oavsett vilka de är släkt eller kompis med. Eftersom detta är så viktigt har medborgarna fått en särskild myndighet för granskning av makten: Riksrevisionen.

När just den myndigheten visar sig ha gynnat sina tidigare arbetskamrater och myndigheter som de har suttit i styrelsen på är det alltså extra allvarligt.

För att Riksrevisionen ska vara oberoende styrs den inte av regeringen, utan direkt av riksdagen.

Riksdagen stiftar lagar, men styr sällan handfast verksamhet. Men nu måste riksdagen, närmare bestämt dess Konstitutionsutskott, KU, gripa in. Och det brådskar.

KU har markerat att de missförhållanden som DN avslöjat är allvarliga, därför kallades riksrevisorerna in till en utfrågning i början av augusti.

Den bild riksrevisorerna gav av sin myndighet där står i kontrast till deras agerande. För till KU gav riksrevisorerna bilden att deras myndighet har stora problem och behöver effektiviseras, men de själva har bara begått vissa formfel. Ulf Bengtsson föreföll full av energi för sin uppgift.

På onsdagen valde han att avgå. Han föregrep därmed en kritisk granskning om jävsförhållanden i DN. Riksrevisorn Susanne Ackum avgick i juli, också hon inför en DN-granskning som ännu inte publicerats. Deras handling visar ju att DN:s uppgifter är allvarliga.

Forskarna Louise Bringselius och Marja Lemne har påpekat att Riksrevisionen genomgår en större kris än någonsin. De menar att det krävs strukturella förändringar av verksamheten. Det finns flera förslag. S gruppledare i riksdagen, Tomas Eneroth, har till exempel föreslagit hur styrning, kontroll och rekrytering kan ändras.

Eftersom revisionen måste vara partipolitiskt obunden är det rimligt att vänta sig en bred politisk uppgörelse för att försöka återvinna förtroende.

sedan avgick han

dig långt bort från revisionen, säger Dan Brännström.

Det är styrelsen för Statens servicecenter som formellt leder myndigheten. Ulf Bengtsson har i rollen som styrelseledamot alltså varit en av de ytterst ansvariga för verksamheten och bland annat varit med och undertecknat myndighetens samtliga årsredovisningar fram till och med förra året. Under ett styrelsemöte i april 2015 informerades han och de andra ledamöterna om Riksrevisionens stundande granskning.

När DN kontaktar Ulf Bengtsson förnekar han först upprepade gånger alla kontakter med Statens servicecenter om granskningen.

– Nej, jag har inte haft några kontakter med Servicecentret i den här frågan. Nej, det har jag inte.

Ulf Bengtsson ändrar sig dock när DN konfronterar med uppgifterna från myndighetens generaldirektör Thomas Pålsson. Men enligt riksrevisorn handlade samtalet med generaldirektören om hans hälsa. Han arbetade endast deltid vid den här tidpunkten eftersom han var sjukskriven för en allvarlig sjukdom.

– Det är möjligt att jag nämnde någonting om rapporten men min minnesbild är att samtalet handlade om min hälsosituation.

DN granskar.

Så gjordes granskningen

- DN har i flera månader granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kontaktnät har vi via offentliga diariet tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

Så tipsar du DN

På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig.

Adressen är dngranskar.dn.se. Ditt tips krypteras. Du får vara anonym.

Men den beskrivningen överensstämmer inte med vad Thomas Pålsson uppger.

– Det är inte min bild av hans telefonsamtal till mig. Han ringde mig och sa att Margareta Åberg hade bett honom att titta på rapportutkastet, och undrade vad jag tyckte om det. Därefter frågade jag om hur han mädde och om hans sjukdom, säger Thomas Pålsson.

Riksrevisor Margareta Åberg säger att hon inte kände till Ulf Bengtssons samtal till generaldirektören, och förnekar att hon bett sin kollega titta på rapporten.

– Jag har inte involverat honom i min granskning, säger hon.

Syftet med Riksrevisionens granskning är att undersöka om Statens servicecenters verksamhet lett till en effektivare statsförvaltning. Myndigheten har till uppdrag att hjälpa andra myndigheter med administrationstjänster. I ett utkast till Riksrevisionens rapport står det att Statens servicecenters tjänster uppfattas som dyra av de anslutna myndigheterna, och att många av dem har svårt att se att arbetet blivit effektivare.

Statens servicecenters generaldirektör är kritisk till Riksrevisionens granskning efter att ha tagit del av två rapportutkast.

– Den kritik vi sett hittills bygger på bristfälligt underlag och metoder på tveksam grund. Jag är frågande till om det kan anses vara en granskning av vår verksamhet när rapporten bygger på tyckande. De behåller hittills inte heller den omvärld som vi befinner oss i, säger Thomas Pålsson.

Publiceringen av rapporten har skjutits upp flera gånger men är nu planerad att offentliggöras de närmsta veckorna.

Riksrevisor Margareta Åberg säger att hon inte vill kommentera kritiken mot granskningen förrän rapporten är publicerad. Hon är nu ensam riksrevisor och säger att hon inte har några planer på att lämna sitt uppdrag.

Ulf Bengtsson informerade Konstitutionsutskottet om sitt avgångsbeslut under en telefonkonferens på onsdagen. Det är KU som tillsammans med riksdagen utnämner riksrevisorer, endast efter beslut i riksdagen kan de skiljas från sin tjänst.

– Det är viktigt för KU:s del att blicka framåt och göra två nya rekryteringar som kan återupprätta förtroendet för myndigheten, KU:s ordförande Andreas Norlén (M).

mikael.delin@dn.se
mattias.carlsson@dn.se

DN den 6 augusti

personer utanför Riksrevisionen, bland annat på regeringskansliet, ta del av och påverka pågående granskningar.

- Åtminstone en granskning har lagts ned efter att Susanne Ackum diskuterat den med tjänstemän på regeringskansliet.

- Även Susanne Ackums sambo har fått läsa internt arbetsmaterial och komma med synpunkter på dokument som ännu inte publicerats.
- Riksrevisionens chefsekonomen är en sedan tidigare profilerad debattör som tagit ställning i bland annat frågor

om skatt och skattesystemet. Nu leder han Riksrevisionens opartiska granskning av skattesystemet.

- Riksrevisorerna har lagt ned ovanligt många granskningar. De avbrutna revisionsuppdragen har tagit 19 000 arbetstimmar i anspråk, till en kostnad

av närmare tio miljoner kronor.

- En tredjedel av Riksrevisionens biståndsanslag på 40 miljoner kronor gick under 2015 till administrativa kostnader på huvudkontoret. Pengarna har bland annat gått till chefs- pensioner.

- Riksrevisor Ulf Bengtsson har kontaktat generaldirektören för Statens servicecenter, SSC, om en pågående revisionsgranskning av myndigheten. Ulf Bengtsson var styrelseledamot för SSC tills det att han blev riksrevisor.

Nyheter

DN granskar. Riksrevisionen

Myndigheten överlåter krisarbetet till pr-byrå

Pr-konsulter styr hela Riksrevisionens kommunikation. För nästan 1200 kronor i timmen per konsult skriver de pressmeddelanden, svarar på journalisters frågor och granskar riksrevisorernas intervjuer.

När DN söker myndighetens kommunikationschef hänvisar man istället till pr-byråns vd.

Mikael Delin, text
Mattias Carlsson, text

● Riksrevisionen har till uppdrag att granska hela den svenska staten och ska vara helt oberoende, till och med från regeringen. Men DN:s granskning har bland annat visat hur utomstående fått ta del av internt material och ha synpunkter på granskningarna, hur riksrevisorerna lagt sig i ärenden i strid med de egna reglerna och hur personer lovats tjänster innan de utlysts.

Två av de tre riksrevisorerna har lämnat sina uppdrag, båda har gjort det innan DN publicerat uppgifterna om deras agerande. Riksrevisor Susanne Ackum avgick utan att svara på några frågor.

Redan vid det första avslöjandet bildades en intern grupp på Riksrevisionen för att hantera DN:s granskning och myndighetens kommunikation utåt. Även internt pågår ett omfattande krishanteringsarbete. Riksrevisorerna skriver öppna brev till sina medarbetare för att bemöta uppgifterna som kommer fram, och varje vecka hålls informationsmöten där granskningen tas upp.

Men kommunikationsarbetet sköts inte av Riksrevisionens egen stab. Inför sommaren slutade både pressekreteraren och kommunikationschefen.

I stället har pr-byrån Gullers grupp AB anlitats. Den är sedan tidigare Riksrevisionens upplagade kommunikationsbyrå och har främst arbetat med medieträning av myndighetens anställda.

Sedan några veckor tillbaka är deras uppdrag betydligt mer omfattande. Nu leder deras konsulter hela Riksrevisionens kommunikationsenhet. Myndighetens kommunikationschef är Johan Brandt, delägare och creative director på Gullers grupp.

"Uppdraget innebär att ansvara för Riksrevisionens interna och externa kommunikation samt chefsansvar för Riksrevisionens kommunikationsenhet", står det i avtalet om hans tjänst som DN tagit del av.

Johan Brandt har arbetat på Gullers grupp sedan 2010. Han kom då närmast från en tjänst som chef för mobilisajten på Dagens Nyheter. Enligt avtalet faktureras Riksrevisionen 1195 kronor i timmen för hans tjänster.

Avtalet med Gullers grupp om Brandts uppdrag är undertecknat den 12 augusti och gäller fram till och med den 1 november 2016. Det kan dock förlängas i upp till tre månader.

Men när DN söker Johan Brandt via Riksrevisionens pressekreterare meddelas det att han sitter i möte och inte kan prata. Trots att DN vill prata med honom om hans arbete som inhyrd kommunikationschef på myndigheten hänvisas DN i stället till Hans Gennerud, vd på Gullers grupp.

– Det är Hans som är kundansvarig och det är han som har skött kontakterna med Riksrevisionen och det är därför bättre att du pratar med honom, säger pressekreteraren.

Även pressekreteraren är en inhyrd konsult från Gullers grupp. Likt kommunikationschefen kostar dennes tjänst 1195 kronor i timmen.

DN i går.

Riksrevisionens avtal med Gullers grupp.

DN granskar.

Så gjordes granskningen

● DN har i flera månader granskat hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetar utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kontaktnät har vi via offentliga diaries tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

När DN har ringt och sökt riksrevisorerna är det i stället pressekreteraren som återkommit för att höra vad frågorna gäller. Pressekreteraren har också velat se intervjuer innan de publicerats. Varken Gullers konsulter eller riksrevisorerna har haft några synpunkter på citaten.

I en skriftlig kommentar säger riksrevisor Margareta Åberg, som har det administrativa ansvaret på Riksrevisionen, att det förekommer att man anlitar externa konsulter och att myndigheten var i behov av förstärkning på grund av vakanser.

"Med hänsyn till kommunikationsenhetens uppdrag har det varit nödvändigt att hålla bemanningen uppe. Den t.f. kommunikationschefens uppdrag är upprätthålla kommunikationsenhetens uppdrag på daglig basis", skriver Margareta Åberg.

Enligt förvaltningsexperten Olle Lundin, juridikprofessor vid Uppsala universitet, finns inget förbud mot att myndigheter tar in en pr-byrå för att sköta kommunikationen, men han säger att de måste svara på frågor från allmänheten och medier.

– Det här är ganska märkligt. Man borde naturligtvis ha egna anställda som kan svara på frågor. Ett problem är att Riksrevisionen skickar signaler till andra myndigheter om vad som är okej. Om de gör så här så kan alla andra göra likadant, säger han.

De två inhyrda konsulterna arbetar på timbasis, och det är oklart hur höga Riksrevisionens totala konsultkostnader blir eftersom de ännu inte fakturerats. Det är även möjligt att fler konsulter hyrs in under ramavtalet.

Riksrevisionen söker just nu en ny kommunikationschef.

mikael.delin@dn.se
mattias.carlsson@dn.se

Migrationsverket.

460 kronor för lite i inkomst – då utvisas han

Efter sju år i Sverige ska pizzabagaren Danyar Mohammed, 27, utvisas till Irak. Orsaken: han har tjänat några hundralappar för lite i månaden.

Danyar Mohammed
Foto: Privat

● För att få tillstånd att arbeta i Sverige krävs en lön i nivå med svenska kollektivavtal. På den punkten är Migrationsverket benhårda. DN har tidigare berättat om en iransk familj som utvisades från Sverige efter att pappan i familjen tjänat 180 kronor för lite i månaden.

27-åriga pizzabagaren Danyar Mohammed från Irak riskerar nu samma öde. När han 2013 erbjöds ett fast jobb på en pizzeria i Jokkmokk uppfyllde han alla krav för att få arbeta i Sverige. Migrationsverket konstaterade att såväl månadslönen om 20 529 kronor som arbetsvillkoren var i enlighet med kollektivavtalet och gav grönt ljus för ett arbetstillstånd.

Men när arbetstillståndet skulle förnyas blev det stopp. Orsaken var att Hotell- och restaurangfacket höjt gränsen för den kollektivavtalsenliga lönen med 460 kronor i månaden, vilket varken Danyar Mohammed eller hans arbetsgivare kände till.

Men beskedet från Migrationsverket var glasklart: avslag och utvisning.

– Det handlar naturligtvis om att man måste ha en gränsdragning, och nu går gränsen vid ett visst belopp. Lönenivån är satt för att man ska kunna försörja sig själv, säger Inger Lagerström, kommunikationschef vid Migrationsverket.

För Danyar Mohammed kom beslutet som en chock.

– 460 kronor, det är ju ingenting. Jag har ju haft mer än 20 000 kronor i lön. Jag förstår inte att hur det kan vara viktigt, säger han.

Beslutet har nu överklagats till Migrationsdomstolen.

Lina Lund
lina.lund@dn.se

VÄLKOMMEN TILL NY ŠKOD INFR CITY.

DRESS: Kanalvägen 1, Upplands Väsby
ÖPPETTIDER: Vardagar 9-18, lör-sön 11-16.

www.skodastockholm.se

INVIGNINGSKAMPANJ!

PRIVATLEASING ELLER KÖP? VI HJÄLPER DIG!

LEON TSI 110 STYLE
INKL. TEKNIKPAKET
PRIVATLEASING FRÅN **2.095,-/MÅN**
KAMPANJPRIS FRÅN **163.900,-**

SEAT STOCKHOLM
SÄTRA TÄBY SÖDERTÄLJE

TECHNOLOGY TO ENJOY

MAZDA CX-5

OPTIMUM 2.2 DE 175 HK AWD AUT.
NU 328.800,-
eller privatleasing
5.500,-/månad
Spara upp till **24.600,-**

10 ÅR GARANTI

BJURKELL BIL
bjurkellbil.se Bromma

DN granskar.

Riksrevisorn kallas till KU – igen

Konstitutionsutskottet kallar på nytt till sig riksrevisor Margareta Åberg. Nu ska hon frågas ut om Riksrevisionens granskning av Statens servicecenter. Hennes kollega Ulf Bengtsson avgick när DN avslöjade att han agerat i ärendet, trots att han tidigare satt i myndighetens styrelse.

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

Riksrevisorerna försvarade sig redan i början av augusti inför Konstitutionsutskottet, med anledning av DN:s granskning. Då hade en av dem, Susanne Ackum, lämnat sitt uppdrag efter avslöjanden om att hon bland annat låtit utomstående ta del av internt arbetsmaterial. Sedan dess har även riksrevisor Ulf Bengtsson avgått, efter att det framkommit hur han agerat i Riksrevisionens granskning av Statens servicecenter. En myndighet som han satt i styrelsen för fram till det att han blev riksrevisor.

Nu kallas den enda kvarvarande riksrevisor Margareta Åberg på nytt till Konstitutionsutskottet.

– Vi vill att hon ska redovisa sin bild av händelseförloppet kring granskningen av Statens servicecenter, och Ulf Bengtssons och hennes eget agerande i frågan, säger KU:s ordförande Andreas Norlén (M).

Margareta Åberg är den riksrevisor som är ansvarig för granskningen av Statens servicecenter. Men DN har tidigare avslöjat hur hennes kollega Ulf Bengtsson bland annat kontaktade myndighetens generaldirektör och frågade om den pågående granskningen.

Riksrevisionens granskningar ska vara helt oberoende och opartiska. Både Ulf Bengtsson och Margareta Åberg har tidigare förnekat Bengtssons inblandning. De nämnde inte

Bakgrund.

• DN har granskat Riksrevisionen i flera månader. Nyligen avslöjades bland annat att Ulf Bengtsson lagt sig i Riksrevisionens granskning av Statens servicecenter, trots att han så sent som förra året satt i myndighetens styrelse. Han har kommit med synpunkter på en sammanfattning av en rapport och ringt generaldirektören på myndigheten för att fråga om hans synpunkter på granskningen. Både Ulf Bengtsson och Margareta Åberg har tidigare förnekat hans inblandning.

DN den 1 september.

heller granskningen av Statens servicecenter när de frågades ut av KU i början av augusti. Det har fått Hans Ekström, S-ledamot i utskottet, att reagera.

– Vi vill att Margareta Åberg kommer till KU igen så att vi får alla kort på bordet. Det kan inte handla om att vi får information i bitar. Vi förutsatte nog alla att alla fakta hade kommit fram, säger Hans Ekström.

Inför Konstitutionsutskottet ska Margareta Åberg även berätta om vilka åtgärder hon vidtagit för att återupprätta Riksrevisionens skadade förtroende.

– Vi har hela tiden haft insikten att det är en uppförsbacke och ett svårt arbete framför oss. Samtidigt så vet jag att det har inletts ett arbete med att återupprätta förtroendet och jag ser ändå positivt på det som görs, säger Andreas Norlén.

Hans Ekström (S) understryker att KU inte tagit ställning i förtroendefrågan, utan bara konstaterat att det som framkommit inte varit tillräckligt för att skilja riksrevisorerna från sina uppdrag.

– Den bild som kommit att ges är att KU varit nöjt. Så är det inte, säger han.

Tidpunkt för utfrågningen i KU är inte bestämd, men ska ske "i närhet". Nästa möte är den 15 september.

DN rapporterade i förra veckan att Riksrevisionens kommunikationsarbete styrs av en pr-konsult. KU:s ordförande Andreas Norlén vill att även den frågan tas upp i KU.

– Det är inte så man förväntar sig att det ska gå till när man kontaktar en myndighet, säger han.

Efter DN:s rapportering har Riksrevisionen beslutat att flytta på konsulterna och låta anställda på myndigheten ta över ledningen av kommunikationsarbetet.

I korthet.

Här är det billigast att skjuta älg

Nu inleds årets älgjakt i norra Sverige. För varje fälld älg måste jaktlagen betala en avgift till länsstyrelserna. En kostnad som skiljer sig stort i landet.

• Det kostar 1 000 kronor att skjuta en vuxen älg i till exempel Halland, Södermanland och Kalmar. Fällavgiften i Jämtland är 250 kronor. Skillnaden beror på om det finns många eller få älgar i länet.

– Det är ganska naturligt att det skiljer sig åt, men avgifterna behöver inte vara så höga, tycker Göran Bergqvist på Svenska Jägareförbundet.

Många jägare, som tycker det sys-

temat är orättvist, vill att avgiften skablisammanhelalandet. Och vi får se regeringen att se över fällavgifterna.

– Det kan skilja flera hundra kronor, och för dem som jagar precis vid länsgränserna blir det väldigt märkligt, säger Carl-Johan Lindström på Naturvårdsverket.

Myndigheten ska nu se om det går att justera systemet på något sätt för att täcka de kostnader som finns inom länsstyrelserna när det gäller administrationen av älgjakten, där just fällavgifterna är en viktig del i finansieringen av älgförvaltningen.

TT

Körkort med CSN-lån senast 2018

• Att ta körkortet med hjälp av CSN-lån kan snart bli möjligt. Enligt Vänsterpartiet, som drivit frågan i budgetförhandlingarna med regeringen, ska körkortslånen införas senast 2018.

– För många är det en stor utgift, många har inte råd att ta det här körkortet. Så vi tror att det här kommer att vara en bra hjälp för unga att få arbete, säger Vänsterpartiets partiledare Jonas Sjöstedt till SVT Rapport.

Ett av Socialdemokraternas valloften var att införa möjligheten att få CSN-lån för att ta B-körkort.

TT

Stank från Ikea fall för domstol

• Det stinker från Ikeas varuhus i Älmhult och grannarna klagar i skrivelsen till kommunen. "Det luktar så enormt illa", skriver en, medan en annan granne tycker att "nyskiten lukt" är en träffande beskrivning. Luktproblemen har pågått i flera år och nu vänder sig kommunen till mark- och miljödomstolen, rapporterar Smålandningen.

Ikea har investerat i ny utrustning för matavfallshantering och Älmhults kommun har tätat spillvattenbrunnar, gjort kapacitetstester och rotskurit ledningar för att komma tillrätta med lukten, men utan resultat. TT

Natur.

Svampen trivs bäst i väst i höst

September är årets stora svampmånad. Men för den som vill fylla korgen gäller det att leta på rätt ställen – och lära sig några nya sorter för att slippa komma hem tomhänt.

• Årets torra sommar har gjort svampstillgången i de svenska skogarna väldigt ojämn. Vissa rapporter talar om rekordskörd av kantareller, som i Skåne, medan andra nästan inte har hittat en enda, som i Stockholmsområdet.

– Det är oerhört svårt att säga något om svampläget eftersom regnet har kommit väldigt olika och det beror också på vilken

svampsort man pratar om. Men generellt är det dåligt med svamp i östra Sverige jämfört med västra Sverige. Sedan är det väldigt olika lokalt, svampstillgången kan skilja på några kilometer, säger Michael Krikorev, mykolog som även driver sajten svampguiden.com.

Har man inte haft någon svamplycka hittills finns det fortfarande hopp, enligt Michael Krikorev. September är den stora svampmånaden och till exem-

Stensopp

pel traktkantarellen är en senhöstsvamp som finns långt in i oktober.

För att öka chansen att hitta mat-svamp tipsar Michael Krikorev om att gå med i någon grupp på Facebook och läsa på svampguiden där folk berättar om sina skördar för att hitta rätt områden, eller att lära sig nya arter.

– Soppar är bra att börja med, de har ingen giftig förväxlingssvamp, säger han.

Katarina Lagerwall
katarina.lagerwall@dn.se

Stockholms Auktionsverk

Fritz Hansen, fåtöljer. Slutpris 147.000 kr. Josef Frank, Svenskt Tenn. Slutpris 147.000 kr. Axel Einar Hjorth, "Coral". Slutpris 122.000 kr. Finn Juhl, "Egyptian chair". Slutpris 784.000 kr.

Höga priser för modern design

Det råder stor internationell efterfrågan på skandinavisk design. Stockholms Auktionsverk är marknadsledande på området – just nu pågår inlämning till höstens Moderna.

Kontakta oss för fri värdering och rådgivning inför försäljning. Ulrika Ruding 08-453 67 57 • ulrika.ruding@auktionsverket.se
Jonatan Jahn 08-453 67 31 • jonatan.jahn@auktionsverket.se
www.auktionsverket.se

DAGENS NYHETER.

FREDAG 16 SEPTEMBER 2016 • SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING • GRUNDAD 1864 • PRIS 40 KRONOR

Filmfredag

"Bridget Jones är alltid närvarande i mitt liv"

Intervju. Renée Zellweger om att åter spela sin paradroll efter tolv års paus. Kultur 10-12

Nätkändisar blir succéförfattare.

Youtube-stjärnorna lyfter bokbranschen i USA. Kultur 4-5

DN i Sheffield

Brexit oroar studenter

Storbritanniens kommande utträde ur EU, Brexit, kan slå hårt mot briter som vill plugga utomlands. Genom utbytesprogram som Erasmus har hundratusentals unga kunnat studera gratis i andra EU-länder. Nu vet ingen vad som kommer att ske med programmen. Världen 14-15

Ett brittiskt utträde hotar att även drabba studenter från övriga EU-länder som vill studera i Storbritannien. "Vi kräver besked om vad som kommer att ske med utbytesstudenterna och gästforsarkarna", säger Peggy Lim som leder projektet We are international på Sheffield's universitet.

Foto: Mark Earthy

Nyheter

Sista riksrevisorn hoppar av efter DN:s granskning

Alla de tre riksrevisorerna har nu avgått efter DN:s granskning av myndigheten. Under ett möte med personalen på torsdagen berättade Margareta Åberg att hon lämnar sitt uppdrag.

det vore bäst för Riksrevisionen om det blev en helt ny ledning, säger Åberg till DN.

Nu måste riksdagens konstitutionsutskott (KU) på kort tid rekrytera de tre

Åberg

riksrevisorernas ersättare, som ska återupprätta förtroendet för myndigheten.

"Både KU:s och Riksrevisionens anseende står på spel", skriver DN:s politiska kommentator Ewa Stenberg. **Sidorna 8-9**

Nyheter

Björklund: Jag har starkt stöd

Liberalernas ledare Jan Björklund har inga planer på att lämna sin post trots stridigheterna inom partiet. Björklund säger även att han vill att Birgitta Ohlsson ska vara kvar i partiledningen. **Nyheter 10, Ledare 4**

Krönika

Bland förlorare går fler emot frihandel och invandring.

DN:s **Johan Schück** om hur försämrade inkomster i många länder påverkar attityderna. **Ekonomi 22**

Debatt

Arbetslösa ska få jobb i äldreboenden

Regeringen är överens med parterna om att anställa personer utan lång erfarenhet eller utbildning för enklare uppgifter på äldreboenden, skriver S-ministrarna Ylva Johansson och Åsa Regnér. **Sidan 6**

Ekonomi

Flygbolag sänker priser i Norden

Prispressen på flygresor fortsätter. De traditionella bolagen lockar med låga priser i Norden för att fylla sina långflygningar. Följden blir att det ofta är billigare att flyga Stockholm-London-New York än London-New York. **Sidan 21**

7 338101 004008

Nr 260

-Jag har kommit till insikten att

Nyheter

Nyhetsredaktionen

 Samhällschef: Pia Skagermark Planerande nyhetschef: Axel Björklund
 Printchef: Jörgen Jonasson Världen: Elisabeth Sjökvist Ekonomi: Marianne Björklund
 Telefon: 08-738 10 00 E-post: nyhetstips@dn.se

DN granskar. Den tredje och sista riksrevisorn avgår

"Det vore bäst med en helt ny ledning"

Alla tre riksrevisorer har avgått efter DN:s granskning. Nu måste konstitutionsutskottet (KU) på kort tid rekrytera deras ersättare som ska återupprätta Riksrevisionens förtroende.

– Jag har kommit till insikten att det vore bäst för Riksrevisionen om det blev en helt ny ledning, säger riksrevisor Margareta Åberg som i går meddelade att hon lämnar sitt uppdrag.

● Beskedet kom plötsligt på torsdagsmorgonen. Under ett möte med personalen på Riksrevisionen berättade Margareta Åberg att hon tänkte lämna sitt uppdrag.

– Det här beslutet har vuxit fram hos mig och det har blivit tydligare sedan min kollega Ulf Bengtsson avgick och jag blev ensam riksrevisor kvar. Tittar man på de utmaningar som verksamheten står inför så behövs det en ny uppsättning riksrevisorer, säger Margareta Åberg till DN.

Sedan juni har Dagens Nyheter granskat Riksrevisionen och de tre riksrevisorerna. Riksrevisionen har till uppdrag att granska landets alla myndigheter och ska vara helt oberoende.

Men i flera avslöjanden har DN visat hur utomstående har fått ta del av och komma med synpunkter på internt arbetsmaterial, hur riksrevisorerna lovat bort tjänster som inte utlysts och även hur de lagt sig i revisionsgranskningar av ärenden som rör dem själva. Två av riksrevisorerna, Susanne Ackum och Ulf Bengtsson, har redan lämnat sina uppdrag.

I måndags berättade Margareta Åberg för KU:s ordförande Andreas Norlén (M) att även hon tänker lämna sitt uppdrag så snart en efterträdare är på plats. Hennes beslut ställer KU inför en stor utmaning. Det är KU som nominerar riksrevisorer och även de som tillsammans med riksdagen kan avsätta dem. Under torsdagen höll därför Andreas Norlén en pressträff tillsammans med KU:s vice ordförande Björn von Sydow (S) om situationen.

– Uppförbacken har varit väldigt brant för att återupprätta förtroen-

det och det har blivit tydligare att myndigheten behöver en ordentligt nystart med en helt ny ledning, säger Andreas Norlén.

Det är ni som har nominerat de här tre riksrevisorerna. Vad är ert ansvar?

– Vi gjorde bedömningen att det var ytterligt kvalificerade personer. Sedan har det inträffat olika omständigheter som gjort att vi hamnat i den här situationen. Det är beklagligt och vi kommer från KU:s sida nog analysera vilka lärdomar vi kan dra.

Nu är det upp till KU att rekrytera tre nya riksrevisorer. Det är kort om tid, Margareta Åberg sitter kvar tills hon har en ersättare, och KU förväntar sig att granskningsverksamheten ska pågå oförhindrat.

– Vi kommer att göra det arbetet grundligt för att säkerställa att det blir tre personer med hög integritet, gott omdöme och bred kompetens, säger Andreas Norlén.

Margareta Åberg och de andra riksrevisorerna träffade KU redan

i början av augusti för att svara på frågor om DN:s granskning. Då argumenterade Margareta Åberg för att hon kunde återvinna Riksrevisionens skadade förtroende. Nu har alltså både hon och KU ändrat uppfattning.

– Riksrevisionen har ett väldigt viktigt uppdrag: att vara den oberoende granskaren av staten. Det finns fortfarande verksamhetsutveckling som behöver bedrivas. Till det så kommer det förtroendeskapande arbete som måste utföras både externt och internt. Ska man lyckas hyfsat snabbt så är det bättre att en helt ny uppsättning riksrevisorer får ta vid, säger Åberg.

Vad tycker du själv är allvarligast i det som har framkommit?

– Jag tycker att det allvarligaste är den sammanlagda bild som förmedlats av att det skulle råda missförhållanden i en viktig verksamhet som ska fungera på ett sätt så att man har förtroende för den.

Delar du inte den bilden?

– Det har förekommit misstag här som inte är bra. Men det har också getts en bild som jag inte tycker stämmer, att vi ägnat oss åt vänskapsskorporation, och det anser jag inte att vi gjort.

Hon säger att det inte skett några politiska påtryckningar utan att beslutet att avgå är hennes eget. Så sent som i tisdags träffade hon juristen Hans-Gunnar Axberger som leder den pågående utredningen av Riksrevisionen. Utredningen tillsattes som en följd av DN:s granskning. Margareta Åberg förnekar att det kommit fram några nya uppgifter i utredningen som ligger bakom hennes beslut.

– Nej, det här är ett beslut jag fattar av omsorg om myndigheten. Det kan mycket väl vara så att det finns något fel begånget någonstans, men inget som jag har kännedom om eller går och funderar på, säger Margareta Åberg.

Under hösten ska KU ta initiativ till en översyn av hela Riksrevisionen. Det ska bland annat ta fokus på frågor om hur Riksrevisionen leds och hur riksrevisorer rekryteras.

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

"Det här är ett beslut jag fattar av omsorg om myndigheten. Det kan mycket väl vara så att det finns något fel begånget någonstans, men inget som jag har kännedom om eller går och funderar på", säger Margareta Åberg, som nu blir den tredje och sista riksrevisorn att avgå.

Foto: Nicklas Thegerström

Ewa Stenberg: Nu

Riksdagens konstitutionsutskott står inför en väldigt svår uppgift.

Det ska mycket snabbt rekrytera tre riksrevisorer med goda omdömen och imponerande cv:n, revisorer som ska tåla att bli granskade utan och innan. Både KU:s och Riksrevisionens anseende står på spel.

Analys

Ewa Stenberg
Politisk kommentator

ewa.stenberg@dn.se

S ett utifrån ter det sig ganska förbryllande. Tre riksrevisorer har avgått. De två första medgav att de begått vissa formfel, men inte några större misstag. Den tredje, Margareta Åberg, anser inte att hon gjort något formellt fel i verksamheten över huvud taget.

Inga misstag att tala om har alltså begåtts, enligt riksrevisorerna. Men en av Sveriges allra viktigaste myndigheter står ändå utan någon riktig ledning och befinner sig i en djup förtroendekris.

Ansvaret för att reda ut och reda upp detta finns hos riksdagens konstitutionsutskott (KU). Det var KU som i total enighet föreslog de tre riksrevisorerna som nu

avgått i förtid, efter ett eller två års arbete. Riksdagen godkände dem enhälligt. Nu måste KU försöka dra lärdom av vad som hänt.

KU:s moderata ordförande Andreas Norlén och den socialdemokratiska vice ordföranden Björn von Sydow kallade till pressträff i går, efter KU:s sammanträde på förmiddagen. De sade att detta är en extraordinär situation, och att de välkomnar att Margareta Åberg beslutat sig för att lämna sitt uppdrag. Det kommer att göra det lättare att återupprätta förtroendet för Riksrevisionen, enligt KU.

Politikerna ser alltså allvariga misstag. Men vilka misstag som är allvarligast och varför de begicks vill KU inte ta ställning till förrän

Susanne Ackum avgick som riksrevisor den 8 juli. Foto: Lisa Mattisson

Ulf Bengtsson avgick den 31 augusti. Foto: Christian Hagward

I korthet.

Lärlöner släpar efter

● Den svenska lärarkåren sticker ut på flera sätt i en internationell jämförelse. Bristen på unga i yrket är påtaglig och lönerna för de erfarna lärarna släpar efter, enligt OECD.

Sverige hör till de länderna med lägst andel lärare under 30 år, och högst andel 50-plussare, visar rapporten Education at a glance 2016. I sin separata landrapport för Sverige konstaterar OECD att situationen förvärras av att så många lärare lämnar yrket för en annan karriär.

– Våra lärare uppfattar sig som lågvärderade men det är också kopplat till en låg lön, säger Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning. TT

De hamnade på golvet och jag tror att de kom väldigt nära varandra där i tumultet, och det var då möjligheten gavs.

Kammaråklagare Jessica Andersson om ett bråk mellan två män som slutade i slagsmål – och med en avbiten nästipp. Nu åtalas bitaren, en man i 40-årsåldern, för det udda tilltaget. TT

Wikileaks: Assanges hälsa försämrad

● Mindre än ett dygn innan Svea hovrätt beslutar om Julian Assange ska vara fortsatt häktad i sin frånvaro släppte Wikileaks medicinska rapporter om att dess grundares fysiska hälsa försämrats av den över fyra år långa vistelsen på Ecuador ambassad i London. Han ska ha smärtor i höger axel och i en sprucken tand. Det ska också ha varit svårt att få läkarhjälp. En 27 sidor lång rapport som sägs vara skriven av en icke namngiven traumaexpert tar även upp Assanges mentala hälsa, som riskerar att "försämrats om han blir kvar i sin nuvarande situation". TT-AFP

27,5
grader celsius

visade termometern i Halmstad i onsdags – den hittills varmaste septemberdagen i staden sedan SMHI:s mätningar startade 1859. Solen har i veckan skinit på flera håll i landet, men det är framför allt i Götaland som ovanligt höga temperaturer noterats. TT

Lars Danielsson ny chef i Bryssel

● Lars Danielsson blir ny chef för Sveriges EU-representation i Bryssel och tillträder den 7 november, meddelar regeringen.

Han är nu ambassadör i Berlin och har tidigare varit det i bland annat Sydkorea. Danielsson har även varit statssekreterare hos förre statsministern Göran Persson (S), men tvingades avgå 2006 i samband med kritiken mot hans agerande under tsunamikatastrofen 2004. TT

Silbersky tar Onsalamord till HD

● Mordet och de två mordförsöken på Onsalahövön söder om Göteborg i vintras blir som väntat en fråga för Högsta domstolen.

Genom sin advokat Leif Silbersky överklagar den dömda nu sin fällande dom från hovrätten. Den 40-åriga mannen dömdes till rättspsykiatrisk vård för dåden där han först knivhögg sin middagsvärd och sedan attackerade ett par i grannhuset med yxa och kniv. TT

brinner det i knutarna för KU

Hans-Gunnar Axberger, professor i konstitutionell rätt, presenterat sin utredning om Rikspolisstyrelsen. Först då kan de på allvar börja lösa problemen.

Beror förtroendekrisen på att omdömet brutit hos riksrevisorer?

Eller är det fel på strukturen och inriktningen för revisionen?

Eller är det både och?

Analysen avgör vilken lösning som krävs.

Axbergers utredning ska vara klar senast den sista oktober. Och det brinner i knutarna för KU.

Margareta Åberg har sagt till KU att hon är beredd att sitta kvar ett par månader till. Det är väldigt viktigt att hon gör det, annars har myndigheten ingen ledning alls och då kan den enligt lagen inte leverera revisioner. Den slutar fungera, enligt Norlén och von Sydow.

Ett par månader är mycket kort tid för att rekrytera tre oomtvistat kompetenta personer med stor integritet och gott omdöme. Dessa tre kommer att granskas i varje del av oss journalister och det finns

Riksdagen har inte råd att göra några misstag, förtroendet för både KU och Riksrevisionen står på spel.

inget utrymme för misstag. De väljs för sju år med mycket starkt anställningsskydd. Förtroendet för både KU och Riksrevisionen står på spel.

När Axbergers utredning kommit ska KU göra sin analys av vad som gick snett med den förra rekryteringen. Därefter ska kandidaterna tas fram och frågas ut. Partierna i KU ska komma överens och de tre kandidater ska erbjudas jobb. De ska säga upp sig från sina nuvarande anställningar, troligen med en viss uppsägningstid, och åtminstone en riksrevisor ska hinna tillträda sitt nya jobb på två månader. Det låter som en mycket svår ekvation.

Detta är inte den enda svårigheten som KU har framför sig. Utskottet behöver snabbt enas om vilka förändringar det vill se i framtidens revision. Det finns till exempel förslag om att frångå systemet med tre likställda riksrevisorer och att tillsätta en riktig styrelse för myndigheten i stället för som i dag, ett insynsråd.

Förändringar behöver utredas, och om de ska förverkligas krävs

en grundlagsändring. En sådan måste genomföras i två steg, med ett val emellan. Det innebär att om något ska hända under de närmaste sex åren så måste en utredning och ett lagförslag bli klar inom loppet av ett år. Det är väldigt kort tid för en stor lagändring.

Partierna i konstitutionsutskottet har hittills lyckats komma överens om hur processen ska gå till. De är också överens om att Sverige även i fortsättningen ska ha en oberoende revision.

Ändå finns det spänningar dem emellan. Socialdemokraterna är mer benägna att öka riksdagens kontroll över Riksrevisionen än vad M är, som ännu starkare betonar oberoendet.

Socialdemokraterna föreslog i somras att KU ska ha en öppen process när riksrevisorer rekryteras, med offentliga utfrågningar i stället för rekryteringsfirmor som arbetar i de dolda. Där har de stöd också från M. Det är förändringar som KU kan tillämpa redan nu, om de vill, när efterträdarna till Ackum, Bengtsson och Åberg ska utses.

Nyheter

Nyhetsredaktionen

Samhällschef: Pia Skagermark Planerande nyhetschef: Axel Björklund
Printchef: Jörgen Jonasson Världen: Elisabeth Sjökvist Ekonomi: Mikael Bondesson
Telefon: 08-738 10 00 E-post: nyhetstips@dn.se

I korthet.

M-plan för valvinst

● Moderaterna tillsätter fem arbetsgrupper för att mejsla ut ny politik inför nästa val.

– Det här ska lägga grunden för nästa regering, säger M-ledaren Anna Kinberg Batra.

De fem områden som M prioriterar inför nästa val är välfärden, offentliga finanser, trygghet, jobben och tillväxt. Målet är att ha färdiga förslag klara till partistämman i oktober 2017. Partisekreterare Tomas Tobé ska leda reformgruppen för trygghet. En uppgift blir att se över om reglerna för svenskt medborgarskap.

– Sverige skiljer ut sig jämfört med många andra länder. Det finns olika typer av krav, rättigheter och skyldigheter kopplade till medborgarskap och här kommer vi vända på de olika stenarna, säger Tomas Tobé. **Hans Olsson**

"Prinsessan Christina har påbörjat behandling, enligt läkarnas rekommendationer."

Hovets presschef **Margareta Thorgren** berättar att **prinsessan Christina** har drabbats av kronisk leukemi och kommer att genomgå behandlingar under hösten. Sjukdomen gör att prinsessan kommer att dra ner på sitt officiella program. **TT**

Utsatt våldtäktsåklagare hoppar av

● Den åklagare som haft hand om ärendet med den misstänkta gruppvåldtäkten på Gotland har nu hoppat av.

– Det har att göra med de händelser som varit på Gotland den senaste tiden, säger vice chefsåklagare Åke Olsson som nu tar över.

Efter den misstänkta våldtäkten den 2 oktober, då en kvinna anmälde att hon blivit våldtagen av flera män, har flera personer inom polis- och åklagarmyndigheten tagit emot hot. När åklagaren fattade beslut om att släppa de fem misstänkta i brist på bevis hölls demonstrationer på ön och flera personer ska ha besökt åklagarens bostad. **TT**

8 miljoner kronor

... räknar Svenska kyrkan med att hela arrangemanget kring påvens besök kommer att kosta, enligt SR "Ekot". **Påve Franciskus** kommer till Lund och Malmö i slutet av oktober för att uppmärksamma 500-årsminnet av reformationen. **TT**

Ny landshövding i Uppsala län

● Regeringen har utsett Göran Enander till ny landshövding i Uppsala län. Enander efterträder Peter Egardt och tillträder den 1 november.

Göran Enander, 61, har tidigare bland annat varit statssekreterare hos dåvarande vice statsministern Åsa Romson (MP) och generaldirektör för Skogsstyrelsen. **TT**

Sjöfyllerist får behålla körkortet

● En man som dömts för sjöfylleri fick sitt körkort återkallat. Men att enbart hänvisa till sjöfylleri räcker inte för att återkalla ett körkort, anser Högsta förvaltningsdomstolen. Utan "en framåtsyftande helhetsbedömning av körkortshavarens förhållanden" finns inte lagligt stöd för att dra in kortet. **TT**

Ny utredning om Riksrevisionen.

De förra riksrevisorerna Susanne Ackum, Margareta Åberg och Ulf Bengtsson. Foto: Lisa Mattisson

"De bär ansvaret

Riksrevisorerna har begått allvarliga fel, agerat olämpligt och brutit mot reglerna. Det framgår i en ny utredning efter DN:s avslöjanden om Riksrevisionen. Även riksdagen som utser riksrevisorerna kritiserats av utredaren.

– Riksrevisionen är i dag en myndighet i kris, säger utredaren Hans-Gunnar Axberger.

Mikael Delin
mikael.delin@dn.se

● Sedan Dagens Nyheter inledde granskningen av Riksrevisionen har alla de tre riksrevisorerna avgått. Det har skett efter avslöjanden om hur de lovat bort tjänster som inte utlysts, låtit utomstående komma med synpunkter på granskningar och även lagt sig i ärenden som rört dem själva.

Den första riksrevisorn att avgå var Susanne Ackum som lämnade sitt uppdrag i början av juli. Då beslutade hennes kollegor att ge juristen Hans-Gunnar Axberger i uppdrag att utföra en extern utredning av vad som skett på myndigheten. På torsdagen presenterade han sina slutsatser för Riksrevisionen och riksdagens konstitutionsutskott (KU).

– Riksrevisionen är i dag en myndighet i kris, och riksdagen måste hantera den krisen. Det är ingen lätt eller avundsvärd uppgift, säger Axberger.

I utredningen slår han fast att det som framkommit i DN:s granskning i många fall är olämpligt eller strider mot reglerna. Bland annat var riksrevisor Ulf Bengtsson jävig när han lade sig i ett ärende trots att han tidigare varit chef för myndigheten som var inblandad i det.

– När det gäller riksrevisorernas agerande så bekräftar utredningen bilden som har beskrivits i DN, säger Hans-Gunnar Axberger.

DN har även avslöjat hur riksrevisorerna agerat när de rekryterat nya medarbetare från regeringskansliet. Medarbetarna har bland annat lovats tjänster innan de ut-

Man har inte rätt att hantera en stor organisation på det här sättet.

Hans-Gunnar Axberger

lysts och fått betydligt högre löner än sina kolleger.

– Min slutsats är att ansvaret i mycket hög utsträckning har varit gemensamt mellan riksrevisorerna, säger Hans-Gunnar Axberger.

Han är även kritisk mot hur riksrevisorerna lagt ned flera revisionsgranskningar på ett sätt som strider mot lagen. En stor orsak till de missförhållanden som avslöjats på myndigheten är enligt Hans-Gunnar Axberger ett förändringsarbete som drivits på för hårt av riksrevisorerna.

– De har varit medvetna om att det fanns risker, men trots det har de kört på. Man har inte rätt att hantera en stor organisation på det här sättet, säger Hans-Gunnar Axberger.

Riksrevisionen styrs just nu av riksrevisor Margareta Åberg, som kommer lämna sitt uppdrag så snart en ersättare har utsetts. Hon vill inte svara på frågor om utredningen innan hon hunnit analysera den, men skriver i en kommentar:

"Min omedelbara slutsats är att Hans-Gunnar Axbergers utredning ger lärdomar för mig personligen och för Riksrevisionens fortsatta

Nyheter

I korthet.

Många flyktingar bär på trauman

● Den psykiska ohälsan bland nyanlända och asylsökande är utbredd, enligt en ny undersökning från Röda Korset. Utan stöd riskeras deras chanser till etablering. Nästan alla svarade att de upplevt någon typ av traumatisk händelse i sitt tidigare hemland eller under flykten. Var tredje nyanländ från Syrien led av depression eller ångest, och en lika stor andel uppgav symptom som stämmer överens med posttraumatiskt stressyndrom. Drygt 30 procent angav att de blivit torterade. I gruppen asylsökande från Eritrea och Somalia var andelen som uppgav psykisk ohälsa ännu högre. TT

33 000

unga studerar språkintröduktion

Gymnasieprogrammet språkintröduktion har blivit det fjärde största i gymnasieskolan. Som en följd av den stora flyktinginströmmingen studerar drygt 33 000 ungdomar på språkintröduktion detta läsår, jämfört med drygt 18 000 förra läsåret. Därmed har språkintröduktion gått om både teknik- och estetiska programmen, konstaterar Skolverket. TT

"Det var redan halvt kaos med alla som ska ha på vinterdäcken, så det här var extremt feltajmat."

Nicklas Holmelin på däckfirman i Kristianstad som utsatts för en fräck stöld. Tjuvar har gjort ett hål i taket och väl inne i byggnaden har däck efter däck hissats upp samma väg. Totalt har 50-60 sommar- och vinterdäck stulits, skriver Kristianstadsbladet.

TT

Forskare fick förlamade apor att gå

● Forskare har lyckats få förlamade apor att gå. Det ses som ett stort framsteg när det gäller ta fram tekniska lösningar för ryggmärgsskada, skriver tidskriften Nature.

Två rhesusapor fick ett implantat inopererat i hjärnan och ett annat nedanför skadan i ryggmärgen. Genom en trådlös koppling mellan dem kunde signalen från hjärnan passera skada i ryggmärgen och få aporna att på nytt röra benen.

– Det är första gången som neuroteknologi lyckats återskapa rörelse hos primater, säger Grégoire Courtine, hjärnforskare vid EPFL i Lausanne. TT

Riksrevisionen.

Utredare ska se över grundlagen

En parlamentarisk utredning ska granska hur Riksrevisionen ska styras i framtiden. Hårdare krav på blivande riksrevisorer, karensregler och sänkt tröskel för att ge en riksrevisor sparken är några av frågorna som ska undersökas. Grundlagen kan komma att ändras redan efter riksdagsvalet 2018.

Mattias Carlsson
mattias.carlsson@dn.se

● Efter Dagens Nyheters granskning av Riksrevisionen har en extern utredning slagit fast att riksrevisorerna begått flera allvarliga fel, agerat olämpligt och brutit mot reglerna. Två av de tre riksrevisorerna har lämnat sina uppdrag. Den tredje, Margareta Åberg, sitter kvar i väntan på att Riksdagen utser tre nya riksrevisorer. Samtidigt som konstitutionsutskottet, KU, nu är i full gång med rekryteringsprocessen beslutade KU under torsdagen att en parlamentarisk utredning ska granska Riksrevisionen och hur den styrs.

– Det är en stor sak att tillsätta en parlamentarisk utredning för att gå igenom en myndigheten, men nu har vi valt att ta det steget. Det är en viktig signal att vi tar problemen på stort allvar och att vi gör allt vi kan för att vi ska få en riksrevision som fungerar väl och kan leva upp till de krav som riksdagen ställer, säger Andreas Norlén (M), ordförande i KU.

Formellt är det riksdagstyrelsen som beslutar om utredningen. Det väntas ske i december. Då ska också arbetat börja, gruppen består av riksdagsledamöter ledda av opolitisk jurist. De får ett år på sig att presentera sina slutsatser. Men senast i juni 2017 vill KU att eventuella förslag till ändringar i grundlagen redovisas.

– Om utredningen kommer fram

Fakta. Grundlagen

● Grundlagarna är svårare att ändra än andra lagar. Det ska finnas tid för eftertanke och konsekvenserna måste vara särskilt väl genomtänkta. Tanken med detta är att demokratin ska skyddas. För att ändra en grundlag krävs att riksdagen fattar två beslut med likadant innehåll och att det hålls ett allmänt val mellan de två besluten.

Källa: Riksdagen.se

DN 30 juni.

DN 1 september.

Några av DN:s artiklar där Riksrevisionen granskats.

Så gjordes DN:s granskning av Riksrevisionen

● DN granskade i flera månader hur Riksrevisionen och riksrevisorerna arbetade utifrån kraven på opartiskhet, oberoende och öppenhet. För att kunna kartlägga riksrevisorernas agerande och kontaktnät har vi via offentliga diariier tagit del av loggar över telefonsamtal, sms och mejl från hösten 2015 till i dag.

till att det behövs grundlagsändringar så vill vi att man lämnar delbetänkande om det i juni, så att det hinner bli färdigt i tid, säger Andreas Norlén.

Målet är att ändringarna ska kunna träda i kraft efter riksdagsvalet 2018. En fråga som ska utredas är dagens system med tre riksrevisorer, vilket regleras i grundlagen. Fördelar och nackdelar ska gås igenom men utredningen får inte föreslå grundlagsändringar som reglerar antalet riksrevisorer. KU vill inte att de tre tillträdande riksrevisorerna ska känna att deras mandat kan ifrågasättas. I stället ska utredningen titta på vilken nivå som bestämmelser om Riksrevisionen finns. Om reglering kring antalet riksrevisorer flyttas bort från grundlagen kan antalet ändras vid ett senare tillfälle.

En annan fråga är de högt ställda krav som ställs för att riksdagen ska kunna entlediga en riksrevisor. Ett förlorat förtroende är inte nog – i princip krävs det att riksrevisorn begått grova brott. Även vilka krav som ställs vid rekryteringen och en eventuell karenstid för riksrevisorer ska utredas.

Också riksdagens roll ska synas. Enligt dagens system är det tre olika instanser som har ansvar för Riksrevisionen. Något som fått kritik i den externa utredning som genomfördes av tidigare Justitieombudsmannen Hans-Gunnar Axberger. Ett förslag som ska utredas är att en ny nämnd under riksdagen får ett samlat ansvar för Riksrevisionen.

– Frågan är hur riksdagen som huvudman för Riksrevisionen ska ta en mer aktiv del i deras arbete och verksamhet, självfallet inte i konkreta granskningsärenden där ska självständighet bevaras givetvis. Men att riksdagen ändå kan ta en mer aktiv roll när det gäller myndighetsstöd och styrning, säger Andreas Norlén.

Arbetsstillstånd.

Arbetskraftinvandrare kan få nya villkor

Utvisad på grund av en byråkratisk miss av sin förra chef. Programmeraren Tayyab Shababs ärende hos Migrationsverket har väckt stor uppmärksamhet. Nu tar politikerna initiativ för att ändra de kantiga reglerna för arbetskraftinvandring.

● Den 27-årige pakistaniern Tayyab Sahabab har studerat och arbetat i Sverige sedan 2013. När han nyligen fick anställning som programmerare i Stockholm hörde han av sig till Migrationsverket för att förnya sitt arbetsstillstånd.

Myndigheten sade tvärt nej med

hänvisning till att Shababs tidigare arbetsgivare hade gett honom en för låg pensionsersättning.

Tayyab Shababs ärende är bara ett av flera som uppmärksammat den senare tiden. Namnkunniga svenska entreprenörer, med Spotifys Daniel Ek i spetsen, har reagerat kraftigt mot de svenska reglerna för arbetskraftinvandring.

På torsdagen fattade riksdagens socialförsäkringsutskott beslut om att ge regeringen i uppdrag att låta utreda hur lagen om arbetskraftinvandring kan göras bättre.

– Det är ett enigt utskottsbeslut.

Vi vill att regeringen belyser det här problemet, säger Fredrik Lundh Sammeli (S), ordförande i utskottet.

Tayyab Shababs och andras situation är resultatet av att Migrationsverket numer följer en praxis som lutar sig mot ett beslut i Migrationsöverdomstolen. Det räcker inte att vilja göra rätt för sig, en försenad eller felaktig inbetalning av till exempel pensionsersättning leder till att arbetsstillstånd inte förnyas.

Utskottets beslut innebär att en redan pågående utredning om regler för arbetskraftinvandring får ett tillägg.

TT

Att börja dricka i tidig ålder kan öka risken för alkoholproblem.